

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Гуманітарно-правовий факультет

Кафедра прикладної лінгвістики

**Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи**
_____магістра_____

на тему: «Особливості функціонування і способи перекладу абревіатур та скорочень в англomовному ІТ-дискурсі»

ХАІ.703.763ЛМ.035.718Л13.230 ПЗ

Виконав: студент ІІ курсу, групи 723ЛМ

Спеціальність: 035 «Філологія»

Освітня програма: «Прикладна лінгвістика»

Горбань Радомир Ігорович

Керівник: канд. філол. наук, доцент кафедри
прикладної лінгвістики

Гелетка М. Л.

Рецензент: доктор філол. наук, професор,
професор кафедри перекладознавства
імені Миколи Лукаша ХНУ ім. В.Н. Каразіна
Фролова І.Є.

Харків – 2023

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Факультет _____ Гуманітарно-правовий
(повне найменування)
Кафедра _____ Прикладна лінгвістика
(повне найменування)
Рівень вищої освіти _____ другий (магістерський)
Спеціальність _____ 035 Філологія
(код та найменування)
Освітня програма _____ Прикладна лінгвістика
(код та найменування)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ В.В. Рижкова
(підпис) (ініціали та прізвище)
« 06 » грудня 2023 р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Горбаню Радомиру Ігоровичу

(прізвище, ім'я та по батькові)

1. Тема дипломної роботи *Особливості функціонування і способи перекладу аббревіатур та скорочень в англomовному ІТ-дискурсі*

керівник дипломної роботи *Гелетка Маргарита Леонідівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики*

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом Університету від «27» листопада 2023р. № 2042-УЧ.

2. Термін подання студентом кваліфікаційної роботи – «29» листопада 2023р.

3. Вихідні дані до роботи *Теоретична частина: праці науковців, що торкаються дослідження аббревіації як мовного явища, понять аббревіатури та скорочення, їхніх класифікацій, функцій та особливостей вживання в сучасній українських та англійській та українській мовах. Практична частина: відбір масиву англomовних аббревіатур та скорочень в галузі ІТ, надання їхнього розшифрування та перекладу з аналізом частотності використання певного способу перекладу, групування за тематичними категоріями, укладання навчального тесту.*

4. Зміст пояснювальної записки (перелік завдань, які потрібно розв'язати)

1. Проаналізувати теоретичне підґрунтя вивчення аббревіації як мовного явища. 2. Розглянути поняття «аббревіація», «аббревіатура», «скорочення», «акронім» та «усічення». 3. Дослідити функції аббревіатур та скорочень в сучасній англійській мові. 4. Визначити та проаналізувати наявні класифікації аббревіатур та скорочень. 5. Розглянути особливості вживання аббревіатур та скорочень в англomовному ІТ-дискурсі. 6. Описати основні лексичні трансформації та методи дешифрування, що використовують при перекладі аббревіатур та скорочень. 7. Відібрати масив англomовних лексичних одиниць в галузі ІТ, надати їхній український переклад та виділити категорії, за якими їх можна об'єднати. 8. Дослідити роль цифр та символів у відібраних лексичних одиницях. 9. Розглянути способи перекладу українською мовою аббревіатур та скорочень ІТ сфери та визначити частоту їх уживання на матеріалі відібраних лексичних одиниць. 10. Укласти навчальний тренажер на основі відібраного масиву лексичних одиниць.

5. Перелік графічного матеріалу *Рисунків – 32, таблиць – 7, презентація в Power Point – 25 слайдів.*

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділи 1-3	Гелетка М. Л. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики	06.02.2023	29.11.23
Спецчастина	Лучшева О. В. – старший викладач кафедри інженерії програмного забезпечення	06.02.2023	29.11.23

Нормоконтроль _____ В.В. Рижкова _____ «06» грудня 2023 р.
(підпис) (ініціали та прізвище)

7. Дата видачі завдання «06» лютого 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів роботи	Підпис керівника
1	Теоретична частина: проаналізувати теоретичне підґрунтя вивчення аббревіації як мовного явища; розглянути поняття «аббревіація», «аббревіатура», «скорочення», «акронім» та «усічення»; дослідити функції аббревіатур та скорочень в сучасній англійській мові; визначити та проаналізувати наявні класифікації аббревіатур та скорочень; розглянути особливості вживання аббревіатур та скорочень в англomовному IT-дискурсі.	12 червня 2023	
2	Завершити роботу над теоретичною частиною дослідження. Практична частина: відібрати масив англomовних лексичних одиниць в галузі IT, надати їхній український переклад та виділити категорії, за якими їх можна об'єднати; описати основні лексичні трансформації та методи дешифрування, що використовують при перекладі аббревіатур та скорочень; дослідити роль цифр та символів у відібраних лексичних одиницях; розглянути способи перекладу українською мовою аббревіатур та скорочень IT сфери та визначити частоту їх уживання на матеріалі відібраних лексичних одиниць.	01 вересня 2023	
3	Завершити роботу над практичною частиною. Спецчастина: укласти навчальний тренажер на онлайн-платформі "Quizlet" на основі відібраного масиву лексичних одиниць.	10 листопада 2023	
4	Підготувати дипломну роботу в повному обсязі для подачі на попередній захист.	23 листопада 2023	

Здобувач вищої освіти _____

(підпис)

Р.І. Горбань

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____

(підпис)

М.Л. Гелетка

(ініціали та прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади дослідження явища аббревіації	8
1.1. Сутність аббревіації як явища	11
1.2. Історія лінгвістичних досліджень аббревіатур	13
1.3. Різниця між поняттями «аббревіація», «аббревіатура», «скорочення», «акронім» та «усічення»	15
1.4. Функції аббревіатур та скорочень в сучасній англійській мові	19
1.5. Граматична характеристика аббревіатур та скорочень	22
1.5. Класифікація скорочень	25
1.6. Класифікація аббревіатур	29
ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 1	32
РОЗДІЛ 2. Особливості функціонування аббревіатур та скорочень в англомовному ІТ-дискурсі	34
2.1. Поняття та типологія дискурсу	34
2.2. Жанрово-стилістичні особливості дискурсу інформаційних технологій ...	35
2.3. Дискурс інформаційних технологій як джерело походження аббревіатур та скорочень	39
2.4. Особливості вживання аббревіатур та скорочень в англомовному ІТ-дискурсі	42
ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 2	44
РОЗДІЛ 3. Способи перекладу скорочень та аббревіатур в ІТ сфері	46
3.1. Лексичні трансформації для перекладу аббревіатур та скорочень	48
3.2. Методи інтерпретації та дешифрування аббревіатур та скорочень	55
3.3. Роль цифр в аббревіатурах	59
3.4. Роль символів в аббревіатурах	62
3.5. Основні способи перекладу аббревіатур та скорочень сфери ІТ	66
3.6. Створення тренажера з перекладу аббревіатур в ІТ сфері	79
ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 3	87
ВИСНОВКИ	89
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	92
СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ	95
СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	97
ДОДАТКИ	98
Додаток 1. Проаналізовані аббревіатури, їхнє розшифрування, український переклад та спосіб перекладу	98
Додаток 2. Проаналізовані скорочення, їхнє розшифрування, український переклад та спосіб перекладу	113
Додаток 3. Лексичні одиниці із категорії «Загальноновживані в ІТ», що були використані для укладання тренажера на онлайн-платформі “Quizlet”	126

ВСТУП

Останні два століття можна описати неймовірно стрімким розвитком інформаційних технологій (ІТ), появою великої кількості нових винаходів та пристроїв (мережа Інтернет, персональні комп'ютери, телевізори, смартфони тощо), що стали незамінною частиною повсякденного життя людей. Результатом цього явища став процес постійного поповнення мови новими лексичними одиницями. Серед них є безліч аббревіатур та скорочень, що широко уживаються користувачами мережі Інтернет, персональних комп'ютерів та смартфонів у всьому світі. Таким чином, виникла потреба у тлумаченні та перекладі цих лексичних одиниць.

Актуальність дослідження, проведеного у цій роботі, полягає у постійній появі нових аббревіатур та скорочень, що потребують ретельного розгляду з точки зору перекладознавства в умовах стрімкого розвитку сфери ІТ технологій в англomовному середовищі.

Наукова новизна роботи полягає у виявленні та описі особливостей перекладу українською мовою сучасних аббревіатур та скорочень, що використовуються у сфері ІТ.

Об'єктом дослідження є англійські аббревіатури та скорочення в ІТ-дискурсі.

Предметом дослідження є особливості перекладу англійських аббревіатур та скорочень в ІТ-дискурсі українською мовою.

Метою дослідження є аналіз особливостей утворення, функціонування та перекладу українською мовою англійських аббревіатур і скорочень в ІТ-дискурсі та створення відповідного навчального тренажера на матеріалі відібраного масиву англomовних лексичних одиниць.

Основними **завданнями** для досягнення мети роботи є:

1. Проаналізувати теоретичне підґрунтя вивчення аббревіації як мовного явища.

2. Розглянути поняття «абрєвіація», «абрєвіатура», «скорочєння», «акронім» та «усічєння».

3. Дослідити функції абрєвіатур та скорочєнь в сучасній англійській мові.

4. Визначити та проаналізувати наявні класифікації абрєвіатур та скорочєнь.

5. Розглянути особливості вживання абрєвіатур та скорочєнь в англійській мові ІТ-дискурсі.

6. Відібрати масив англійських лексичних одиниць в галузі ІТ, надати їхній український переклад та виділити категорії, за якими їх можна об'єднати.

7. Описати основні лексичні трансформації та методи дешифрування, що використовують при перекладі абрєвіатур та скорочєнь.

8. Дослідити роль цифр та символів у відібраних лексичних одиницях.

9. Розглянути способи перекладу українською мовою абрєвіатур та скорочєнь ІТ сфери та визначити частоту їх уживання на матеріалі відібраних лексичних одиниць.

10. Укласти навчальний тренажер на онлайн-платформі "Quizlet" на основі відібраного масиву лексичних одиниць.

Методами проведеного дослідження стали методи вибірки, словникової ідентифікації, зіставний метод, описовий метод, дистрибутивний аналіз та статистичний метод.

Матеріалом роботи стали відібрані 542 лексичних одиниць, серед яких 258 абрєвіатур та 294 скорочєнь, що були розшифровані, перекладені, проаналізовані та згруповані за різними критеріями. Вибірка емпіричного матеріалу проводилася на основі текстів, що уособлюють ІТ-дискурс із залученням тлумачних словників з інформатики, словників комп'ютерних термінів та онлайн-словників.

Теоретичне значення роботи визначається тим, що проведене дослідження відібраних англійських абрєвіатур та скорочєнь в галузі ІТ можна розглядати як певний внесок у розвиток української мови в вузькогалузовому перекладознавстві.

Практична цінність роботи полягає у можливості використання відібраних та упорядкованих англійських аббревіатур та скорочень як довідникового матеріалу, а його результатів для розв'язання проблем перекладу літератури ІТ тематики.

Публікації.

1. Горбань Р. І. Особливості функціонування і способи перекладу скорочень та аббревіатур в англійському ІТ-дискурсі / Р. І. Горбань // III Міжнародна науково-практична конференція «Modern problems of science, education and society». – Київ, 22-24 травня 2023 р. – С. 1056–1059.

2. Горбань Р. І. Роль символів в значенні англійських скорочень та аббревіатур / Р. І. Горбань // Міжнародна мультидисциплінарна наукова інтернет-конференція «Світ наукових досліджень». – Випуск 19. – 23-24 травня 2023 р. – С. 127–129.

3. Горбань Р. І. Роль цифр в значенні англійських скорочень та аббревіатур / Р. І. Горбань // X Міжнародна науково-практична конференція «Modern problems of science, education and society». – Київ, 4-6 грудня 2023 р. – С. 1455–1458.

Апробації. Участь у конференціях у 2023 році:

1. III Міжнародна науково-практична конференція «Modern problems of science, education and society». – Київ, 22-24 травня 2023 р.

2. Міжнародна мультидисциплінарна наукова інтернет-конференція «Світ наукових досліджень». – Випуск 19. – 23-24 травня 2023 р.

3. X Міжнародна науково-практична конференція «Modern problems of science, education and society». – Київ, 4-6 грудня 2023 р.

РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади дослідження явища абрєвіації

Сьогодні людство переживає період технологічного буму і все нагальнішим стає переклад саме технічної інформації, особливо це стосується текстів комп'ютерної тематики. Саме тому, кваліфіковані спеціалісти, які здатні якісно перекладати технічні тексти користуються сьогодні великим попитом.

Сучасному перекладачу необхідно постійно збагачувати не тільки знання самих мов, як мови оригіналу, так і мови перекладу, а й мати уявлення про спеціалізовану літературу та вільно розбиратися у специфічних термінологіях різних дисциплін, тобто прагнути до отримання більш детальних пізнань у науково-технічних тематиках вузького напрямку [1, с. 84].

Абрєвіатури та скорочення існували століттями в мовах по всьому світу, видозмінюючись залежно від контексту вживання, але в цілому вони завжди функціонували з однією метою: вкласти максимальну кількість інформації в найкоротшій можливій формі. Так, цей механізм спостерігався ще в дев'ятнадцятому сторіччі в телеграмах, де повідомлення оплачувалися за кількість слів, а самі слова не мали перевищувати певної кількості символів [26, с. 1].

Активно досліджувати абрєвіатури почали лише на початку двадцятого століття. Так, вивченням цієї теми займалися такі мовознавці як С. О. Володькова, Є. П. Волошин, Ю. А. Зацний, Є. М. Єнікєєва, В. І Карабан, І. І. Огієнко, О. О. Потебня, Л. Ф. Каховська тощо. Проте, внаслідок постійного розвитку сфери ІТ, ця тема залишається як ніколи актуальною та потребує детального вивчення [5, с. 200].

На сьогодні, вчені-лінгвісти відзначають факт постійного збільшення кількості абрєвіатур та все частішого вживання їх у працях науково-технічного стилю. Це може обумовлюватись бажанням економії мовних засобів та широким розповсюдженням комп'ютерних технологій [26, с. 1]. Так, абрєвіація вважається найпродуктивнішим способом компресії багатослівних назв. Особливо цю схильність можна помітити серед користувачів персональних

комп'ютерів та смартфонів, внаслідок використання яких виникла та продовжує виникати безліч нових термінів, жаргонізмів та професіоналізмів, які, своєю чергою, є одним з найбільших джерел збагачення науково-технічного лексичного складу як англійської, так і української мов. В англійській мові навіть існують спеціальні терміни для позначення скороченої форми мови, що використовується в текстових повідомленнях, соціальних мережах, чатах тощо – “*textese*” та “*textspeak*” [26, с. 3]. А за деякими підрахунками, щорік англійська мова поповнюється близько тисячею неологізмів, переважна більшість з яких пов'язана саме зі сферою ІТ [20].

Доволі багато таких термінів виникають шляхом скорочення, що можна простежити на прикладі науково-технічної літератури та комунікації серед користувачів мережі Інтернет [5, с. 200].

Література науково-технічної сфери завжди характеризувалася вживанням різноманітних термінів, абревіатур та скорочень. В залежності від стилю та спрямованості тексту, кількість скорочень може варіюватись. Так, у деяких текстах науково-технічного стилю відсоток скорочень може досягати п'ятдесяти відсотків всіх слововживань та п'ятнадцяти відсотків словникового складу [7, с. 448].

Однією із рис притаманних скороченням є явище омонімії. Оскільки абревіатури та скорочення складаються з невеликої кількості літер, відносно звичайних слів, то існує велика ймовірність ідентичності їхніх графічних форм у різних галузях науки та техніки. Явище омонімії викликає складнощі при перекладі, адже у цих випадках доволі нелегко зрозуміти значення скорочення за його формою [7, с. 448].

Виділяють міжгалузеву та внутрішньогалузеву омонімію. Так, прикладом міжгалузевої омонімії є абревіатура “*OP*”, яка може тлумачитися наступним чином:

- а) у технічній сфері – зовнішня приладова дошка;
- б) у видавничій сфері – розпродаж видання;

в) у сфері поштового зв'язку – наддрук на фронтальній стороні марки, який змінює її вартість;

г) у сфері метеорології – умовна позначка снігової «крупки».

Іншим прикладом є аббревіатура “*O.R.*”, що може позначати такі поняття:

а) в армії – канцелярія підрозділу, організований резерв або ж рядовий та сержантський склад,

б) у метрології – зовнішній радіус;

в) у страховій справі – ризик власника майна або вантажу;

г) в електротехніці – максимальне реле [7, с. 316].

Прикладом омонімічного англійського скорочення є “*ac(.)*”, що позначає щонайменше вісім різних термінів з різних наукових дисциплін:

а) *accommodation* – приміщення, притулок (економіка);

б) *account* – рахунок (економіка);

в) *acceleration* – прискорення (фізика);

г) *alternating current* – змінний струм (фізика);

г) *acid* – кислота, кислий (хімія);

д) *access* – доступ (інформатика);

е) *action* – дія, сила (фізика);

є) *acre* – акр (географія).

Від вищезазначеної міжгалузевої омонімії аббревіатур та скорочень, перейдемо до внутрішньогалузевої омонімії, тобто коли одна й та ж сама аббревіатура в одній сфері може позначати зовсім різні поняття. Наприклад, аббревіатура “*FA*” у військовій терміносистемі може позначати наступні поняття:

а) польова армія;

б) польова артилерія;

в) надбавка на утримання родини;

г) повітряна пригода [7, с. 316].

Перекладачу не слід також забувати, що в англійських текстах науково-технічного стилю історично склалася тенденція до використання міжнародно узгоджених скорочень, що мають іншомовне походження (як правило,

французьке). Наприклад, “CIPM” (*Comite International des Poids et Mesures*), що перекладається як «Міжнародний комітет мір і ваги» (МКМВ). У таких випадках перекладач мусить шукати невідомі скорочення у перекладних словниках скорочень не лише англійської, а й інших мов [7, с. 448].

Отже, технологічний підйом супроводжується збільшенням попиту на кваліфікованих перекладачів, від яких, своєю чергою, вимагається не лише глибокі знання мов та науково-технічних термінів, але й вміння розуміти **контекст** та використовувати правильні скорочення, щоб забезпечити точність і зрозумілість перекладу. Аббревіатури та скорочення мають тривалу історію в мовах, а їхня роль стає ще більш важливою у технічних текстах, зокрема, для економії мовних засобів. Так, сфера ІТ і комп'ютерних технологій сприяє збільшенню кількості нових термінів і скорочень, що впливає на лексичний склад англійської та української мов.

1.1. Сутність аббревіації як явища

Мова постійно розвивається разом зі суспільством в якому вона використовується. У сучасній англійській мові лінгвісти звертають увагу на тенденцію до мовної економії, що виникла зі збільшенням обсягу інформації та прискоренням життєвого ритму. З одного боку, це стимулює мовців до використання більш економічних мовних засобів, а з іншого – до зменшення розумових та фізичних зусиль, необхідних для висловлення думок. Літературна мова відбирає з різноманіття мовних засобів саме ті, які найбільш експресивні та лаконічні для масової адресації необхідних повідомлень. Ця тенденція досліджувалась вже в дев'ятнадцятому столітті видатними мовознавцями, такими як Бодуен де Куртене, Генрі Суїт та Отто Єсперсен [6, с. 124].

Аналізуючи сучасні тенденції, можна зазначити, що англійська мова, як й інші мови, зазнає впливу «аббревіатурного буму», який призводить до появи надзвичайно великої кількості нових слів та необхідності їх фіксації та

тлумачення. Це викликало появу нової галузі, яка досліджує особливості та функції абрєвіатур.

Академічний тлумачний словник української мови дає таку дефініцію абрєвіації: «утворення нових слів шляхом поєднання початкових складів кількох слів або перших літер слів словосполучення» [36].

Іншими словами, абрєвіація є результатом оптимізації інформації в повідомленні, за допомогою усунення різних перешкод в комунікації та надання повідомленню форми, що сприяє найбільш адекватній та економній передачі інформації. Процес абрєвіації полягає в скороченні низки елементів у лексичній одиниці, які не несуть важливої інформації, та зведенні залишених частин в нову лексичну одиницю. Тобто, абрєвіатура повинна вміти передавати інформацію, що міститься у складних словосполученнях, в компактній формі.

Дослідивши історію виникнення абрєвіації, можна виокремити декілька основних чинників, що впливають на утворення абрєвіатур в сучасних мовах:

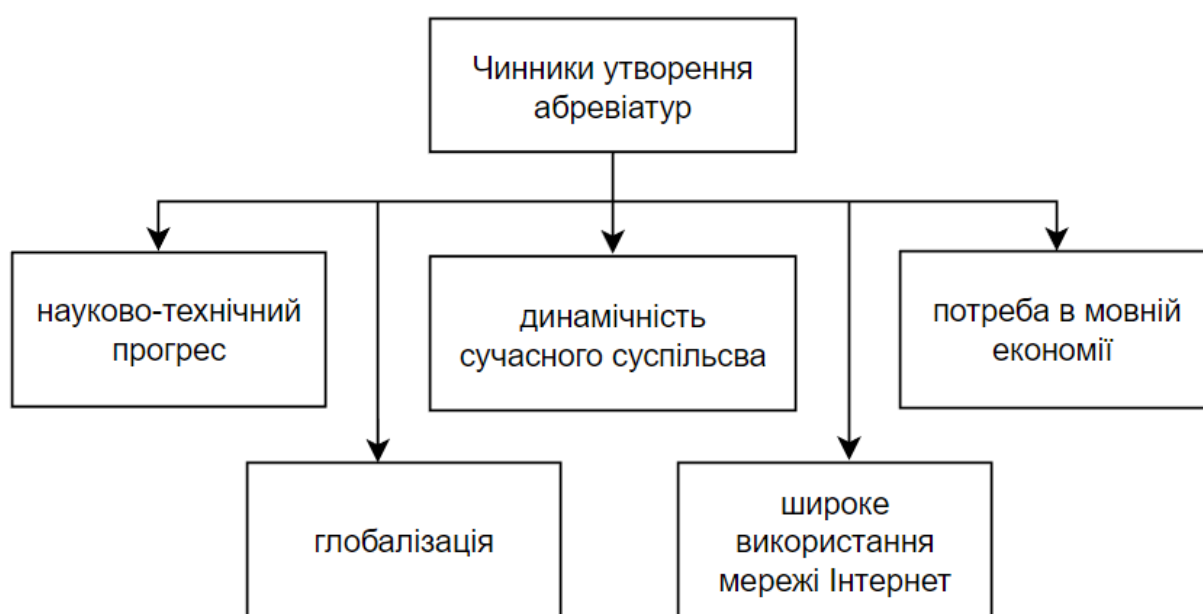

Рис. 1 Основні чинники утворення абрєвіатур в сучасних мовах

Розуміння процесу та закономірностей використання абрєвіатур в мові вимагає вивчення їхнього походження. Зазвичай, процес виникнення абрєвіатур пояснюється «законом економії мовних засобів» та «принципом якнайменшого зусилля» [13, с. 11]. На процес створення та використання абрєвіатур впливають

особливості мови, такі як її лінійність. Використання аббревіатур та інших мовних засобів, таких як займенники, допоміжні дієслова та іменникові фрази, є частиною мовної економії. Отже, завданням аббревіації як мовного явища є забезпечення максимальної кількості інформації шляхом мінімального використання мовних засобів для підвищення ефективності комунікативної функції мови.

Сьогодні аббревіацію найчастіше можна зустріти у текстах науково-технічного характеру та на просторах мережі Інтернет. Наприклад, при спілкуванні у соціальних мережах, форумах, за допомогою електронної пошти тощо [26, с. 2].

Отже, вивчення аббревіації як явища є перспективним, оскільки воно є одним з найбільш продуктивних способів творення слів в англійській мові, важливим **джерелом поповнення словників** та свідчить про частотність, популярність вживання та складність структури певних слів та словосполучень.

1.2. Історія лінгвістичних досліджень аббревіатур

Вперше термін «аббревіатура» був вжитий для опису надрядкового графічного скорочення і цей термін має амбівалентний зміст. Щоб підтвердити походження терміну на графічному рівні, можна вказати на спільні характеристики з терміном «тітло» або «титла», що є надрядковим діакритичним знаком у вигляді хвилястої або зигзагоподібної лінії, який вказує на скорочення написаних під ним слів. Знак титло вживався у стародавній та середньовічній писемності як елемент системи скорочень, що була винайдена Марком Туллієм Тіроном у першому столітті до н.е. Тірон використовував декілька тисяч скорочень, що отримали назву «тіронових нот», які він використовував для запису промов свого господаря оратора Цицерона. В наш час існує тип титлової аббревіації, і можна стверджувати, що аббревіатура є «знаком знака» [11, с. 15].

У Давній Греції та Римі аббревіатури використовувалися як елементи таємничого кодування інформації у сакральних текстах, де сакральний сенс відкривався використанням аббревіатур, які мали магічний зміст та звучали як священні. В традиціях Стародавнього Риму, кодифікація державного закону була зображена у Законах дванадцяти таблиць з використанням аббревіатур. Виходячи зі знака-копії (іконічного знака), числ значення повністю визначається предметом, якому він відповідає, можна стверджувати, що створення аббревіатур мотивувалося двома мотивами: сакральністю (до прикладу, титули Бога, Богородиці, Ісуса Христа та Спасителя скорочувалися) та мовною економією, такою як давньоримська стенографія.

Повертаючись до коренів та історії виникнення аббревіатур, варто відзначити, що знаки титула використовувалися на письмі всіма народами, які мали писемність. Використання цих знаків на різних носіях інформації, таких як пергамент або дерев'яні дошки, дозволяло зекономити місце на цих матеріалах [11, с. 15–16].

Досліджуючи сутність аббревіатур як явища, важливо розглянути хронологію їх використання. Стародавні римські аббревіатури, які склалися з пропусків та сполучень літер, перейшли з латинської мови у Середні віки, де з'явилися на монетах та рукописах, а згодом – у грамотах. Ця система знаків, що існувала більше тисячі років, використовувалася у Римській імперії та була пов'язана з чаклунством у Середньовіччі. У період правління Єлизавети I скорочення були переглянуті та розширені до деяких сучасних типів скорочень та аббревіатур. З цього можна зробити висновок, що поява та поширення аббревіації була об'єктивною закономірністю у розвитку мови [11, с. 16–17].

Перші згадки про використання аббревіатур в англійській мові можна знайти в рукописах стародавньої англійської поеми «Беовульф», де автор використовував скорочення, наприклад, “7” або “&” замість “and”, щоб заощадити місце [22, с. 49].

В українській мові аббревіація як явище набула широкого вжитку у двадцятому столітті. Аббревіатури в основному використовуються для іменників

і майже не використовуються для прикметників. Вони можуть бути еквівалентними словосполученню, яке мотивує їх вживання, наприклад, «гідрометеорологічний центр» може бути скорочене до «гідрометцентр».

Отже, **абревіатура** як термін і явище має багатогранний зміст і різні історичні корені, що свідчить про те, вона є важливим елементом розвитку мови, а її вживання – об'єктивною закономірністю.

1.3. Різниця між поняттями «абревіація», «абревіатура», «скорочення», «акронім» та «усічення»

У мовознавстві існують різні терміни, які використовуються для позначення скорочень та скорочувальних форм слів. Найбільш поширені з них – «скорочення», «абревіатура», «акронім» та «усічення».

Варто почати з того, що за своєю дефініцією «скорочення» є найобширнішим з цих термінів. Скорочення є таким видом словотвору, суть якого полягає у так званому відсіченні якоїсь частини основи, що збігається зі словом чи являє собою словосполучення, об'єднане спільним значенням [27, с. 2–3]. Класифікувати скорочення можна за різними критеріями та категоріями. Зокрема, виділяють графічні та лексичні. Скороченню можуть піддаватися усі частини слова незалежно від їх морфемних меж.

Розглядаючи літературу науково-технічного стилю, необхідно зазначити, що для останньої є характерним вживання різноманітних скорочень.

Існують й інші визначення терміну скорочення. Зокрема, скорочення – це частина слова, яка використовується після втрати його окремих фрагментів. Опущення тієї чи іншої частини слова бере свій початок від такого явища у мові як узагальнення. Його заведено відносити до чинників мовної економії.

Історія скорочень як мовного явища можна простежити ще з часів виникнення перших абеток, різноманітних позначок, створених з метою узагальнення (наприклад, скорочення за допомогою римських та арабських

цифр), титлів у слов'янських мовах, де титли використовували задля заміни букви, складу тощо [15, с. 83].

Одним із завдань скорочення, поміж інших, є узагальнення. Звичайно, що для новоутворених скорочень існувало декілька вимог. Зокрема, їм необхідно було мати складну структуру, високу частотність та популярність вживання серед людей [10, с. 275–276]. Саме тому, переважна більшість тих скорочень, що використовуються сьогодні, є похідними від добре відомих слів та словосполучень.

За дещо іншою дефініцією, скорочення – це опущення певної частини морфемної структури слова. Це явище бере свій початок з сімнадцятого століття та набуло особливої популярності з науко-технічними досягненнями, зокрема з появою друку. Слід зазначити, що скорочення завжди існували разом з їхніми корелятами. А головною ознакою, за якою їх відрізняють є стилістичне та емоційне забарвлення [15, с. 83]. Проте, існують поодинокі випадки, коли чіткої відповідності між корелятом слова та його скороченням може не бути. Так, скорочення “*doc*” позначає як професію лікаря (від англ. *doctor*), так і людину з науковим ступенем доктора наук. Це обумовлюється таким явищем мови як полісемія, тобто збіг морфологічних форм. Та як було зазначено вище, це лише поодинокі випадки та, як правило, скорочена форма слова легко співвідноситься з її повною формою, а встановити вилучений елемент повної форми не викликає труднощів.

Абревіатура — це таке складноскорочене слово, яке утворене з перших літер або з інших частин слова, що є складовою певної назви або терміну. Вживаються абревіатури як в усному, так й у писемному мовленні [2, с. 250].

Окрім того, не варто плутати терміни «**абревіація**» та «**абревіатура**». За визначенням Великої української енциклопедії, абревіація – це «скорочування слів і словосполучень, унаслідок якого з'являються абревіатури» [29]. Тобто, абревіація є мовним процесом, а абревіатура – результатом цього процесу.

Однак, в англійській мові, ці два поняття часто об'єднують в одне – “*abbreviation*”, що безумовно не сприяє чіткому відокремленню процесу від

результату. Так, оксфордський словник англійської мови визначає термін “abbreviation” наступним чином: “1) a short form of a word, etc.; 2) the process of abbreviating something” [41].

Етимологічний словник української мови дає наступне формулювання абрєвіатури: «запозичення з італійської мови; іт. abbreviature “скорочення, абрєвіатура”, походить від лат. abbrevio “скорочую”, утвореного з префікса ab- і прикметника brevis “короткий”» [31, с. 38–39].

За своєю суттю, абрєвіація є ефективним шляхом творення слів та вважається нині дуже продуктивним способом поповнення лексичного складу багатьох мов, а також одним з головних способів оптимізації спілкування та подання інформації.

З усім тим, абрєвіація становить чимало проблем з точки зору словотворення. Так, дискусії між лінгвістами з приводу того, наскільки коректним є розгляд абрєвіації як способу словотвору продовжуються вже не перше десятиліття [2, с. 250].

Іншим терміном, який часто фігурує в контексті абрєвіації є «**акронім**». Присутність акронімів у тексті є однією з характерних рис науково-технічної літератури. Розглядаючи акроніми, варто зазначити, що цей термін часто вживають в тому ж значення, що й «абрєвіатура». Так, одні вчені стверджують, що акронімами можна вважати будь-які слова, які складаються з перших літер або частин слів у скороченому словосполученні. Інші ж наполягають, що до акронімів варто відносити лише ті слова, які вимовляються як цілі слова, а не як послідовність літер. В нашому дослідженні ми схилиємося до використання останнього варіанту.

З мовознавчої точки зору, акронім – це різновид скорочення, що має таку саму фонетичну будову, що й загальноновживані слова тієї мови, до якої він належить [23, с. 17–18]. Акроніми утворюються шляхом скорочення початкових частин термінів та їх подальшого об’єднання [25, с. 180]. Як приклад, можна навести акронім “LISP”, який розшифровується як “list processing”

(вимовляється як одне слово «*Lisp*»), а перекладається як мова обробки переліків.

З розглянутого можна дійти висновку, що всі акроніми спочатку були абрєвіатурами, проте в якийсь момент вони почали ставати самостійними словами широкого вжитку. Прикладом для такої класифікації акронімів, є слово *USB*, що використовується майже всіма користувачами комп'ютерів. Хоча багато людей знають, як користуватися цим, мало хто знає, що “*USB*” розшифровується як “*Universal Serial Bus*” або українською «універсальна послідовна шина». Для багатьох людей ця інформація не є потрібною, адже вони можуть використовувати це слово, не знаючи його повного розшифрування.

Таким чином, будь-яка абрєвіатура може вважатися акронімом, якщо вона звучить та вживається як самостійне слово, тобто вона легко вимовляється, є загальнозрозумілою та поширеною. Абрєвіатура, яка є складною для вимови та непопулярною, як гіпотетичний приклад «*ПНКРП*» не вважається акронімом за цими правилами класифікації. Натомість слово “*IP*” (інтернет-протокол) вже є акронімом, оскільки воно відповідає всім необхідним критеріям для того, щоб вважатися акронімом [30].

Ще одним терміном, на який варто звернути увагу є «усічення». Хоча в літературі дуже часто можна зустріти це слово як синонім до «скорочення», варто зазначити, що з лінгвістичної точки зору існує певна різниця між цими термінами. Так, усічення (інколи також «відсікання» або «відсічення») є різновидом скорочень, що утворюються шляхом відкидання двох або більше літер з кінця слова або декількох слів [12, с. 41]. Наприклад, слово «автомобіль» було скорочено до «авто», а слово “*phone*” є усіченням від слова “*telephone*”, “*math*” – від слова “*mathematics*” і т.д.

Підсумовуючи, слід зазначити, що характерною ознакою **абрєвіації** саме в ІТ сфері є скорочення як самих термінів цієї сфери, так і слів та словосполучень широкого вжитку.

1.4. Функції абрєвіатур та скорочень в сучасній англійській мові

Абрєвіатури та скорочення виконують специфічні функції, які розширюють можливості лексики та є важливим елементом письмового мовлення. Відмова від використання абрєвіатур може призвести до збільшення обсягу текстів і неправильного розуміння їх змісту. Іноді деякі скорочення стають настільки популярними, що їхні повні назви вже ніхто не навіть не вживає. Абрєвіатури можуть виконувати різні функції. Найбільш поширені та важливі графічно представлені на рис 2.

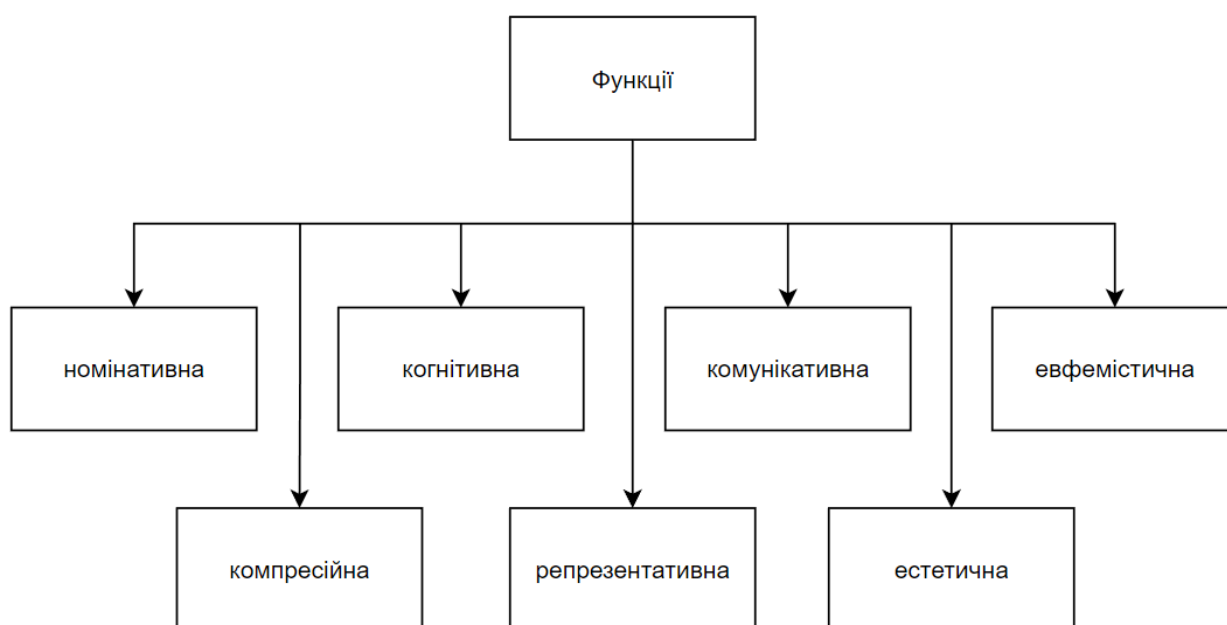

Рис. 2 Найпоширеніші функції абрєвіатур

Найперша та найголовніша функція абрєвіатур – номінативна. Суть цієї функції полягає у наданні коротких та зручних назв для того чи іншого предмету, організації, посади, послуги тощо [12, с. 12]. Наприклад, абрєвіатура “NASA” використовується для позначення «*Національного управління з аеронавтики та дослідження космосу*», абрєвіатура “UNESCO” позначає «*Організацію Об’єднаних Націй з питань освіти, науки та культури.*»

Компресивність також є однією з основних серед функцій абрєвіатур. Так, завдяки їй можна уникнути багатослівних назв [14, с. 108]. У жаргонній фразеології абрєвіатурне найменування часто замінює вже наявні словосполучення, оскільки одне поняття може містити в собі понад десять слів.

Найбільшою аббревіатурою зафіксованою в «Книзі рекордів Гіннеса» є “*SKOMKHPHKJCDPWB*” – початкові літери малайської назви кооперативної компанії, що здійснює грошові операції. Таке скорочення, однак, потребує ще більшого скорочення, тому загальноприйнятим є “*SKOMK*”. Іншим прикладом, є повна назва американського міста Лос-Анджелеса – “*El Pueblo de Nuestra Senora la Reina de los Angeles de Porciuncula*”. Назва складається з 55 букв, але аббревіатура міста складається лише з двох літер – “*LA*” [8, с. 76].

Наступною функцією є комунікативна функція, суть якої полягає в тому, щоб прискорити процес комунікації та зменшити кількість тексту або мовлення, необхідних для передачі інформації.

Наприклад, аббревіатура “*DNA*” означає дезоксирибонуклеїнову кислоту, аббревіатура “*MRI*” позначає магнітно-резонансну томографію, а аббревіатура “*CEO*” використовується для позначення генерального директора компанії.

У комунікації аббревіатури можуть також використовуватися для скорочення повідомлень у текстових повідомленнях, електронній пошті та соціальних мережах [28, с. 17]. Використання аббревіатур може допомогти підвищити ефективність та швидкість комунікації в цих форматах. Однак, важливо пам’ятати, що використання занадто великої кількості аббревіатур може призвести до нерозуміння повідомлення отримувачами, особливо якщо останні не знайомі з контекстом.

Не менш важливою є когнітивна функція, адже вона дозволяє повідомити нам певне значення про предмет, який вона позначає.

Як правило, аббревіатури виконують одразу декілька функцій. Розглянемо декілька прикладів аббревіатур, що широко використовуються у сфері освіти: *B.A. (Bachelor of Arts)* – Бакалавр в галузі гуманітарних наук, *CV (Curriculum Vitae)* – резюме, *M.A. (Master of Arts)* – Магістр в галузі гуманітарних наук, *M.Sc. (Master of Science)* – Магістр в галузі природничих наук [8, с. 77].

Як бачимо, такі аббревіатури не лише заощаджують місце (компресійна функція), а й позначають ті чи інші поняття (номінативна та когнітивна функції).

Естетична функція абревіатур полягає у досягненні бажаного результату та реалізації мовленнєвих стратегій у спілкуванні [16, с. 137]. Так, абревіатури часто використовуються різними компаніями для створення більш привабливих та легких для запам'ятовування назв продукції. Наприклад, французька компанія “Slando” змінила свою назву на “OLX” (*Off-Line eXpress*), щоб привернути увагу ширшої аудиторії до свого вебсайту. Ця зміна назви суттєво вплинула на популярність сайту [14, с. 108]. Іноді абревіатури можуть бути ідентичними зі звичайними словами в мові. Це є одним з методів рекламних компаній. Такі скорочення зрозумілі для звичайних користувачів, які можуть визначити зміст абревіатури за її назвою за допомогою асоціацій [8, 16].

Наостанок, варто згадати й про евфемістичну функцію. Згідно з академічним тлумачним словником української мови, евфемізм – це «слово чи вираз, яким замінюють у мові грубе, непристойне, з неприємним емоціональним забарвленням слово» [36]. Розглядаючи евфемізми, слід зазначити, що ця тема є дещо неоднозначною та не так часто висвітлюється серед мовознавців, адже вона вимагає розгляду грубих та подеколи непристойних виразів. Разом з тим, в межах цієї роботи, вважаємо за необхідне описати всі основні функції абревіатур.

Отже, абревіатури часто використовуються для зменшення емоційного навантаження певних виразів, уникнення небажаної прозорості, зменшення вагомості, або уникнення неприємних слів і виразів, що можуть бути сприйняті як образливі або неприйнятні для загальної аудиторії. Ця функція абревіатур називається евфемістичною.

Зазвичай, такі абревіатури пов'язані з хворобами, смертю, політикою тощо. Наприклад, замість «*психічно хворий*» може вживатися абревіатура «*ПХ*», замість вживання терміну «*death*» в англійській мові поширеним є використання абревіатури “*RIP*” (*Rest in Peace*) або ж замість прямого згадування закладів для лікування алкоголізму, особливо у випадках, коли хтось серед співрозмовників відвідував такі заклади, доцільніше вживати абревіатуру “*AA*” (*Alcoholics Anonymous*) [18, с. 205]. Іншим прикладом є скорочення назви захворювання на

туберкульоз – “*Tbc*” (*tuberculosis*), або ж використання скорочення “*WC*” (*Water closet*) замість слова «туалет» [16, с. 137].

Таким чином, **компресивність** забезпечує уникнення багатослівних назв, **комунікативна** функція прискорює процес комунікації та зменшує кількість тексту необхідного для передачі інформації, **когнітивна** функція відповідає за передачу значення предметів, **естетична** функція сприяє реалізації мовленнєвих цілей у спілкуванні, а **евфемістична** функція є одним з прикладів того, як мова адаптується до соціальних та культурних змін у суспільстві.

1.5. Граматична характеристика абревіатур та скорочень

Серед мовознавців переважно заведено вважати, що абревіатури та скорочення не мають граматичних категорій, оскільки вони не є повноцінними словами або словосполученням зі своїм власним значенням. Однак, якщо абревіатура використовується як заміна для повноцінного слова (що трапляється в більшості випадків), то вона може відображати граматичні категорії саме цього слова. Так, переважна більшість абревіатур є іменниками, хоча існують і прикметники (наприклад, *домобудівний, харчоблоковий, профкомівський* тощо). Основні граматичні категорії абревіатур та скорочень в українській та англійській мовах схематично зображені на рис. 3.

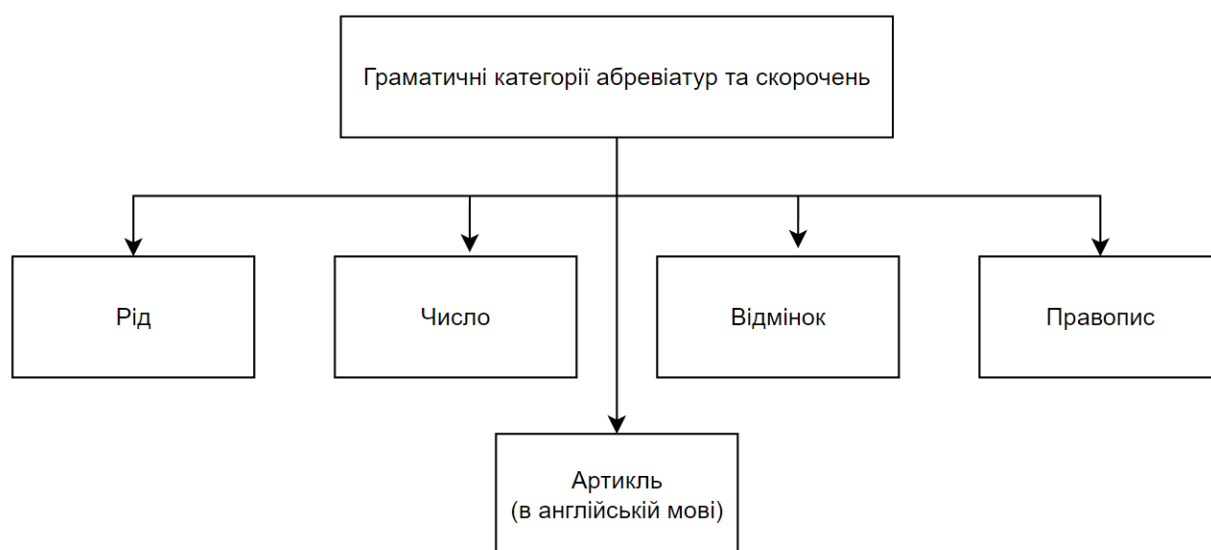

Рис. 3 Граматичні категорії абревіатур та скорочень

Першою граматичною категорією, на яку варто звернути увагу є рід. Абrevіатури та скорочення, що можуть бути відмінені, формуються шляхом поєднання початкової складової або складових слів з повною формою іменника і зберігають рід відповідного іменника. Наприклад: «*довгоочікувана зарплата*», «*студентська профспілка*», «*міська санепідемстанція*» та «*столичний педуніверситет*» [13, с. 13].

Невідмінювані абrevіатури формуються шляхом поєднання початкової складової першого слова повної назви з формою непрямого відмінка другого слова. Рід таких абrevіатур визначається за родом першого складового елемента. Наприклад: «*вимогливий завкафедри*», «*суворий компроти*» та «*веселий помкомвзводу*».

Щодо інших невідмінюваних абrevіатур, їх рід визначається за родом іменника, який входить до абrevіатури в називному відмінку однини. Проте, можуть бути винятки, наприклад, «*НАТО*», що набуває роду середнього іменника за зовнішньою подібністю до іменників середнього роду. Також рід набувають абrevіатури, які є запозиченими, наприклад, «*ЮНЕСКО*», «*ООН*» та «*ЄЕС*» [13, с. 13].

Окрім того, абrevіатури та скорочення можуть наслідувати такі граматичні категорії як число та присвійний відмінок. Наприклад, «*profs*», «*docs*» (форма множини), «*prof's explanation*» (присвійний відмінок).

Наступною категорією є відмінювання. В українській мові абrevіатури поділяються на відмінювані та невідмінювані [13, с. 13]. До відмінюваних скорочень відносять загальні назви, які вимовляються як звичайні слова. Ініціальні скорочення типу «*ВАК*» належать до відмінюваних скорочень, а їхні закінчення приєднуються до останньої літери скорочення без будь-якого знака.

До невідмінюваних скорочень відносять ініціальні (буквені та комбіновані) абrevіатури, такі як «*ОБСС*», «*МВС*», «*НАТО*», «*міськво*», а також абrevіатури на кшталт «*завкафедри*», «*міноборони*», «*міненерго*». Також не відмінюються абrevіатури до складу яких входять цифрові позначення, такі як «*АК-47*», «*РПГ-7*».

Окрім того, згідно з чинним українським правописом «при відмінюванні звукових аббревіатур на зразок ЦУМ закінчення пишемо малими буквами та приєднуємо до останньої букви аббревіатури без будь-якого знака (апострофа, коми): у ЦУМі, з ЦУМу, ТЮГу, ТЮГом. Суфіксальні утворення від звукових аббревіатур пишемо малими буквами: *о́нівський, тю́гівець*» [35, с. 65].

Абревіатури та скорочення також мають ряд особливостей у правописі. Зокрема, це стосується використання різних знаків (таких як дефіс), та великих чи маленьких літер. Так, в українському правописі виділяються наступні категорії аббревіатур та скорочень, що можуть писатися через дефіс:

а) «скорочення з належними до них цифрами: *Ан-124, Ан-225, Б-17, БУ-1, ДС-3, ЖЕК-9, Зеленбуд-4, Су-53, Ту-154, Як-42* <...>;

б) ініціальну аббревіатуру, написану великими або малими літерами, з будь-яким словом: *ВІЛ-інфékція, ДНК-анáліз, ДНК-експертíза, ВІП-зáла, е-декларувáння, е-декларáція;*

в) дві ініціальні аббревіатури, написані великими літерами: *ВІЛ-СНІД*» [35, с. 36].

Абревіатури можуть бути писатися як з маленької, так і з великої літер, а подеколи можна зустріти комбінацію обох. Зазвичай, це залежить від правил стилю та конвенцій, що вживаються в конкретній галузі. Так, згідно з все тим же українським правописом:

«1. Скорочені назви (аббревіатури) установ, закладів, організацій тощо, утворені з частин слів, мають подвійне написання:

1) з великої букви, якщо ці слова вживаються на позначення установ, які є власними назвами: *Укрпрофра́да, Держтелера́діо, Укрзалізни́ця, Ки́йвенéрго;*

2) з малої букви, якщо такі слова є родовими назвами: *меду́ніверситéт, міськдержадміністра́ція, сільра́да.*

2. Складноскорочені назви, утворені із початкових (ініціальних) букв, пишемо великими буквами: *ООН, ГЕС, ЮНЕСКО, МАГАТЕ, АТС, КНР.* <...>

3. У префіксальних і складних словах, які пишемо разом або з дефісом, літерні та звукові аббревіатури зберігають великі букви: *УВЧ-терапія, НВЧ' – випромінювання»* [35, с. 65].

Якщо ж розглядати граматичні аспекти аббревіатур в англійській мові, то тут варто виокремити вживання артиклів. Як відомо, в англійській мові існує три артикли – “a”, “an” та “the”. Розглянемо перші два. Артикль “an” вживається перед аббревіатурами, які вимовляються по літерах та перша літера яких починається з: *A, E, F, H, I, L, M, N, O, R, S* або *X*. Наприклад: *an MP (Member of Parliament) – депутат, член парламенту, an FBI agent (Federal Bureau of Investigation) – Федеральне бюро розслідувань, an IOU (I owe you) – борг.*

Однак, якщо аббревіатура вимовляється як одне слово, тобто вона є акронімом, то використовується артикль “a”: *a NATO general, a FIFA official* [24, с. 88].

Отже, не зважаючи на те, що аббревіатури та скорочення, не мають власних **граматичних категорій**, вони можуть наслідувати граматичні категорії тих слів або словосполучень, які вони замінюють в реченні.

1.5. Класифікація скорочень

Як вже було зазначено раніше, термін скорочення має декілька визначень у мовознавстві. Так, якщо розглядати цей термін в широкому значенні, тобто як спосіб словотвору, при якому скорочуються слова або декілька слів з утворенням нових термінів, то скорочення можна розділити на:

- а) лексичні;
- б) графічні.

До лексичних скорочень відносять усічення, складноскорочені слова та аббревіатури.

У сучасній англійській мові значну частину складноскорочених слів складають телескопізми, тобто лексичні одиниці, які формуються шляхом комбінування декількох слів або частин слів. Це може бути досягнуто шляхом

злиття скороченої частини слова з повною формою іншого слова або ж «зрощенням уламків» двох чи більше слів [14, с. 108]. Приклади телескопізмів: *amcord* (*camera* + *record*) – знімати за допомогою портативної відеокамери, *deskfast* (*desk* + *breakfast*) – сніданок за робочим столом в офісі [21].

Скорочення можна також розглядати у вужчому значенні, тобто як зменшення одного конкретного слова до однієї з його частин. При цьому сама повна форма може залишатися як на початку, так і середині або кінці. За цим критерієм, виділяють три основні види скорочень: початкове, серединне та кінцеве [21]. Ця класифікація схематично представлена на рис. 4.

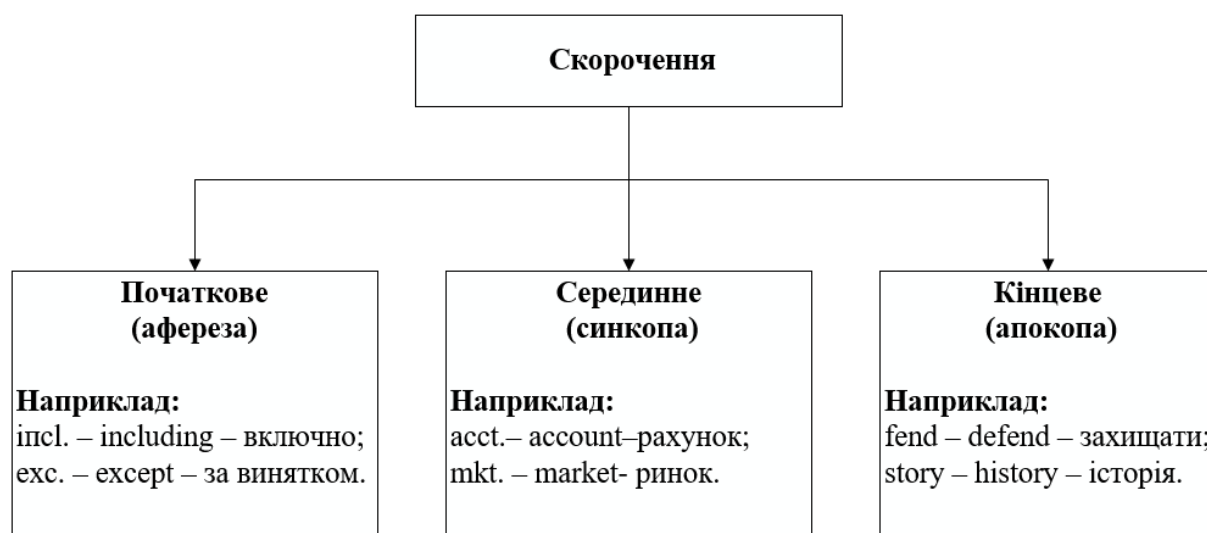

Рис. 4 Класифікація скорочень за частинами слова, що усічуються

Окрім того, скорочення може відбуватися на рівні складу, фрагмента або частини слова, використанням ініціалів або шляхом комбінації складу, фрагмента або частини слова з початковими звуками інших слів, що називається змішаною абрєвіатурою [11, с. 26].

Прикладами таких скорочень часто виступають назви міст, областей чи штатів: *Ariz.* – *Arizona* – штат Аризона (США), *Ark.* – *Arkansas* – штат Арканзас (США), *Calif.* – *California* – штат Каліфорнія (США), *Kh.* – *Kharkiv* – місто Харків (Україна).

Такі скорочення, як і назви вулиць, авеню, проспектів, майданів чи бульварів, є графічними. Вони зазнають скорочення лише у письмовій формі, а вимовляють їх за повною формою [23, с. 19–20]. Наприклад:

St. (street) – вулиця, Ave. (avenue) – авеню, Bould. (boulevard) – бульвар, Sq. (square) – майдан, Rd. (road) – дорога.

Графічні скорочення – це такий запис у вигляді символів, що використовується на письмі замість слів, словосполучень або фраз. В усному мовленні їм відповідають кореляти цих слів та словосполучень.

Для англійської мови також характерні скорочення, у яких скорочується лише перше слово. Наприклад, “U-boat (underwater boat)” – підводний човен.

Службові слова, зазвичай, прийнято не скорочувати. Винятком може слугувати лише сполучник “and”, який традиційно заведено позначати схематично у вигляді символу “&”.

Дещо цікавіша ситуація виходить з іменниковими скороченнями. Їх доволі часто можна зустріти як в усній, так й у писемній мові, а виконують вони синтаксичну функцію, набуваючи при цьому граматичних закінчень як у звичайних словах. Наведемо кілька прикладів: eds – editors (редактори), trans. – translators (перекладачі), vols – volumes (томи) [39].

Існує також невелика група іменникових скорочень, у яких початкові літери подвоюються. Це явище підкреслює множинну форму цих скорочень. Наприклад: ll (lines) – рядки, pp (pages) – сторінки [39].

Окрім того, скорочення можна також класифікувати за поширеністю на:

- а) загальноприйняті;
- б) спеціальні (використовуються у певній галузі і є не потребують розшифрування для спеціаліста цієї галузі);
- в) індивідуальні (присутні в якомусь одному тексті одного автора і мають розшифрування для читачів) [11, с. 33].

Схематично ці категорії зображені на рисунку нижче.

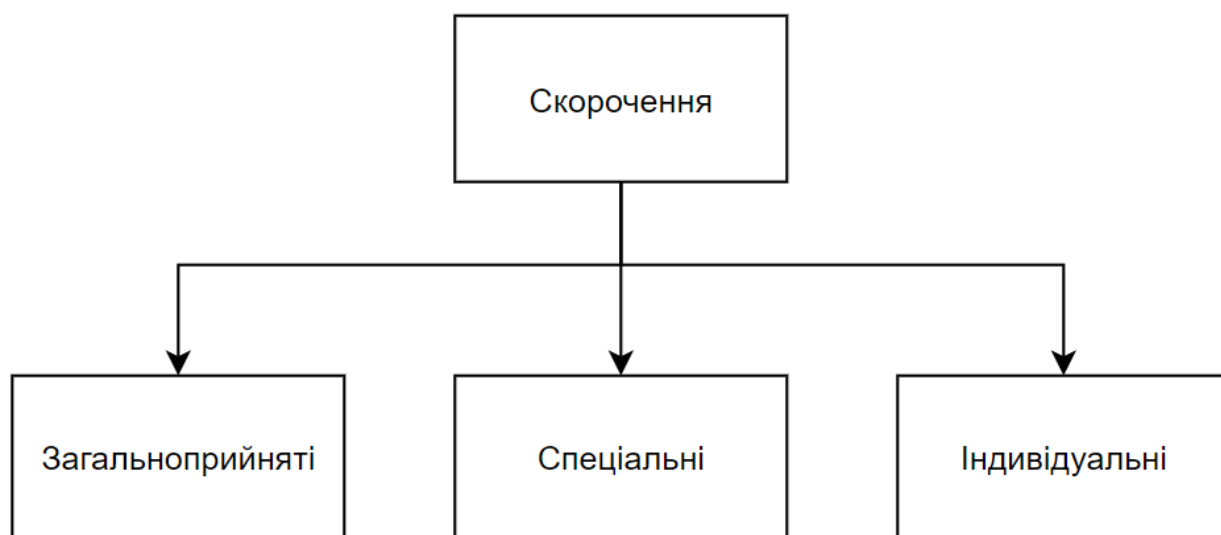

Рис. 5 Класифікація скорочень за поширеністю

Окрім того, скорочення також класифікують на ті, що зафіксовані у словниках, а отже є і частиною мови та ті, які можна зустріти лише у певних текстах, бо вони були створені лише для опису тих чи інших специфічних предметів, чи явищ у цих текстах. Такі скорочення отримали назву авторських або, як їх ще називають, оказіональних [10, с. 275–276].

Розглядаючи скорочення з перекладацького аспекту, зазначений вище розподіл є доречним, оскільки, для останніх, притаманно мати свої відповідні повні форми у тексті, з яким працює перекладач. Як правило, їх розшифрування та переклад не становить проблеми, тоді як при перекладі перших доволі часто виникають складнощі навіть у досвідчених перекладачів, адже у таких випадках навіть спеціальні словники скорочень можуть не мати необхідного скорочення.

Розглядаючи скорочення у науково-технічній літературі, слід також згадати, що багато з них можуть бути омонімічними, тобто мати однакову графічну форму, але різне значення. Усього виділяють три основні види омонімічних скорочень, а саме: дволітерні, трилітерні та чотирилітерні (див. рис. 6).

Рис. 6 Класифікація омонімічних скорочень

Отже, **шляхи утворення скорочень** досить різноманітні, а внаслідок стрімкого розвитку сфери ІТ та постійної жаги людей до економії свого часу, їхня кількість збільшується щодня.

1.6. Класифікація абревіатур

Абревіатури належать до лексичних одиниць, а отже їх можна класифікувати за різними ознаками. Зокрема, виділяють звуковербальні абревіатури та акроніми (див. рис. 7).

Рис. 7 Класифікація абревіатур за їхньою вимовою

Різниця між ними полягає у тому, що звуковербальні абрєвіатури вимовляються по буквах [1, с. 148].

Як було вже зазначено в попередньому розділі, акронім за своєю природою є таким різновидом скорочень, що має таку саму фонетичну будову, що й загальноживані слова, через що акроніми та вимовляються як звичайні слова [23, с. 17–18].

У класифікації О. Волоха абрєвіатури та скорочення розглядаються разом і поділяються на три категорії, що схематично представлені на рисунку нижче [3, с. 192].

Рис. 8 Класифікація абрєвіатур за О. Волохом

Так, частковими скороченнями Волох називає такі, що містять лише частину початкового слова, наприклад: «*рекл.*» замість «*реклама*».

До ініціальних абрєвіатур автор відносить ті, у яких використовуються початкові літери слів, тобто, будь-які абрєвіатури. Наприклад, “*NATO*” (*North Atlantic Treaty Organization*). Він також зазначає, що іноді використовують не тільки початкові літери, а й інші значущі літери скорочених слів.

Комбінованими абрєвіатурами є такі, що складаються з частин початкових слів та інших слів або скорочень. Наприклад, “*PhD*” (*Doctor of Philosophy*) або “*Wi-Fi*” (*Wireless Fidelity*).

Окрім того, варто також зазначити, що деякі абрєвіатури можливо представити у візуальній формі за допомогою як букв, так і цифр (див. рис. 9).

Рис. 9 Класифікація абрєвіатур за їх візуальним представленням

Такий спосіб запису абрєвіатур, використовується з метою шифрування слів, фраз та коротких речень. Як правило, використовують цифри 1, 2, 4 та 8. Це обумовлено тим, що вимова таких абрєвіатур призводить до неоднозначного сприйняття та може мати прихований підтекст. Це явище дає можливість вживати одні й ті самі абрєвіатури з метою передачі різної інформації [17, с. 113].

Мовознавці зазначають, що використання цифр в абрєвіації обумовлене тим фактом, що велика частина користувачів мережі Інтернет є спеціалістами у сферах інформатики, математики, фізики, хімії тощо і під час комунікації вони використовують різноманітні формули, символи та цифри для шифрування слів, словосполучень та, навіть, цілих речень [20]. Таке явище ще називають грою слів.

Отже, **абрєвіатури** є поширеним явищем, яке знаходить своє застосування у різних галузях та допомагає зекономити місце та спрощує комунікацію. За своєю природою вони є лексичними одиницями, а тому їх можна класифікувати за різними ознаками, зокрема: вимова, місце скорочення, візуальне представлення.

ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 1

Абревіація є одним із найважливіших та найбільш продуктивних способів творення слів в англійській мові. Активно досліджувати її почали на початку двадцятого століття. Важливими в цій сфері стали праці таких вчених як С. О. Володькова, Є. П. Волошин, Ю. А. Зацний, Є. М. Єнікєєва, В. І Карабан, І. І. Огієнко, О. О. Потебня та Л. Ф. Каховська.

Було розглянуто сутність абревіації як мовного явища та як об'єкт лінгвістичного дослідження. З цією метою було проаналізовано різні визначення цього терміну.

До основних факторів, що впливають на утворення абревіатур відносять науково-технічний прогрес, глобалізацію, широке використання мережі Інтернет, динамічність сучасного суспільства та необхідність в економії часу і простору.

Лінгвістичні дослідження абревіатур вказують, що перші згадки про «абревіатуру» були знайдені в стародавній та середньовічній писемності, зокрема у Марка Туллія Тірона. Пізніше абревіатури використовувалися у Давній Греції та Римі для таємничого кодування інформації, а перші згадки про використання абревіатур в англійській мові присутні в рукописах стародавньої англійської поеми «Беовульф».

В контексті мовної економії, лінгвісти часто оперують такими термінами як «абревіація», «абревіатура», «скорочення», «акронім» та «усічення» і для будь-якого мовознавця-початківця важливо вміти їх розрізняти. Так, абревіація є способом словотвору. Скорочення є найширшим із цих понять і згідно з деякими класифікаціями може містити в собі як абревіатури, так і акроніми. Абревіатурами називають такі складноскорочені слова, що були утворені з перших літер або з інших частин слова. Акронімами ж в українському мовознавстві заведено називати ті абревіатури, що вимовляються як цілі слова. Усічення, своєю чергою, є різновидом скорочень, які утворюються шляхом опускання декількох букв наприкінці слова.

Серед мовних функцій абревіатур виділяють номінативну, компресійну, когнітивну, репрезентативну, комунікаційну, естетичну та евфемістичну. Як правило, окремо взяті абревіатури не обмежуються лише однією функцією, а об'єднують в собі одразу декілька.

До граматичних категорій абревіатур та скорочень можна віднести рід, число, відмінок, правопис та вживання артиклів (в англійській мові).

Скорочення можуть бути класифіковані по-різному. В цілому всі скорочення можна розділити лексичні та графічні. До лексичних скорочень відносять усічення, складноскорочені слова та абревіатури. До графічних скорочень відносять ті, що мають скорочену форму лише у письмовій формі, але вимовляються завжди повністю. В залежності від того, яка частина слова скорочується виділяють початкове (афереза), серединне (синкопа) та кінцеве (апокопа) види скорочень. За сферою та частотою уживання розрізняють такі, що зафіксовані у словниках та ті, що є суто авторськими або okazіональними. Існують випадки, коли скорочення можуть набувати граматичних закінчень як повноцінні слова, а для багатьох скорочень у текстах науково-технічного стилю є характерним явище омонімії. Скорочення такого виду поділяються на дво-, три- та чотирилітерні.

Абревіатури також класифікують за різними критеріями. Так, за вимовою їх можна розділити на звуковербальні та акроніми. Перші вимовляються по буквах, а другі як ціле слово. О. Волох класифікує абревіатури та скорочення на часткові, ініціальні та комбіновані. За візуальним представленням вирізняють абревіатури, що містять у своєму складі лише літери та ті, у складі яких присутні цифри.

Таким чином, тема **абревіатур та скорочень** у мовознавстві потребує більш ґрунтовного та цілеспрямованого вивчення, особливо в епоху технологічного піднесення.

РОЗДІЛ 2. Особливості функціонування абревіатур та скорочень в англomовному IT-дискурсі

2.1. Поняття та типологія дискурсу

Термін «дискурс» не має однієї чіткої загальноприйнятої дефініції, оскільки він функціонує в різних науках та дисциплінах. Існують різні тлумачення цього терміна. Так, академічний тлумачний словник української мови пропонує наступні визначення:

- «1) Спосіб (чи умови) мовлення у поєднанні зі змістом висловлюваного
- 2) Спосіб мовлення, мова.
- 3) Акт мовлення чи текст у контексті ситуації висловлювання.
- 4) чого. Сукупність усіх усних чи письмових обговорень певної теми» [36].

З точки зору мовознавства можна стверджувати, що **дискурс** складається з динамічного процесу мовної діяльності, зумовленого екстралінгвістичними чинниками, а також текстом, що може бути розглянутий і як результат цієї діяльності, і як її вираження в реальній ситуації спілкування [19, с. 8].

Загалом, можна вважати, що **дискурс** не зводиться до простого тексту, але текст є важливою, а можливо, навіть головною складовою дискурсу. Тому, багато різних рис різних типів дискурсу проявляються саме у їхніх текстах. Інші аспекти дискурсу, такі як комунікація, культурний контекст і конкретні ситуації, пов'язані з текстами дискурсу. Різні визначення призводять до різних типологій, де за основу беруться різні ознаки дискурсу. Загалом, можна виділити такі основні розмежування за типами дискурсу: письмовий або усний, монологічний або діалогічний, персональний або інституційний (останній, своєю чергою, поділяється на масовий та індивідуальний).

Існують різні форми дискурсу, такі як монолог і діалог, а також полілог, який може відрізнитися від попередніх двох форм. **Дискурс** може бути розподілений за призначенням або орієнтованістю, тобто, на кого він спрямований. Особистісно-орієнтований **дискурс** відбувається, коли співрозмовник добре знайомий і цікавить іншого співрозмовника в повноті своїх

характеристик. Під інституційним дискурсом розглядається активність учасників дискурсу, що представляють ту чи іншу суспільну групу або організацію, в якій вони виконують певні обов'язки. Неінституційний **дискурс** – це комунікація між незнайомими людьми. Розмежування дискурсу за цими характеристиками є умовним, оскільки письмові та усні форми можуть використовуватися в одній мовній ситуації, а також через зміну способів комунікації. Особистісно-орієнтований **дискурс** з'явився раніше за інституційний, тому учасники дискурсу цього типу не можуть повністю відійти від особистісної складової спілкування.

Крім того, розмежування дискурсу може бути здійснене на підставі орієнтованості на співрозмовника або на його призначення. Якщо **дискурс** персональний або особистісно-орієнтований, то це означає, що співрозмовники добре знайомі та цікавляться одне одним у всіх аспектах. Персональний **дискурс** поділяється на побутовий та буттєвий, які своєю чергою поділяються на художній та філософський. Інституційний або статусно-орієнтований **дискурс** означає, що учасники дискусії виступають від імені будь-якої соціальної групи або організації, де вони мають певні ролі [19, с. 8].

Отже, відсутність загальноприйнятої **типології дискурсу** пояснюється тим, що це явище не має чітких меж, і різні типи дискурсу можуть переплітатись. **Тип дискурсу** можна описати через його складові та характеристики. Лінгвістичні складові та характеристики містять прецедентні тексти та тексти комунікації (граматична структура тексту, така як опис, розповідь чи міркування, та жанрова приналежність).

2.2. Жанрово-стилістичні особливості дискурсу інформаційних технологій

Передусім, слід розглянути саме поняття «інформаційних технологій». Так, оксфордський словник англійської мови тлумачить інформаційні технології як вивчення або використання електронного обладнання, особливо комп'ютерів, для зберігання, доступу, аналізу та надсилання інформації [41].

На думку Плескача, інформаційна технологія – це «система методів, процесів та способів використання обчислювальної техніки та систем зв'язку для створення, збору, передачі, пошуку, оброблення та поширення інформації з метою ефективної організації діяльності людей» [34, с. 14].

До інформаційних технологій відносять програмне забезпечення, яке містить загальносистемні та спеціальні програмні продукти, а також технічну документацію. Загальносистемні програмні продукти – це комплекси програм, які розроблені для вирішення типових завдань обробки інформації та орієнтовані на користувачів. Спеціальне програмне забезпечення – це сукупність програм, розроблених для конкретної інформаційної системи, у тому числі пакети прикладних програм (ППП), які реалізують розроблені моделі. Технічна документація є набором документів, які використовуються при проектуванні, створенні та експлуатації технічних рішень. Технічна документація для розробки програмного забезпечення може містити опис завдань, завдання на алгоритмізацію, економіко-математичну модель задачі, контрольні приклади тощо.

Дискурс інформаційних технологій включає загальноспрямовані тексти, такі як технічна документація, статті та навчальна література. Ці тексти мають різні жанри дискурсу, переважно імперативний та інформативний, в залежності від їхньої мети. Культурна приналежність тексту може відігравати важливу роль у програмному забезпеченні, але не має такого значення у технічній документації, де переважають стислість, однозначність та ясність. І в технічній документації, і в тексті програмного забезпечення використовуються професійні терміни, але в технічній документації вони є панівними. Модальність текстів може бути офіційною, напівофіційною або неофіційною, в залежності від цільової аудиторії. Тексти, які використовуються для комунікації через комп'ютер, можуть редагуватися, але зазвичай вони є статичними [19, с. 17–18].

Специфічність ІТ-дискурсу полягає передусім в особливій лексиці та термінології, що використовуються в цій галузі. Більшість термінів мають англійське походження та використовуються в технічному контексті. Також, ІТ-

дискурс має своє специфічне уявлення про світ та його процеси, що відображається в структурі речення та використанні граматичних часів та залежностей.

Структура речень в ІТ-дискурсі, як правило, складніша, ніж у звичайному мовленні. У технічному контексті можуть бути використані відносні займенники, пасивні конструкції та складні форми дієслів. Також, в ІТ-дискурсі часто використовуються скорочення та аббревіатури, які можуть бути незрозумілими для осіб, які не мають технічної освіти або досвіду в цій галузі.

Таким чином, можна виділити наступні основні риси текстів ІТ-дискурсу (див. рис. 10):

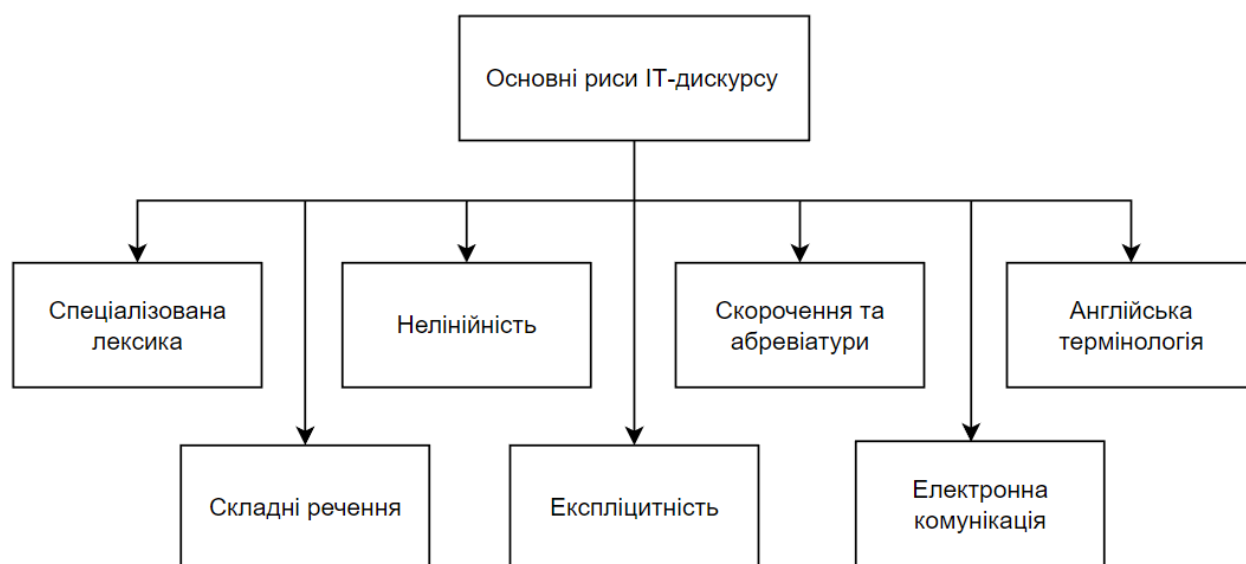

Рис. 10 Основні риси ІТ-дискурсу

Розглянемо кожен з цих рис детальніше:

Спеціалізована лексика. ІТ-дискурс містить багато термінів та скорочень, які використовуються для опису технічних концепцій та процесів [1, с. 85]. Ці терміни можуть бути незнайомими для тих, хто не має досвіду в ІТ-галузі, але для фахівців є стандартними термінами.

Складні речення. ІТ-дискурс має свої особливості в будові речень та використанні граматичних конструкцій. Так, складні технічні процеси можуть описуватися дуже детально, що може призвести до складних речень з багатьма підрядними частинами.

Нелінійність. Окрім того, цей дискурс має свої особливості, оскільки він передбачає використання комп'ютерів. Це означає, що тексти можуть містити мультимедійний контент та використовувати як письмовий, так і усний зв'язок. Тексти в галузі ІТ також відрізняються від звичайних текстів тим, що дозволяють використання гіпертексту, що робить їх нелінійними та дає змогу гнучко переходити з одного контексту в інший. Однак, важливим принципом є збереження смислової зв'язності між частинами тексту.

Експліцитність. Іншою особливістю є те, що учасники спілкування в ІТ-дискурсі, як правило, не проявляють себе експліцитно. Це означає, що дискурс можуть вести як спеціалісти у цій області, так і неспеціалісти, і комунікація може мати теоретичний, практичний або побутовий формати [19, с. 18].

Скорочення та аббревіатури. Для ІТ-галузі є характерним вживання великої кількості скорочень та аббревіатур, що використовуються для опису технічних термінів та процесів, для економії мовних засобів та спрощення спілкування.

Англійська термінологія. Часто терміни сфери інформаційних технологій зовсім не перекладаються або транслітеруються [1, с. 87]. Це пов'язано з тим, що переважна більшість термінів цієї галузі були утворені та продовжують утворюватися в англomовному середовищі, оскільки англійська мова продовжує бути основною мовою спілкування у сфері інформаційних технологій.

Електронна комунікація. ІТ-дискурс часто асоціюється з електронною комунікацією, такою як електронна пошта, соціальні мережі, месенджери тощо.

Отже, **ІТ-дискурс** є специфічним стилем мовлення, який використовується у сфері **інформаційних технологій**. До нього входять тексти, що стосуються ІТ, зокрема, технічна документація, статті та навчальна література, які мають свої особливості вживання лексики, термінології та структури речень.

2.3. Дискурс інформаційних технологій як джерело походження абревіатур та скорочень

Сфера ІТ є одним з найбільших джерел походження абревіатур та скорочень. Вона відома використанням спеціалізованих термінів та скорочень, які стали невіддільною частиною її мови. Це пов'язано з тим, що у сфері ІТ швидко розвиваються нові технології та інструменти, які потребують точного та швидкого опису.

У зв'язку зі складністю технологій та процесів, які використовуються в ІТ-галузі, користувачі та фахівці часто використовують абревіатури та скорочення, задля економії часу та зручності комунікації [1, с. 86]. Наприклад, абревіатура “*CPU*” використовується замість повної назви “*Central Processing Unit*”, що дозволяє фахівцям заощадити час та зусилля при написанні чи обговоренні цього терміна. Такі абревіатури та скорочення стають усталеними термінами, які використовуються у фаховій мові та у повсякденному спілкуванні. Проте зростання кількості абревіатур та скорочень в інформаційних технологіях може призводити до проблеми розуміння термінології людьми, які не мають достатньої експертизи у цій галузі.

З іншого боку, використання абревіатур та скорочень може стимулювати розвиток мови та збільшувати її ефективність в інформаційних технологіях. Нові терміни створюються для опису нових технологій та процесів, що дозволяє мові стати більш точною та простою для сприйняття.

Важливою частиною дискурсу інформаційних технологій є комунікація між фахівцями в цій галузі. Комунікація може бути відбуватися через електронну пошту, онлайн чати, телефонні дзвінки, відеоконференції тощо. У цьому контексті дискурс інформаційних технологій може впливати на ефективність комунікації та сприяти взаєморозумінню між фахівцями в галузі. Прикладами таких абревіатур є: “*PM*” (*Private Message*), “*TBC*” (*To Be Confirmed*), “*TBD*” (*To Be Determined*) тощо.

До дискурсу інформаційних технологій відносять не лише технічну термінологію, але й соціальні та культурні аспекти, пов'язані з використанням технологій у різних сферах життя. Наприклад, коментарі, електронні листи, повідомлення у соціальних мережах тощо. Прикладами таких аббревіатур є: “*LOL*” (*Laugh Out Loud*), “*BRB*” (*Be Right Back*), “*ASAP*” (*As Soon As Possible*) тощо.

Також важливо звернути увагу на те, що аббревіатури та скорочення можуть мати різні значення навіть всередині однієї галузі. Наприклад, аббревіатура “*CSS*” може означати “*Cascading Style Sheets*” в контексті веброзробки, але в контексті телефонії вона буде означати “*Customer Support Services*”. Тому важливо бути уважним та з'ясовувати контекст використання термінів.

Одним із найпоширеніших джерел аббревіатур та скорочень у сфері ІТ стала різного роду документація. Зокрема, виділяють наступні різновиди документації в ІТ:

Технічне завдання – це документ, який містить вимоги та вказівки щодо функціональності, проєктування та розробки програмного забезпечення.

Технічна документація – це документ, що супроводжує код програми, описує її функціональність, структуру та логіку роботи. Вона може також містити опис апаратного та програмного забезпечення, яке використовується для розробки та тестування систем.

Тестова документація – це документ, що містить інформацію про вимоги до тестування, самі тести та результати їх виконання.

Документація з безпеки – це документ, який описує заходи забезпечення безпеки, включаючи захист від хакерських атак та інших загроз.

Документація з проєктування – це документ, який містить детальний опис стадій проєктування та розробки системи.

Документація з експлуатації або посібник користувача (“*User Manual*”) – це документ, що містить інформацію про процес експлуатації та підтримки програмного забезпечення або апаратного забезпечення. Він також містить детальний опис функцій та можливостей програмного забезпечення.

Специфікація – це документ, який містить детальний опис технічних вимог до комп’ютерної системи, апаратного або програмного забезпечення. Специфікація містить в собі опис архітектури системи, вимог до продуктивності та надійності, необхідних стандартів та іншу важливу інформацію.

Звіти (“Reports”) – це документи, які містять аналітичну та статистичну інформацію про різні аспекти розробки, тестування та експлуатації інформаційних систем або програмного забезпечення [33].

Окрім того, в галузі інформаційних технологій можна виділити наступні три сфери спілкування, які є активними джерелами походження аббревіатур та скорочень:

Технічне спілкування – спілкування між фахівцями з ІТ, які працюють над розробкою програмного забезпечення, обладнанням та іншими технічними аспектами. У цій сфері спілкування часто використовують технічну термінологію та різного роду скорочення [37].

Комунікація з клієнтами – спілкування з користувачами, які використовують програмне забезпечення або обладнання, що було розроблене фахівцями з ІТ. У цій сфері спілкування важливо використовувати зрозумілу та доступну мову, щоб клієнти могли зрозуміти, як користуватися продуктом та які потенційні проблеми можуть виникнути.

Соціальні мережі – спілкування через соціальні мережі та форуми, що пов’язані з технологіями. Це можуть бути як дискусії про нові продукти або технологічні новини, так і неформальне спілкування між колегами.

Отже, з точки зору жанрово-стилістичної класифікації, **ІТ-дискурс** як джерело аббревіатур і скорочень представлений передусім **технічною документацією**, до якої, зокрема, належать документи, що описують розробку, тестування, безпеку та експлуатацію програмного забезпечення.

2.4. Особливості вживання аббревіатур та скорочень в англomовному ІТ-дискурсі

В англomовному ІТ-дискурсі вживання аббревіатур та скорочень є досить поширеним і є стандартною практикою для письмової комунікації. До основних особливостей вживання аббревіатур в англomовному ІТ дискурсі відносять наступні (див. рис. 11):

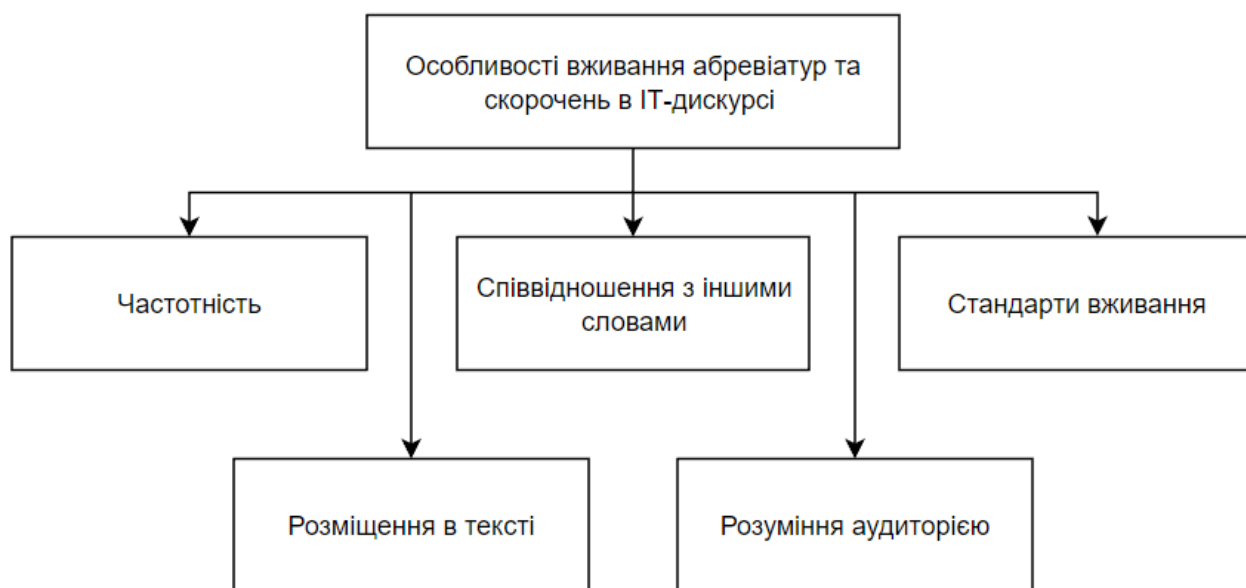

Рис. 11 Особливості вживання аббревіатур та скорочень в англomовному ІТ-дискурсі

Розглянемо кожен з цих особливостей детальніше:

Частотність. Частота вживання аббревіатур в англomовному ІТ-дискурсі може значно відрізнятися в залежності від контексту та специфіки області. Деякі аббревіатури вживаються дуже часто, наприклад, “*USB*”, “*FAQ*” або “*URL*” [38]. Інші ж аббревіатури можуть бути менш поширеними та використовуватися тільки в спеціалізованих підгалузях.

Розміщення в тексті. Аббревіатури часто зустрічаються на початку тексту, де вони позначають ключові поняття та терміни, що будуть використовуватись в ньому. Їх також можна зустріти в заголовках, підзаголовках та переліках літератури. Крім того, аббревіатури вживаються в тих місцях, де це заощаджує простір або час. Наприклад, у списку програмного забезпечення можна зустріти

аббревіатури для позначення програм. Або в технічному описі можна зустріти аббревіатури для позначення тих чи інших технологій.

Співвідношення з іншими словами. У більшості випадків аббревіатури вживаються в поєднанні з іншими словами, такими як назви компаній, програмного забезпечення, технологій, мов програмування, платформ та інших технічних термінів [1, с. 87]. Часто це робиться з метою утворення технічних термінів. Наприклад, «*HTML-код*», «*CSS-стилі*», «*HTTP-запит*» тощо.

Розуміння аудиторією. При вживанні аббревіатур важливо враховувати, що аудиторія може бути різною. Так, в технічних документах, що призначені для використання технічними спеціалістами, можна використовувати більше аббревіатур ніж у документах для широкого загалу. У деяких випадках автори можуть надавати пояснення або розшифрування аббревіатур в тексті, особливо якщо вони вживаються вперше. Це допомагає читачам краще зрозуміти контекст та зміст тексту [38].

Стандарти вживання. В ІТ-індустрії є рекомендовані стандарти вживання аббревіатур для забезпечення зрозумілості та однозначності термінології. Наприклад, в багатьох випадках вони мають бути написані у верхньому регістрі (наприклад, “*HTML*”, “*CSS*”, “*HTTP*”), а деякі аббревіатури мають бути написані з використанням дефіса, наприклад, «*XML-документ*». Також важливо уникати форми множини в аббревіатурах, якщо це може призвести до двозначності [38].

Отже, **аббревіатури та скорочення** є поширеними та стандартними засобами комунікації в англomовному **ІТ-дискурсі**, а їхнє вживання в цьому контексті має такі особливості: залежність частотності вживання від контексту та специфіки області, розміщення на початку тексту, цілеспрямоване поєднання аббревіатур та скорочень з іншими словами задля утворення нових термінів, надання тлумачення аббревіатур для нової аудиторії, дотримання усталених стандартів вживання.

ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 2

Дискурс як явище не має чітких меж, оскільки він функціонує в різних науках та дисциплінах. Він складається з динамічного процесу мовної діяльності та тексту. Хоча, сам по собі дискурс не зводиться виключно до простого тексту, але текст є дуже важливою складовою дискурсу, за яким його характеризують та класифікують. Виділяють наступні види дискурсу: письмовий або усний, монологічний або діалогічний, персональний або інституційний. Дискурс може бути мати такі форми як монолог, діалог та полілог. Окрім того, за орієнтованістю його розділяють на особистісно-орієнтований, інституційний та неінституційний.

Інформаційними технологіями заведено вважати все, що використовує обчислювальну техніку та засоби зв'язку задля пошуку, обробки чи передачі інформації. Зокрема, до інформаційних технологій відносять програмне забезпечення та відповідну технічну документацію.

Специфічність IT-дискурсу полягає передусім в особливій лексиці та термінології, що використовуються в цій галузі. Так, переважна більшість термінів мають англійське походження. Також структура речень в IT-дискурсі зазвичай складніша, ніж у звичайному мовленні. У технічному контексті часто використовуються пасивні конструкції та складні форми дієслів. Серед основних рис IT-дискурсу можна виділити спеціалізовану лексику, складні речення, нелінійність, експліцитність, використання скорочень та аббревіатур, велику кількість англійської термінології та широке використання електронної комунікації.

До дискурсу інформаційних технологій відносять як технічну термінологію, так і соціальні та культурні аспекти, що пов'язані із використанням технологій у різних сферах життя. Зокрема, це можуть бути електронні листи, повідомлення та коментарі у соціальних мережах. Окрім того, важливо пам'ятати що багато аббревіатур та скорочень можуть мати різні

значення навіть в межах одного лише ІТ-дискурсу, тому необхідно завжди звертати увагу на контекст.

Одним з найбільших джерел походження аббревіатур та скорочень у сфері ІТ є документація. До документації відносять технічні завдання, специфікації, посібники користувача, звіти тощо. Серед найбільших сфер спілкування, які є активними джерелами походження нових аббревіатур та скорочень виділяють технічне спілкування, комунікацію з клієнтами та спілкування в соціальних мережах.

До основних особливостей вживання аббревіатур та скорочень в англomовному ІТ дискурсі відносять частотність, розміщення в тексті, співвідношення з іншими словами, розуміння аудиторією та дотримання чинних стандартів вживання (написання аббревіатур у верхньому регістрі, використанням дефіса тощо).

РОЗДІЛ 3. Способи перекладу скорочень та абревіатур в ІТ сфері

Загально відомо, що абревіатури та скорочення вважають одними з найважчих для сприйняття та перекладу елементів, особливо у текстах науково-технічної літератури.

Однією із головних ознак текстів сфери ІТ є часте уживання абревіатур та скорочень. Основною проблемою при перекладі такої літератури є адекватне розкриття та передача іншомовних реалій українською мовою. Одна з ключових умов коректного перекладу будь-якого технічного тексту полягає у повному розумінні його спеціалістом, який виконує переклад. Адже, як показує практика, буквального перекладу лексичних одиниць недостатньо. За відсутності детального розуміння їх значення, без знання тих явищ, процесів, що описуються в оригіналі, дуже часто виникають різноманітні помилки у перекладі.

Розглядаючи літературу сфери ІТ, не можна не згадати про її швидкоплинність, що стає також проблемою для перекладача, адже багато нових термінів, скорочень та абревіатур з'являються щодня, а тому їх не встигають фіксувати у словниках. Основними інструментами для розв'язання цієї проблеми є детальний аналіз лексичних одиниць та явищ, які вони описують, а також передача його тими термінами, що вже присутні в цій сфері. Раніше, як відомо, актуальні новини, винаходи та відкриття з поприща науки та техніки можна було знайти у друкованих виданнях, проте на сьогодні, найкращим вибором перекладача є, звичайно ж, онлайн ресурси, які оновлюються щодня. Альтернативним варіантом є звернення до фахівця у цій сфері [21].

Переклад будь-якого тексту потребує дотримання різних вимог та правил. Основні вимоги при перекладі текстів науково-технічної галузі представлені схематично на Рис. 12.

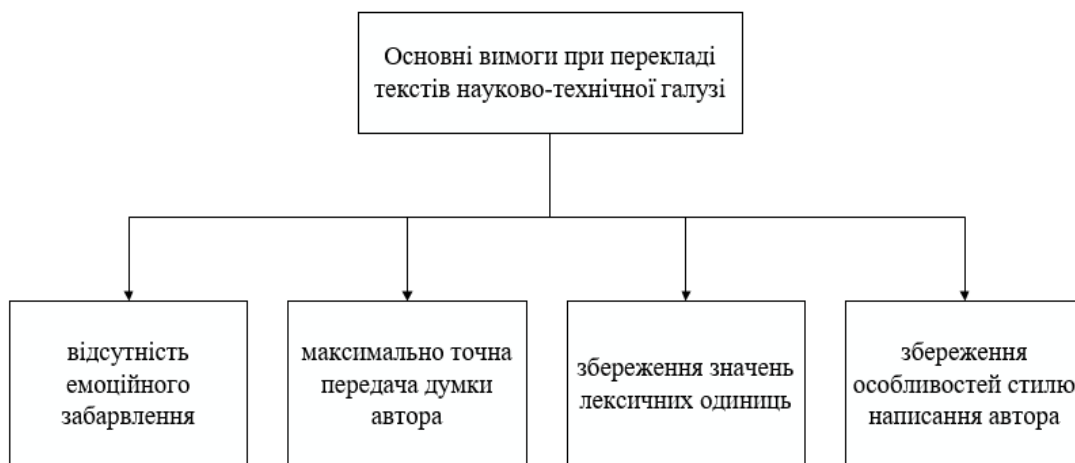

Рис. 12 Основні вимоги при перекладі літератури науково-технічної сфери

Для багатьох термінів у текстах сфери ІТ є характерним таке явище як повторюваність. Саме з цієї причини, для коректного передання значення невідомих та відсутніх у словниках аббревіатур та скорочень, необхідно ретельно дослідити та зіставити уже наявні приклади його вживання в цій сфері. Тільки після цього кроку, перекладачу слід переходити до допоміжних матеріалів та надавати значення тієї чи іншої лексичної одиниці. Саме тут йому можуть стати у нагоді різного роду словники, енциклопедії та довідники з даної тематики. За можливості, слід також порівнювати оригінал з перекладом [21].

У ході проведеного дослідження були встановлені найпоширеніші складнощі, що виникають при перекладі аббревіатур та скорочень сфери ІТ. Вони представленні схематично на Рис. 13.

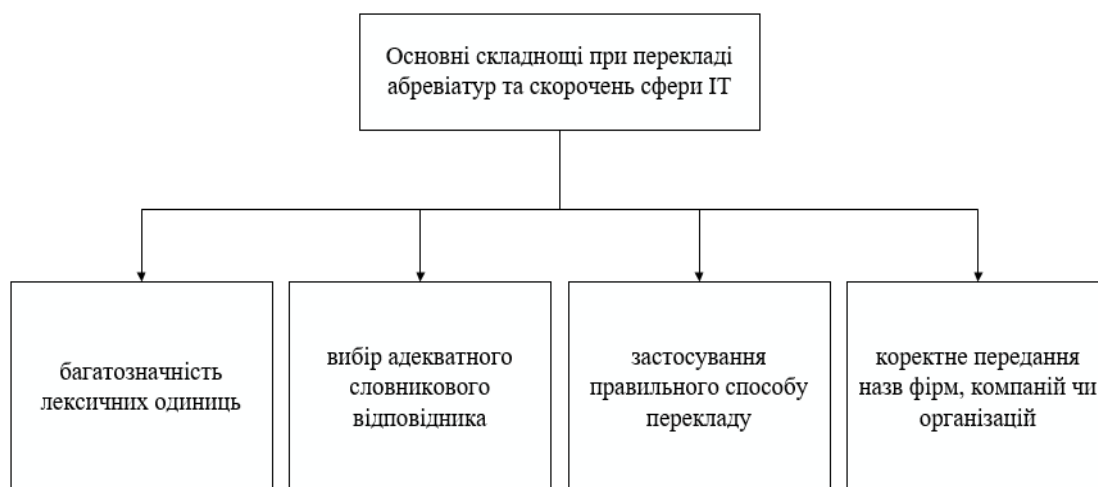

Рис. 13 Найпоширеніші проблеми, що виникають при перекладі аббревіатур та скорочень сфери ІТ

Оскільки першим кроком при перекладі будь-яких абревіатур чи скорочень є їх правильне розуміння, ми розглянемо методи дешифрування абревіатур та скорочень, а після цього – власне, способи їх перекладу. Але спочатку необхідно згадати про наявні інструменти перекладача – перекладацькі трансформації.

Приклади, наведені у цьому розділі були узяті з тлумачних словників з інформатики, словників комп'ютерних термінів та онлайн-словників [42, 43, 44, 45]. Усі відібрані приклади наведені у додатках.

3.1. Лексичні трансформації для перекладу абревіатур та скорочень

Більшість лінгвістів поділяє думку, що всі перекладацькі трансформації діляться на лексичні, граматичні та змішані (або комплексні). В контексті перекладу скорочень та абревіатур ми зосередимося на розгляді лексичних трансформацій.

Лексичні трансформації в перекладі – це різні зміни слів або виразів мови оригіналу, які здійснюються з метою передачі їх семантичних, стилістичних та прагматичних характеристик у перекладі, враховуючи норми мови перекладу та культурні мовленнєві традиції. Лексичні трансформації використовуються, коли словникові відповідники з оригінальної мови не можуть бути точно використані у перекладі через невідповідність у значенні або контексті. Виділяють п'ять основних лексичних трансформацій, що використовуються при перекладі абревіатур та скорочень [7, с. 300]. Вони представлені схематично на Рис. 14.

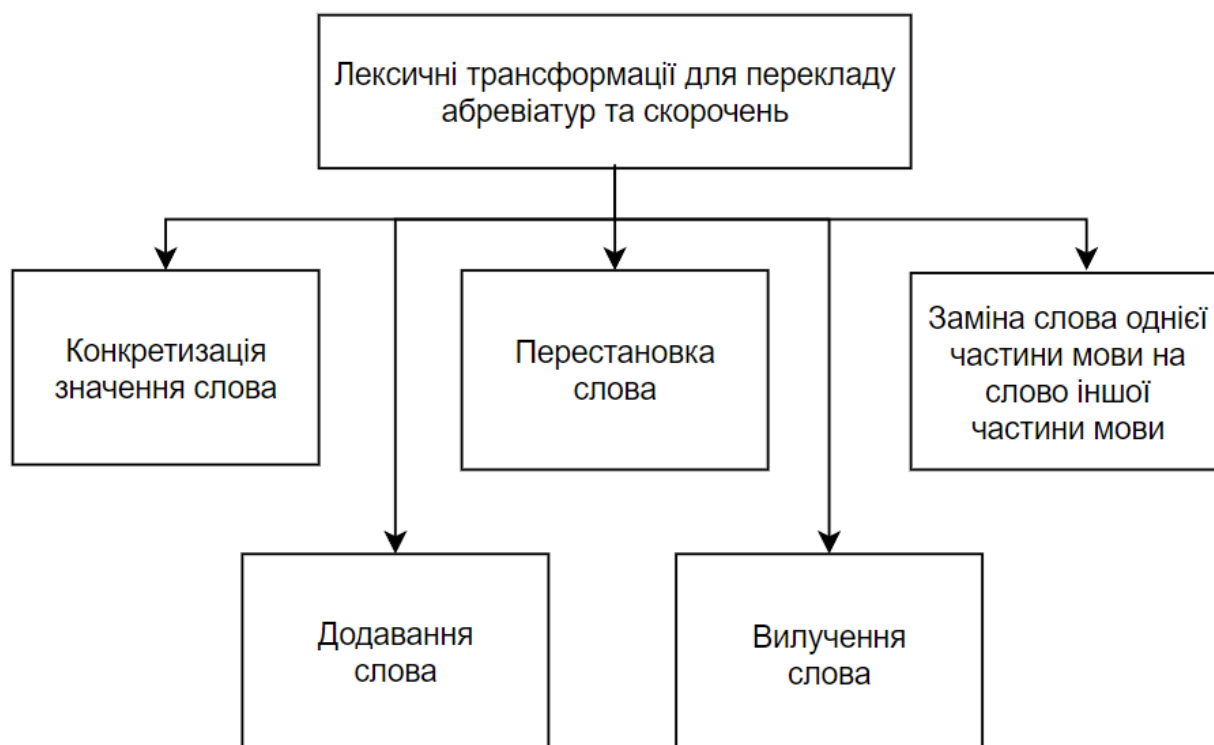

Рис. 14 Лексичні трансформації, що використовуються при перекладі абрєвіатур та скорочень

Отже, розглянемо кожну із трансформацій окремо.

1. Конкретизація значення слова.

Як відомо, велика частка слів в англійській та українській мовах мають більше одного тлумачення. Через це знання лише словникових відповідників є недостатнім задля точного та адекватного перекладу, адже лексичні одиниці завжди варто перекладати з урахуванням контексту їхнього вживання. Розуміння наявних норм та традицій вживання слів в тому чи іншому контексті дозволяє перекладачеві правильно підібрати контекстуальні відповідники в українській мові.

Одним з інструментів вибору необхідного українського відповідника і досягнення адекватності перекладу є така перекладацька лексична трансформація як конкретизація значення слова. Суть цієї трансформації полягає в заміні слова (терміну) ширшої семантики в мові оригіналу словом (терміном) вужчої семантики в мові перекладу.

Варто зазначити, що оскільки однією із головних особливостей технічної літератури є прагнення до однозначності в термінології, то цей вид

трансформації застосовується дуже рідко для перекладу абревіатур та скорочень у сфері ІТ. Разом з тим, наведемо декілька прикладів:

(274) *app (application)* – застосунок;

(302) *col (column)* – стовпець;

(349) *ext. (extension)* – розширення (файлу);

(105) *I/O - input and output* – В/В (ввід/вивід);

(417) *mv (move)* – рухати, переміщувати;

(188) *SM (Scrum Master)* – експерт з методології SCRUM;

(481) *str (string)* – рядок;

(495) *tb (table)* – таблиця;

(498) *term. (terminate)* – зупинити (процес);

(504) *Tk (toolkit)* – інструментарій, комплект інструментальних засобів, пакет розробника.

2. Додавання слова.

Загальновідомим правилом при перекладі є те що перекладач не має права додавати до змісту тексту автора додаткову інформацію від себе. Разом з тим, часто бувають випадки, коли задля коректного донесення змісту читачеві необхідно розкрити текст перекладу певними поясненнями. Як правило, такі пояснення надаються в зносках, посиланнях, коментарях тощо.

Як відомо, в мовознавстві існують такі поняття як експліцитність та імпліцитність. Цими термінами оперують задля вказання яка інформація в тексті є безпосередньо вираженою (тобто, експліцитною), а яка не є чітко вираженою (тобто, імпліцитною). При перекладі певна інформація може переходити із категорії експліцитної в імпліцитну і навпаки. Однак, в результаті таких перестановок змін у смислі оригінального тексту не відбувається. Таким чином, трансформація додавання покликана не змінювати смисл оригінального тексту, а надавати необхідне розширення задля правильної передачі оригінального смислу.

Наведемо приклади використання цієї трансформації серед відібраних нами лексичних одиниць:

- (20) *AT&T (American Telephone & Telegraph)* – Компанія AT&T;
- (38) *BM&Y (Between me and you)* – Між нами кажучи;
- (49) *CD (clock driver)* – Формувач тактових або синхронізаційних імпульсів;
- (51) *CDN (Content Delivery Network)* – CDN (Мережа доправлення і розповсюдження контенту);
- (68) *CTS (Compatibility Test Suite)* – набір тестів для перевірки сумісності;
- (82) *DoS (Denial of Service)* – Атака на відмову в обслуговуванні;
- (343) *ESC (escape)* – Клавіша скасування поточного завдання;
- (104) *HTTP (HyperText Transfer Protocol)* – HTTP (протокол передачі гіпертекстових документів);
- (425) *Oct (octal)* – вісімкова система числення;
- (157) *PoE (Power over Ethernet)* – Живлення через кабель Ethernet;
- (453) *PrtScn (Print Screen)* – Клавіша для знімка екрана;
- (473) *ScrLk (Scroll Lock key)* – Клавіша для прокручування документа;
- (188) *SM (Scrum Master)* – експерт з методології SCRUM;
- (478) *SPC (space)* – клавіша пробілу;
- (494) *TAB (tabulation)* – клавіша табуляції;
- (228) *US (unit separator)* – символ роздільника елементів;
- (520) *util (utility)* – службова програма, утиліта;
- (542) *CLS (clear screen)* – клавіша для очищення екрана.

3. Вилучення слова.

Цей різновид лексичної трансформації є протилежністю до додавання слова, проте її основна суть аналогічна. Тобто, перекладача так само не може додавати чи вилучати якусь інформацію при перекладі, якщо це змінює зміст оригінального тексту. Але він має право, якщо це виправдано з точки зору прагнення до адекватності перекладу, вилучати певні лексичні одиниці, змінюючи таким чином їхній експліцитний характер на імпліцитний.

Приклади використання трансформації вилучення:

- (21) *ATEOTD (At The End Of The Day)* – Зрештою;

- (22) *ATM (At The Moment)* – *Наразі / Зараз;*
 (91) *FAQ (Frequently Asked Questions)* – *Часті запитання;*
 (118) *JIT (Just in time)* – *вчасно;*
 (177) *RPG (Role-playing game)* – *рольова гра;*
 (187) *SEO (Search Engine Optimization)* – *Пошукова оптимізація;*
 (216) *TYT (Take Your Time)* – *Не поспішай;*
 (251) *WWW (World Wide Web)* – *Всесвітня павутина.*

4. Перестановка слова.

Суть перестановки слова або пермутації полягає у тому, що при перекладі словосполучення або фрази позиція слів змінюється на протилежну.

Спочатку наведемо приклади в яких позиція не змінюється:

- (15) *API (Application Programming Interface)* – *інтерфейс прикладного програмування;*
 (79) *DOM (Document Object Model)* – *DOM (об'єктна модель документа);*
 (143) *OOP (Object-oriented programming)* – *ООП (об'єктно-орієнтоване програмування);*
 (152) *PHP (Hypertext preprocessor)* – *PHP (гіпертекстовий препроцесор);*
 (462) *regex (Regular Expression)* – *Регулярний вираз;*
 (183) *Sass (Syntactically Awesome Stylesheet)* – *Sass (Синтаксично дивовижна таблиця стилів);*
 (482) *strcpy (string copy)* – *копія рядка;*
 (508) *tsort (topological sort)* – *топологічне сортування;*
 (535) *xargs (extended arguments)* – *розширені аргументи.*

А тепер розглянемо приклади використання трансформації пермутації:

- (74) *DBMS (Database management system)* – *СКБД (система керування базою даних);*
 (100) *GUI (Graphical User Interface)* – *ГІК (графічний інтерфейс користувача);*
 (134) *NDA (Non-disclosure Agreement)* – *угода про нерозголошення;*
 (156) *PO (Product Owner)* – *Власник продукту;*

(171) *RDBMS (Relational Database management system)* – РСКБД (Реляційна система керування базами даних);

(182) *sar (system activity report)* – звіт про активність системи;

(190) *SME (Subject-matter expert)* – спеціаліст у відповідній галузі;

(209) *tftp (trivial file transfer protocol)* – тривіальний протокол передачі файлів.

5. Заміна слова однієї частини мови на слово іншої частини мови.

Як правило англійські аббревіатури та скорочення перекладаються українською тією ж частиною мови. Наприклад:

(13) *ANSI (American National Standards Institute)* – Американський національний інститут стандартів;

(18) *ASCII (American Standard Code for Information Interchange)* – Стандартний американський код обміну символьною інформацією;

(27) *BA (Business Analyst)* – БА (Бізнес-аналітик);

(301) *CMD (command)* – команда;

(316) *dev. (development)* – розробка;

(319) *dig. (digital)* – цифровий;

(123) *KPI (Key Performance Indicator)* – КПЕ (Ключовий показник ефективності);

(409) *Мето (memoization)* – запам'ятовування;

(130) *MVP (Minimum viable product)* – Мінімально життєздатний продукт;

(420) *Net (network)* – мережа;

(447) *PRN (Printer)* – принтер;

(479) *Spec (specification)* – специфікація;

(486) *su (superuser)* – суперкористувач;

(498) *term. (terminate)* – зупинити (процес);

(519) *usr (user)* – користувач;

(249) *wm (window manager)* – диспетчер вікон.

Разом з тим, не завжди вдається досягти такої абсолютної відповідності у перекладі. Причиною можуть бути відмінності мовленнєвих норм, лексичні та граматичні відмінності слів в англійській та українській мовах.

Через це перекладач часто змушений використовувати трансформацію заміни частини мови задля точності та адекватності перекладу.

Прикладами такої трансформації може бути заміна при перекладі іменника на прикметник:

(28) *BaaS (Backup As A Service)* – Резервне копіювання як послуга;

(92) *FAT (factory acceptance testing)* – заводське приймальне тестування;

(133) *NBD (No Big Deal)* – Нічого страшного;

(138) *OAT (operational acceptance testing)* – експлуатаційне приймальне тестування;

(184) *SAT (site acceptance testing)* – приймальне тестування сайту;

(187) *SEO (Search Engine Optimization)* – Пошукова оптимізація;

(193) *SPA (Single page application)* – односторінковий застосунок;

(217) *TZ (time zone)* – часовий пояс;

(218) *UAT (user acceptance testing)* – приймальне користувацьке тестування;

(516) *ulimit (user's limit)* – користувацькі обмеження;

(518) *Usenet (user's networ)* – мережа користувача;

(251) *WWW (World Wide Web)* – Всесвітня павутина.

Або навпаки, заміна прикметника на іменник:

(67) *CTS (Clear To Send)* – готовність до відправки;

Можлива також заміна іменника на дієслово. В цьому випадку бачимо повну перебудову структури оригінальної аббревіатури:

(114) *IOW (In other words)* – інакше кажучи;

(142) *OMY (On My Way)* – Вже йду.

Цей вид трансформації найчастіше використовують в тих складних випадках, де збереження оригінальної частини мови при перекладі неможливе через порушення тих чи інших лексичних та граматичних норм мови перекладу.

Таким чином, **лексичними трансформаціями** в перекладі називають видозмінення слів або словосполучень вихідної мови з метою передачі максимального збереження адекватності їх перекладу. Серед **лексичних трансформацій** для перекладу абревіатур та скорочень виділяють п'ять категорій: **конкретизація значення слова, додавання слова, вилучення слова, заміна слова однієї частини мови на слово іншої частини мови, перестановка слова**. Використання тієї чи іншої трансформації вимагає врахування семантичних, стилістичних та прагматичних характеристик словосполучень, а також норм та культурних мовленнєвих традицій цільової мови.

3.2. Методи інтерпретації та дешифрування абревіатур та скорочень

При перекладі абревіатур та скорочень часто вживається термін «розшифрування» або «дешифрування», під яким, як правило, розуміють наступне:

- а) встановлення повної форми скорочення (кореляту);
- б) встановлення значення цього кореляту [4, с. 148].

Однак, як показує практика, скорочення дуже часто може не збігатися зі значенням корелята. Саме тому, розглядаючи термін «дешифрування» слід мати на увазі, що воно поєднує обидва процеси: як встановлення корелята, так і встановлення дефініції цього скорочення для певного тексту чи сфери в цілому.

Отже, сучасні мовознавці виділяють наступні 4 методи дешифрування скорочень та абревіатур:

1. Аналіз контексту.
2. Використання спеціальної допоміжної літератури.
3. Структурний аналіз скорочень.
4. Вживання аналогій.

Описані вище методи представленні схематично на Рис. 15.

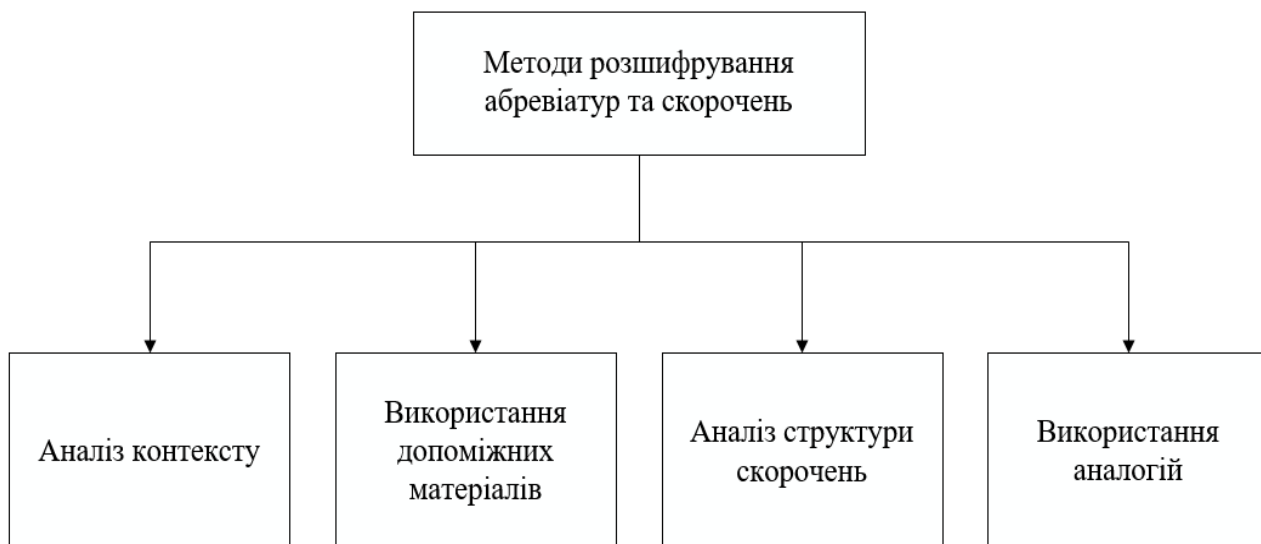

Рис. 15 Основні методи розшифрування абрєвіатур та скорочень

Розглянемо більш детально кожен з них.

1. Аналіз контексту.

Як правило, при першому використанні того чи іншого скорочення або абрєвіатури у науково-технічному тексті, автор надає у дужках їх розшифрування [15, с. 84]. Тому, логічним першим кроком при виявленні незнайомого скорочення буде переконатись, що його визначення не надане на початку цього тексту. Так, дуже часто при перекладі літератури ІТ сфери може виникнути проблема, пов'язана з явищем омонімії, тобто коли скорочення має декілька різних значень. Наприклад, абрєвіатура *CD* може мати 3 різні значення, усі з яких належать до сфери ІТ:

(49) *carrier detect* – виявлення несучої;

(48) *clock driver* – формувач тактових або синхронізуючих імпульсів;

(257) *compact disk* – компакт-диск [44, с. 26].

Іншим прикладом є абрєвіатура “*RIP*”. Якщо зустріти цю абрєвіатуру в повсякденному житті, то вона скоріш за все буде сприйматися в значенні «спочивай із миром» (*Rest In Peace*) в контексті смерті якоїсь людини. Натомість у сфері ІТ ця абрєвіатура має як мінімум два значення, ніяк не пов'язаних зі смертю, а саме:

(173) *RIP (Raster Image Processor)* – *Растеризація (процес перетворення векторного зображення у растрове);*

(174) *RIP (Routing Information Protocol)* – *Інтернет-протокол маршрутизації [42, с. 183].*

(84) *DSL (Digital Subscriber Line)* – *цифрова абонентська лінія);*

(85) *DSL (Digital Subscriber Loop)* – *цифровий абонентський шлейф);*

(86) *DSL (Dynamic Simulation Language)* – *мова моделювання динаміки [42, с. 76].*

2. Використання спеціальної допоміжної літератури.

Цей метод вважається одним з найнадійніших та найефективніших при визначенні повної форми скорочення, оскільки передбачає використання спеціальних словників та довідників за темою, однак і він має досить серйозні недоліки та обмеження.

Як відомо, скорочення та аббревіатури за своєю суттю є одними з найдинамічніших та непостійних лексичних одиниць у мові, що, своєю чергою, призводить до того, що будь-які словники, енциклопедії, довідники та інші допоміжні матеріали дуже швидко втрачають свою актуальність [15, с. 84]. Саме тому у літературі сучасних науково-технічних сфер дуже часто трапляються скорочення, які досі не зафіксовані у словниках.

Разом з тим, як було зазначено вище, цей метод є дуже поширеним, тому при використанні цього методу перекладачу слід звернути свою увагу на наступне:

а) першим кроком є визначення за контекстом, до якої сфери належить скорочення і лише після цього його безпосередній пошук у словниках;

б) перекладачу рекомендуються використовувати різні словники. Наприклад, білінгвістичний загальний та термінологічний;

в) не слід покладатися лише на одномовні тлумачні словники, оскільки у них є лише пояснення тих чи інших лексичних одиниць, а цього часто замало для адекватного визначення повної форми аббревіатури чи скорочення [4, с. 145].

Наведемо приклади:

(35) *BITE (Built-In Test Equipment)* – Вбудоване тестове обладнання;

(36) *BITE (Business Information Technology Education)* – Освіта в бізнес-інформаційних технологіях;

(37) *BITE (Business Information Technology Ethics)* – Етика бізнес-інформаційних технологій;

(141) *OMG (Object Management Group)* – група з керування об'єктами;

(140) *OMG (Oh my God)* – Боже мій;

(238) *VT (vertical tabulator)* – вертикальний табулятор;

(239) *VT (video terminal)* – відеотермінал.

Як бачимо, наведені приклади також є омонімами. Втім, використання допоміжної літератури у вигляді спеціалізованих словників допомагає перекладачу обрати правильний відповідник.

3. Структурний аналіз скорочень.

Цей спосіб розрахований, в першу чергу, для абревіатур та скорочень, що мають складну будову, тобто у складі яких окрім букв є цифри та знаки, такі як крапки, риски, дужки, дефіс тощо [15, с. 84]. Щоб правильно дешифрувати такі скорочення важливо з'ясувати яку функцію вони виконують. Наведемо приклади зі складною будовою, які вимагають структурного аналізу:

(5) *A.I. (Artificial Intelligence)* – ШІ (Штучний Інтелект);

(337) *e-mail (electronic mail)* – електронна пошта або «емейл» ;

(131) *N/A (Not Applicable)* — Непридатний;

(158) *POP3 (Post Office Protocol version 3)* – Поштовий Офісний Протокол 3;

(167) *R&D (Research & Development)* – дослідження та проектування.

4. Вживання аналогій.

Останнім методом є уживання аналогій. Цей спосіб тісно пов'язаний зі структурним аналізом скорочення і використовується, зазвичай, як додатковий інструмент при визначенні корелята, адже він надає тільки наближене розуміння абревіатури або скорочення [15, с. 84]. Приклади використання цього способу:

(82) *ESC (Escape)* – Клавіша скасування поточного завдання;

(102) *GND (Ground)* – загальний провід схеми, «земля»;

(157) *PoE (Power over Ethernet)* – Живлення через кабель *Ethernet*.

Загалом, задля коректного сприйняття певного тексту необхідно завжди дивитися на **контекст**, а оскільки даний метод передбачає **структурний аналіз** речень, то на практиці доводиться завжди комбінувати ці методи.

3.3. Роль цифр в абрєвіатурах

Серед широкого спектра скорочень і абрєвіатур нерідко можна зустріти такі, до складу яких окрім літер входять цифри та символи, такі як крапка, риска, дужки, дефіс тощо. Задля коректного дешифрування та перекладу таких абрєвіатур та скорочень важливо з'ясувати яку функцію виконують цифри та символи в них [15, с. 84]..

Почнемо із цифр. Цифри можуть виконувати наступні функції:

1. Позначення версії комп'ютерної програми або моделі пристрою:

(116) *IPv6 (Internet Protocol Version 6)* – інтернет-протокол, версія 6;

(117) *J2SE (Java 2 Standard Edition)* – Стандартна версія платформи *Java 2*;

(144) *OS/2 (operational system 2)* – операційна система 2;

(158) *POP3 (Post Office Protocol version 3)* – Поштовий Офісний Протокол 3;

(161) *PS/4 (Play Station 4)* – ігрова консоль *PS/4*.

2. Позначення числових значень, таких як роки, кількість одиниць або інші показники. Наприклад:

(533) *Win32 (Windows 32-Bit Platform)* – 32-розрядна платформа *Windows*.

В цій абрєвіатурі «32» вказує на 32-розряду версію операційної системи *Windows* (існують також 64- та 86-розрядні версії).

(1) *1NF (First Normal Form)* – перша нормальна форма;

(3) *2GL (Second-Generation Programming Language)* – Мова програмування другого покоління;

(253) *Y2K (Year Two Thousand problem)* – проблема 2000 року;

3. Уникнення повторення слів у скороченні. Наприклад:

(242) *W3C (World Wide Web Consortium)* – Консорціум Всесвітньої павутини.

4. Економія мовних засобів. Наприклад:

(4) *3G (Third Generation)* – мережа третього покоління, третє покоління безпроводного зв'язку.

5. Економія мовних засобів шляхом використання цифр співзвучних зі словами. Наприклад «2» замість слова “to” або “too”, «4» замість “for” тощо.

Наведемо приклади:

(25) *B2B (Business-To-Business)* – бізнес для бізнесу;

(26) *B2C (Business-To-Client)* – бізнес для користувача. роздрібна торгівля;

(90) *f2f (face-to-face)* – віч-на-віч;

(149) *P2P (Peer-To-Peer)* – однорангова мережа.

Окремою категорію слід виділити так звані нумероніми. Існує декілька визначень цього терміна. Так, на думку одних вчених, нумероніми слід вважати незалежними словами, що не є результатом аббревіації. Зокрема, тлумачний словник з інформатики надає наступне тлумачення:

«Нумеронім (numeronum) – це слово, що не є акронімом або аббревіатурою, в якому використовується число. Звичайно у ньому символи між першим і останнім (символами) замінені числом пропущених.» [42, с. 445].

Разом з тим, більшість вчених все ж таки схиляються до того, що нумероніми є результатом аббревіації, оскільки вони утворенні шляхом скорочення слова. Ось інша точка зору щодо визначення цього терміну:

«Нумеронім – це слово, в якому число використовується для утворення аббревіатури. Вимова букв і цифр може звучати так само як і повне слово [32, с. 164].»

Наприклад:

(259) *K9 (canine)* – собачий.

У цьому прикладі літера «К» вимовляється англійською як «кей», а «9» вимовляється як «найн». Разом вони утворюють фонетичний еквівалент англійського слова “canine” (собачий). Цей нумеронім часто вживається для позначення поліцейських або службових собак.

Наведемо ще декілька прикладів таких скорочень:

(259) *2day (today)* – сьогодні;

(2) *2G2BT (too good to be true)* – занадто добре, щоби бути правдою;

(260) *2moro (tomorrow)* – завтра;

(261) *2nite (tonight)* – ввечері;

(262) *4ever (forever)* – назавжди;

(283) *B4 (before)* – до цього.

Однією з переваг використання нумеронімів є те, що вони дозволяють зменшити обсяг тексту та зробити його більш компактним.

Деякі інші різновиди нумеронімів є використання букви між першою й останньою з метою вказання кількості пропущених букв. Окрім першочергової функції економії мовних засобів, такий формат також зменшує ризик помилкового прочитання абрєвіатури шляхом вказання точної кількості літер у слові. Наприклад:

(360) *G11n (globalisation)* – глобалізація.

Цей нумеронім вживають в контексті підготовки програмного забезпечення для поширення в інших країнах, тобто, глобалізації.

(372) *i18n (internationalization)* – інтернаціоналізація.

В цьому прикладі цифра «18» позначає загальну кількість літер між першою літерою «і» та останньою літерою «п» у слові “internationalization.” Цей нумеронім часто можна зустріти в програмуванні в контексті програмного забезпечення для локалізації або перекладу контенту. Наведемо ще декілька прикладів:

(371) *i12n (initialization)* – ініціалізація;

(395) *L10n (localization)* – локалізація;

(430) *P13n (personalization)* – персоналізація;

(469) *s10n (subscription)* – підписка;

(522) *v12n (virtualization)* – віртуалізація.

В деяких випадках, остання літера також може опускатися:

(259) *p1r8 (pirate)* – пірат;

(531) *w8 (wait)* – очікуйте.

Ці скорочення слів подеколи ще називають буквено-цифровими або числовими скороченнями [32, с. 164].

Використання нумеронімів може бути корисним у випадках, коли необхідно зберегти місце, скоротити довгі назви або використати мовні ігри для запам'ятовування.

Підбиваючи підсумки, **цифри** відіграють важливу роль у значенні абревіатур та скорочень. Вони можуть позначати версії програмного забезпечення або моделі пристроїв, рік випуску, кількість одиниць тощо. **Нумероніми** ж можуть бути створені ручним чи автоматичним способом за допомогою програмного забезпечення. Проте, важливо пам'ятати, що **нумероніми** можуть бути складні для розуміння, якщо людина не знає, яке слово вони позначають.

3.4. Роль символів в абревіатурах

Як було зазначено вище, окрім цифр в абревіатурах нерідко можна зустріти й інші небуквені символи, такі як крапка, дефіс, скісна риска тощо.

Почнемо з крапки. Зазвичай, факт наявності або відсутності крапки, ніяк не позначається на значенні самої абревіатури, тобто її використання є вибором самого автора. Наприклад:

(148) *P.S. (від лат. «post scriptum»)* – після написаного;

(230) *V.I.P. (very important person)* – дуже важлива персона.

Проте існують випадки, де крапка виконує певну функцію, залежно від того, як саме вона використовується. Наприклад, вона може виконувати наступні функції в скороченнях:

1. Позначення скорочення слова. Крапка виступає як символ, що дає читачеві зрозуміти, що дане слово є скороченням або аббревіатурою. Наприклад:

- (265) *acct.* (*Account*) – *Обліковий запис*;
- (305) *const.* (*constant*) – *константа*.
- (319) *dig.* (*digital*) – *цифровий*;
- (341) *err.* (*error*) – *помилка*;
- (412) *mic.* (*Microphone*) – *мікрофон*;
- (439) *ph.* (*photo*) – *фото*;
- (460) *Rec.* (*receive*) – *отримати*;
- (461) *ref.* (*reference*) – *посилання*;
- (498) *term.* (*terminate*) – *зупинити (процес)*;
- (521) *v.* (*version*) – *версія*;
- (527) *vid.* (*video*) – *відео*.

2. Розділення слів у аббревіатурі. У деяких аббревіатурах, крапка використовується для чіткого розділення складових частин аббревіатури. Наприклад:

- (5) *A.I.* (*Artificial Intelligence*) – *Штучний інтелект*;
- (24) *B.Sc.* (*Bachelor of Science*) – *бакалавр наук*.

Отже, крапка в скороченнях може використовуватися для позначення скорочення слова, розділення складових частин скороченого слова або ж мати необов'язковий характер.

Наступним символом є скісна риска. Скісна риска (скошена лінія) може виконувати декілька функцій в побудові аббревіатур.

Зокрема, вона може застосовуватися для позначення меж окремих слів або частин складного слова [40]. Наприклад:

- (263) *A/V* (*audio-visual*) – *аудіовізуальний*;
- (541) *C/L* (*centerline*) – *осьова лінія*;
- (131) *N/A* (*Not Applicable*) – *Непридатний*;
- (153) *PL/I* (*Programming Language One*) – *Мова програмування №1*;

(180) *S/MIME (Secure/Multipurpose Internet Mail Extensions)* – стандарт для шифрування і підпису в електронній пошті за допомогою відкритого ключа;

(259) *w/ (with)* – з;

(530) *w/o (without)* – без.

Окрім того, скісна риска також може використовуватися для утворення скорочень, що в певному контексті можуть замінити використання різних частин мови, зокрема прийменників або сполучників. Наприклад:

(42) *C/S (Cost/Sales)* – витрати та продажі;

(105) *I/O (input and output)* – В/В ввід/вивід (інтерфейс вводу та виводу);

(168) *R/W (read and write)* – читати та записувати (Ч/П);

(240) *W/H (Width/Height)* – ширина та висота.

Наступними символами розглянемо дужки та дефіс. Дужки використовують для надання додаткової інформації до головної частини аббревіатури, а дефіс, як правило, вказує на межі слів та словосполучень у повній формі скорочення чи аббревіатури [12, с. 33]. Наведемо приклади:

(52) *CD-R (Compact Disc Read)* – компакт-диск;

(53) *CD-RW (Compact Disc Read-Write)* – компакт-диск для читання та запису;

(329) *e-cash (electronic cash)* – електронна валюта ;

(337) *e-mail (electronic mail)* – електронна пошта або «емейл».

Окрім того, дефіс часто використовується для розділення двох складових частин аббревіатури, які вказують на різні поняття. Наприклад:

(233) *V-Model* – модель розробки інформаційних систем (ІС), спрямованої на спрощення розуміння складнощів, пов'язаних з розробкою систем).

В цій аббревіатурі літера “V” не розшифровується, оскільки вказує на візуальне представлення цієї моделі.

(246) *W-CDMA (Wideband Code Division Multiple Access)* – широкополосний множинний доступ із кодовим розподілом каналів.

Доволі часто серед комп'ютерних термінів можна натрапити також на скорочення та аббревіатури із символом амперсанда (&), який використовують замість англійського сполучника “and”. Наведемо кілька прикладів:

(256) *C&C (Computer and Communications)* – (інтегровані) засоби обчислювальної техніки та зв'язку;

(71) *D&D (Drag & Drop)* – перетягнути й відпустити;

(147) *P&P (Plug and Play)* – підключай та працюй;

(167) *R&D (Research & Development)* – дослідження та проектування.

Знак амперсанда також часто застосовується задля скорочення довгих фраз, назв компаній, продуктів, послуг тощо. Наприклад:

(20) *AT&T (American Telephone & Telegraph)* – телекомунікаційна компанія);

(128) *M&A (Merger & Acquisition)* – злиття та поглинання).

Також, слід пам'ятати, що використання знака "&" у письмі може не відповідати граматичним правилам мови. Тому варто перевіряти, чи припустиме використання амперсанда в конкретному контексті, зокрема в офіційних документах та наукових текстах.

Знак плюса «+» використовується дуже і вказує на:

1. Вдосконалення чогось (нова версія чи модифікація):

(6) *AAC+ (Advanced Audio Coding Enhanced)* – формат AAC (вдосконалений формат поліпшеного аудіокодування);

(14) *ANT+ (Advanced Network Technology Plus)* – Розширена мережева технологія;

(58) *COM+ (Component Object Model)* – компонентна об'єктна модель, модель складених об'єктів (Модернізація моделі взаємодії COM і Microsoft Transaction Server).

2. Заміна слова “Plus” в назві:

(31) *BD + (Blu-ray Disc Plus)* – диск Blu-ray плюс;

(97) *G+ (Google Plus)* – Гугл Плюс.

Отже, символів утворює багато можливостей для створення скорочень та позначень різних понять та показників. Такі аббревіатури є корисними у випадку, коли потрібно швидко та лаконічно передати інформацію, що робить їх невіддільною частиною спілкування у різних галузях.

3.5. Основні способи перекладу аббревіатур та скорочень сфери ІТ

З точки зору перекладу, Карабан поділяє усі лексичні одиниці на дві категорії:

1. Перекладні еквіваленти (мають аналог у мові перекладу).
2. Безеквівалентні одиниці (не мають аналога у мові перекладу) [7, с. 279].

Відповідно, залежно від приналежності терміну до тієї чи іншої категорії перекладач буде використовувати той чи інший спосіб перекладу.

У ході виконання практичної частини роботи було встановлено, що існує **шість** основних способів перекладу скорочень та аббревіатур зі сфери ІТ. Серед них три є власне перекладом, а три інших – транскодуванням або повним перенесенням оригінальної форми:

1. Переклад наявним українським відповідником.
2. Переклад відповідною повною формою.
3. Транскодування скорочення (транслітерація та транскрибування).
4. Транскодування повної (вихідної) форми скорочення.
5. Метод прямого запозичення.
6. Описовий метод [7, с. 449–451].

Схематично ці способи представлені на Рис. 8.

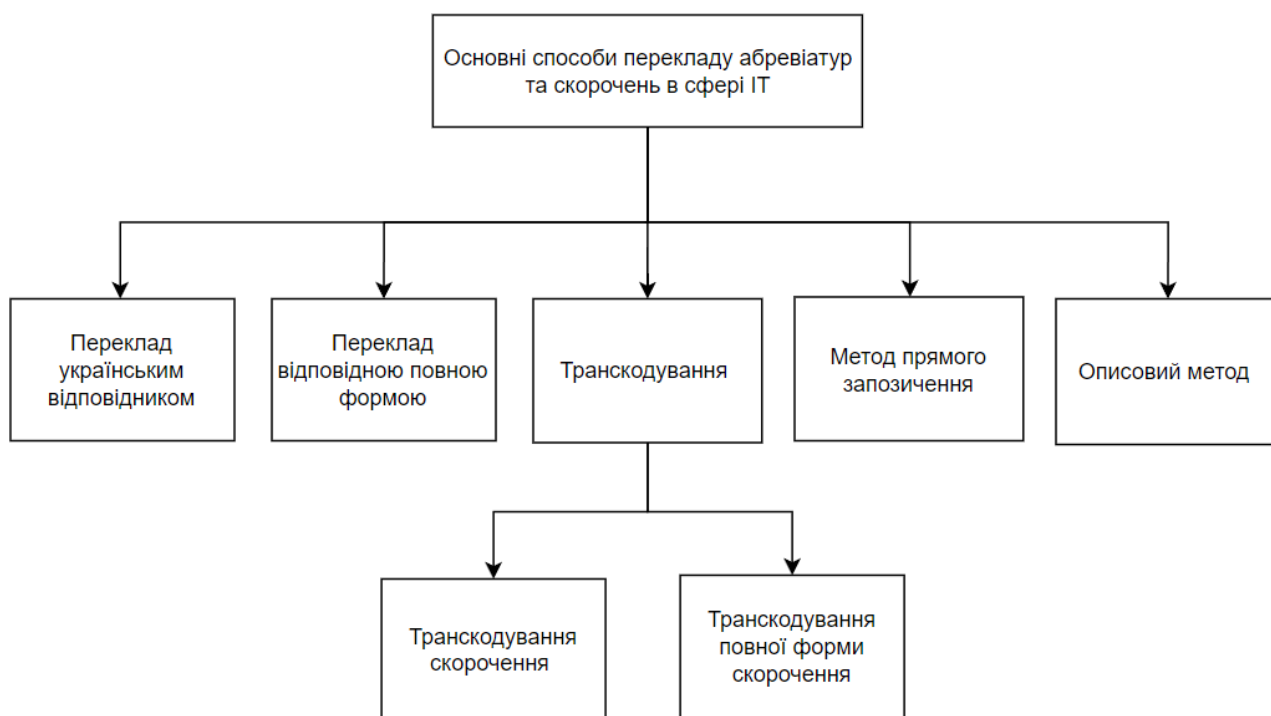

Рис. 16 Основні способи перекладу абревіатур та скорочень сфери ІТ

Розглянемо більш детально кожен з них.

1. Переклад українським відповідником.

Найочевидніший, на перший погляд, спосіб перекладу. Він справедливо вважається найнадійнішим та найефективнішим способом перекладу, адже він передбачає пошук та використання вже наявного перекладу тих чи інших абревіатур та скорочень в українській мові, що зводить до мінімуму ризик виникнення будь-яких помилок чи складнощів при перекладі власноруч. Для цього перекладачі використовують спеціальну допоміжну літературу, таку як словники, енциклопедії, довідники за необхідною темою. Однак і він не позбавлений недоліків. Головним з них є відсутність багатьох абревіатур та скорочень у словниках, що є особливо відчутним при роботі з текстами сфери ІТ, у якій нові терміни з'являються буквально щодня.

Приклади використання цього способу:

(59) CPU (*Central Processing Unit*) – ЦП (*центральний процесор*) [44, с. 15];

(310) DB (*Database*) – БЗ (*База даних*);

(321) dir. (*directory*) – каталог;

(356) Fn (*function*) – функ. (*функція*).

Крім того, варто зауважити, що при використанні цього способу, перекладені аббревіатури та скорочення можуть будуватися за різними моделями. Мова йде про повне або часткове повторення моделі мови оригіналу.

Приклади повного повторення моделі вихідної мови у мові перекладу:

(27) *BA (Business Analyst)* – *БА (Бізнес-аналітик)*;

(296) *B-tree (Balanced-tree)* - *Б-дерево (збалансована деревоподібна структура даних)*;

(74) *DBMS (Database management system)* – *СКБД (система керування базою даних)*;

(100) *GUI (Graphical User Interface)* – *ГІК (графічний інтерфейс користувача)*;

(171) *RDBMS (Realtional Database management system)* – *РСКБД (Реляційна система керування базами даних)*.

Приклади часткового повторення моделі вихідної мови у мові перекладу:

(332) *eEducation (electronic education)* – *e-освіта (електронна освіта)*;

(334) *eLearning (electronic lerning)* – *e-навчання (електронне навчання)*;

(344) *eTrade (electronic trade)* – *e-торгівля (електронна торгівля)*.

В цих прикладах при перекладі залишається перша літера «е» зі слова «електронний», але на відміну від оригіналу додається ще дефіс.

(207) *Tech Lead (Technical Lead)* – *Техлід (технічний лідер)*.

В цьому прикладі із двох слів оригіналу утворюється одне слово в перекладі.

2. Переклад відповідною повною формою.

До цього способу звертаються тоді, коли в українській мові немає свого відповідника для цього скорочення чи аббревіатури. При використанні цього способу, першим кроком розшифровують повну форму аббревіатури у мові, з якої вона походить. Другим кроком, безпосередньо перекладають її корелят. Наприклад:

(256) *C&C (Computer and Communications)* – *(інтегровані) засоби обчислювальної техніки та зв'язку*;

(91) *FAQ (Frequently Asked Questions)* – часті питання;

(162) *Q&A (Questions and Answers)* – питання та відповіді;

(222) *UI (User Interface)* – Користувацький Інтерфейс.

Якщо аббревіатура чи скорочення зустрічається у тексті більше одного разу, то після перекладу їхньої повної форми слід вказати у дужках їхню скорочену форму:

(170) *RAM (Random Access Memory)* – оперативний запам'ятовувальний пристрій (ОЗП);

(176) *ROM (Read Only Memory)* – постійний запам'ятовувальний пристрій (ПЗП).

Для найточнішого перекладу повної форми звертаються до такого виду лексичної трансформації як калькування. Калькування – це така перекладацька лексична трансформація, суть якої полягає у заміні різних частин лексичних одиниць їх відповідниками в українській мові [9, с. 173]. У випадку з аббревіатурами, це означає переклад кожного, окремого взятого слова, що входить до її складу. Наведемо кілька прикладів:

(11) *ALU (arithmetic logic unit)* – арифметично-логічний пристрій (АЛП);

(13) *ANSI (American National Standards Institute)* – Американський національний інститут стандартів;

(18) *ASCII (American Standard Code for Information Interchange)* – Стандартний американський код обміну символьною інформацією;

(127) *LSI (Large Scale Integral)* – велика інтегральна схема (ВІС);

(130) *MVP (minimum Valuable product)* – Мінімально життєздатний продукт.

Калькування вважається припустимим тоді, коли складові частини цих аббревіатур вже закріпилися у термінології української мови.

Даний спосіб широко застосовується при перекладі аббревіатур та скорочень з онлайн-чатів. Наприклад:

(8) *AFK (Away From Keyboard)* – відійшов від клавіатури;

(19) *ASL (Age/Sex/Location)* – вік/стать/місце розташування;

(7) *CYE (Check Your Email)* – перевірте свою електронну пошту;

(179) *RYS (Read Your Screen)* – прочитайте на екрані;

(208) *TFTI (Thanks For The Information)* – дякую за інформацію [43].

3. Транскодування скорочення.

Транскодуванням називають такий спосіб перекладу, за якого фонетична або графічна форма слова мови оригіналу передається засобами алфавіту мови перекладу [7, с. 282].

У випадках використання транскодування для перекладу маловідомих термінів гарною практикою вважається надавати в дужках роз'яснення мовою перекладу. Наприклад:

(46) *CAPTCHA (Completely Automated Public Turing test to tell Computers and Humans Apart)* – *Капча (Повністю автоматизований публічний тест Тюрінга, для розрізнення комп'ютерів та людей)*.

Окрім того, поширеною практикою є розширення перекладу пояснювальними словами. Наприклад:

(29) *BASIC (Beginner's All-purpose Symbolic Instruction Code)* – *мова програмування Бейсік [44, с. 13];*

(57) *COBOL (Common Business Oriented Language)* – *мова програмування КОБОЛ;*

(107) *IBM (International Business Machines Corporation)* – *компанія Ай-Би-Ем;*

(383) *Intel (Integrated Electronics)* – *компанія Інтел.*

У випадку, коли транскодовані терміни вже міцно закріпилися в мові перекладу, додаткові пояснення можна не надавати. Наприклад:

(292) *blog (Web Log)* – *блог;*

(295) *bot (robot)* – *бот;*

(384) *Internet (Interconnected Network)* – *Інтернет;*

(528) *vlog (Video Log)* – *влог.*

Необхідно зазначити, що транскодування як спосіб перекладу поділяється на транслітерацію та транскрибування.

Транслітерація – це процес передачі буквеного складу англійської абрєвіатури за допомогою українських літер. Наприклад:

(151) *PDF (Portable Document Format)* – ПДФ;

(192) *SP (Story Point)* – СП (Сторі поінт).

Часто транслітерацією перекладають скорочення, що позначають вузькоспрямовані скорочення комп'ютерної тематики, які не мають українських відповідників та які недоцільно перекладати описовим способом.

Наприклад, це можуть бути назви одиниць вимірювання обсягу інформації:

(282) *B (byte)* – Б (байт);

(291) *bit (binary digit)* – біт (двійковий знак, двійкова цифра, двійковий розряд);

(389) *kB (kilobyte)* – кБ (кілобайт);

(406) *Mb (megabyte)* – Мб або Мбайт (мегабайт).

Транскрибування – це процес, який як і транслітерація передбачає передачу іншомовної абрєвіатури українськими літерами, але, на відміну від останньої, він передає не орфографічну, а фонетичну форму абрєвіатури, тобто те як вона вимовляється. Наприклад:

(329) *e-mail (electronic mail)* – емейл;

(426) *opcode (operational code)* – опкод (операційний код);

(442) *pixel (picture element)* – піксель (елемент відображення).

4. Транскодування повної (вихідної) форми відповідного скорочення.

Цей спосіб використовується доволі часто для перекладу скорочень та абрєвіатур. Він є надійним для перекладу таких неологізмів, які ще встигли отримати свого скороченого відповідника у мові перекладу, а тому створення такого може призвести до небажаної плутанини у майбутніх реципієнтів тексту. В таких випадках, простіше та правильніше буде транскодувати саме повну форму. Наприклад:

(365) *Gram (Instagram)* – Інстаграм;

(449) *prod. (production)* – «продакшин» (кінцева версія програмного забезпечення, яке доступне для користувачів);

(450) *prof (profiler)* – профайлер (система побудови профілю програми);

(468) *RT (Retweet)* – Ретвіт (поширити / поділитися повідомленням);

(510) *tty (teletype)* – телетайп.

5. Метод прямого запозичення.

Цей спосіб передбачає перенесення англійського скорочення чи аббревіатури у їхній оригінальній формі, тобто латинськими буквами [20].

Метод запозичення є дуже продуктивним при перекладі реалій. У випадку з літературою ІТ галузі, реаліями можуть виступати назви фірм та компаній.

Наприклад:

(12) *AMD (Advanced Micro Devices)* – компанія *AMD*;

(102) *HTC (High-Tech Computer)* – компанія *HTC*;

(21) *LG (Life's Good)* – компанія *LG*.

Окрім цього, цей спосіб використовують при переданні назв мов програмування, гіпертекстової розмітки тощо. При прямому запозиченні перекладачу бажано вказувати український переклад повної форми аббревіатури у дужках. Наведемо кілька прикладів:

(64) *CSS (Cascading Style Sheets)* – *CSS (Каскадні таблиці стилів)*;

(103) *HTML (Hyper Text Markup Language)* – *HTML (мова розмітки гіпертексту)*;

(152) *PHP (Hypertext Preprocessor)* – *PHP (гіпертекстовий препроцесор)*;

(194) *SQL (Structured query language)* – *SQL (мова структурованих запитів)*.

6. Експлікація або описовий метод.

Суть описового перекладу полягає у заміні лексичних одиниць англійської мови словами та словосполученнями, які дають змогу максимально точно пояснити значення тієї чи іншої аббревіатури, чи скорочення [9, с. 185].

Головним завданням перекладача при використанні цього методу є максимальне точне передання технічного змісту скорочення чи аббревіатури з мови оригіналу у мові перекладу.

Окрім того, при використанні цього способу слід дотримуватися певних вимог:

1. Переклад має точно передавати основний зміст терміну.
2. Описовий переклад не має бути занадто ускладненим, а навпаки надавати зрозуміле пояснення.
3. Синтаксична структура перекладеного словосполучення не має бути простою.

Перед тим, як використовувати експлікацію, перекладачу необхідно спершу переконатися, що в мові перекладу дійсно відсутній відповідник, щоб ненароком не створювати термінологічні дублікати.

Цей спосіб є, без сумніву, найбільш універсальним, адже перекладач завжди може звернутися до нього, якщо інші способи перекладу не підходять. Проте і він не позбавлений недоліків. Ось основні із них:

- а) громіздкий переклад, що може виникати при прагненні перекладача максимально точно описати значення тієї, чи іншої аббревіатури, чи скорочення;
- б) неповне, неточне або нечітке тлумачення терміну;
- в) порушення однієї із головних вимог до термінів – стислості.

Описовий спосіб є доволі поширеним при перекладі аббревіатур та скорочень ІТ сфери через її потужний щоденний розвиток, який не дає змогу перекладачам вчасно створювати чи знаходити еквіваленти цих лексичних одиниць в українській мові.

Наведемо приклади використання цього перекладацького способу:

(82) *DoS (Denial of Service)* – Атака на відмову в обслуговуванні;

(364) *GND (Ground)* – загальний провід схеми, «земля»;

(157) *PoE (Power over Ethernet)* – Живлення через кабель *Ethernet*.

Іншими яскравими прикладами використання експлікації є переклад скорочень, що позначають назви клавіш на клавіатурі. Наприклад:

- (542) *CLS (Clear Screen)* – клавіша для очищення екрана);
 (314) *DEL (Delete)* – клавіша для видалення символу);
 (343) *ESC (escape)* – Клавіша скасування поточного завдання;
 (380) *INS (Insert)* – клавіша для вставки символу);
 (453) *PrtScn (Print Screen)* – Клавіша для знімка екрана;
 (473) *ScrLk (Scroll Lock key)* – Клавіша для прокручування документа;
 (478) *SPC (space)* – клавіша пробілу;
 (494) *TAB (tabulation)* – клавіша табуляції.

Таким чином, у ході роботи було відібрано та досліджено 542 лексичних одиниць: 258 аббревіатур та 284 скорочень.

На основі цих прикладів був проведений аналіз частоти використання лексичних трансформацій при перекладі. Результати цього аналізу містяться у табл. 1.

Таблиця 1

Статистика використання різних лексичних трансформацій при перекладі
 відібраних аббревіатур та скорочень

№	Назва лексичної трансформації	Кількість прикладів	Відсоток від загальної кількості
1	Заміна слова однієї частини мови на слово іншої частини мови	31	6%
2	Додавання слова	20	4%
3	Перестановка слова	17	3%
4	Конкретизація значення слова	10	2%
5	Вилучення слова	8	1%

Схематично ці результати представлені у вигляді діаграми на Рис. 17.

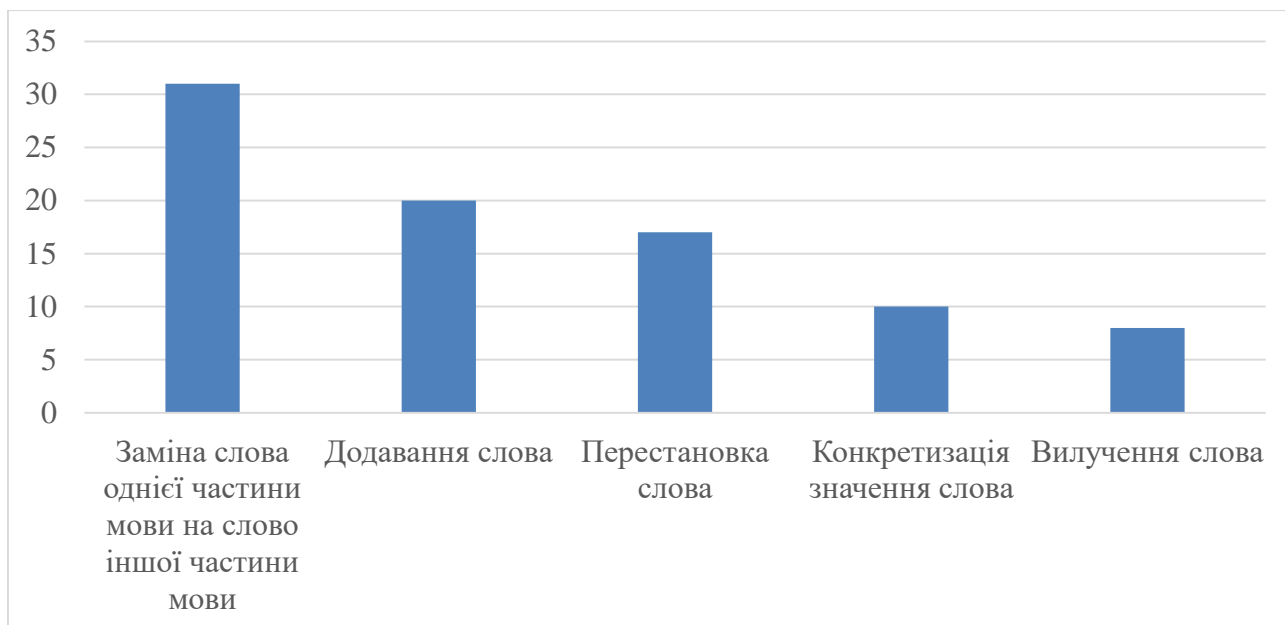

Рис. 17 Відсоткове співвідношення використання лексичних трансформацій при перекладі відібраних абрєвіатури та скорочення

Також, був проведений аналіз частоти використання того чи іншого способу перекладу. Результати цього аналізу містяться у табл. 2.

Таблиця 2

Статистика використання різних способів перекладу у відібраних абрєвіатурах та скороченнях

№	Спосіб перекладу	Кількість прикладів	Відсоток від загальної кількості
1	Переклад відповідною повною формою	371	68%
	Метод прямого запозичення	68	13%
3	Транскодування скорочення	45	8%
4	Переклад українським відповідником	32	6%
5	Експлікація	19	4%
6	Транскодування повної (вихідної) форми скорочення	7	1%

Схематично ці результати представлені у вигляді діаграми на Рис. 18.

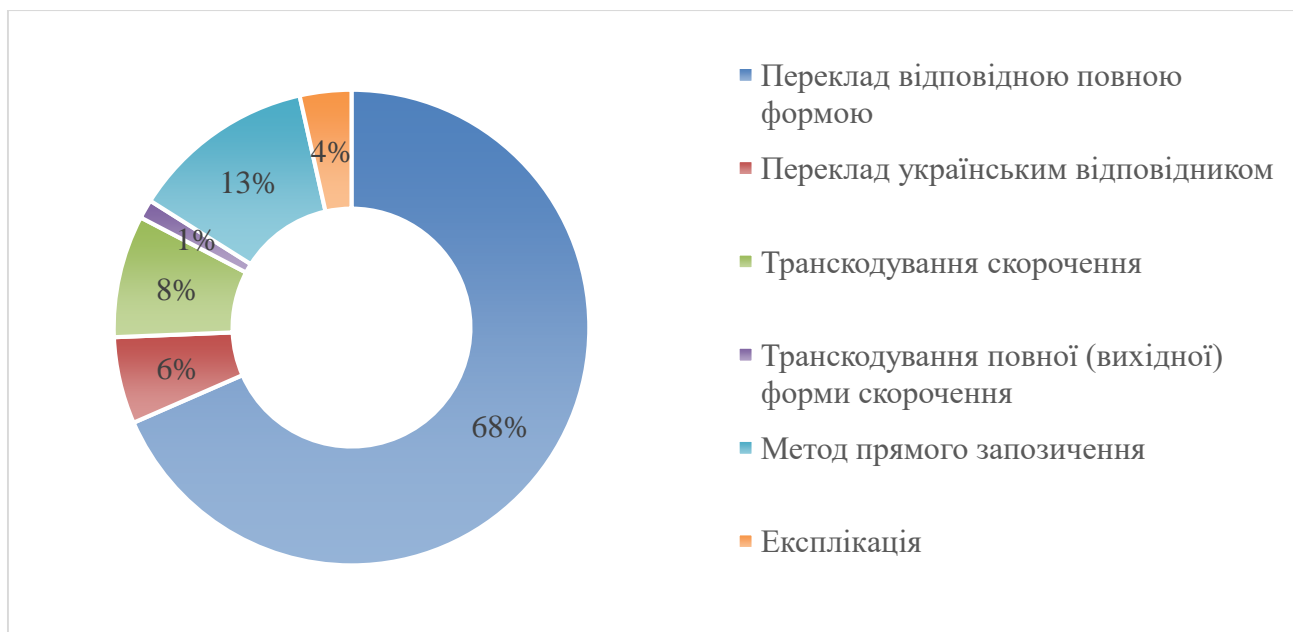

Рис. 18 Відсоткове співвідношення способів перекладу серед досліджених абрєвіатури та скорочення

Усі проаналізовані лексичні одиниці були умовно згруповані за сферою їх походження, використання та предметними областями, до яких вони дотичні. Результати цього аналізу містяться у табл. 3.

Таблиця 3

Сфери походження, використання або предметні області, до яких дотичні відібрані абрєвіатури та скорочення

№	Сфера використання або позначувальний предмет	Кількість прикладів	Відсоток від загальної кількості
1	Програмування	232	43%
2	Комп'ютерні терміни	105	19%
3	Спілкування у мережі інтернет	68	13%
4	Загальноживані в ІТ	50	9%
5	Назви одиниць вимірювання	27	5%
6	Назви професій, позицій або ролей	15	3%
7	Назви клавіш на клавіатурі	12	2%

№	Сфера використання або позначувальний предмет	Кількість прикладів	Відсоток від загальної кількості
8	Назви мов програмування	10	2%
9	Назви компаній або організацій	9	2%
10	Товарні та промислові найменування	8	1%
11	Назви відділів	6	1%

Схематично ці результати представлені у вигляді діаграми на Рис. 19.

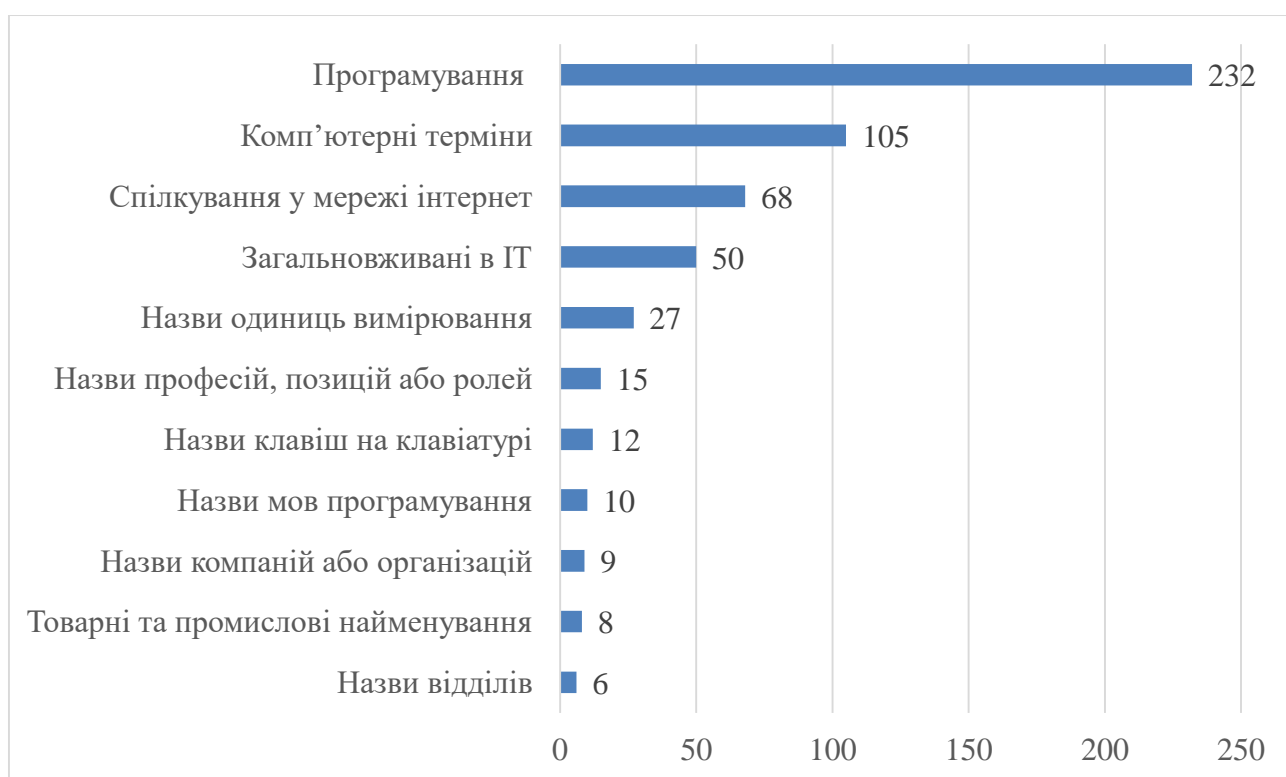

Рис. 19 Сфери використання та позначувальні предмети відібраних лексичних одиниць

Нарешті на основі відібраних нами прикладів був проведений частотний аналіз абревіатур та скорочень на наявність в них символів та цифр. Результати цього аналізу містяться у табл. 4

Статистика наявності цифр та символів у відібраних абревіатурах та скороченнях

№	Наявність цифр або небуквених символів	Кількість прикладів	Відсоток від загальної кількості
1	цифри	36	7%
2	крапка	32	6%
3	скісна риска	14	3%
4	дефіс	12	2%
5	знак амперсанта	8	1%
6	знак плюса	5	1%

Схематично ці результати представлені у вигляді діаграми на Рис. 20.

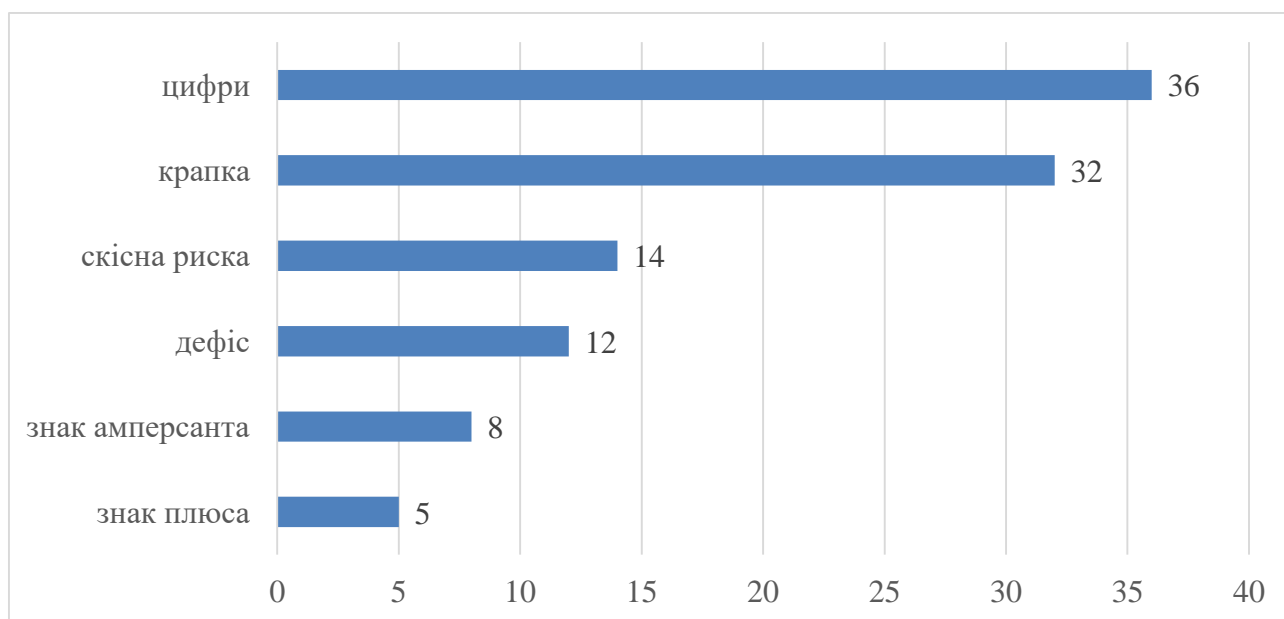

Рис. 20 Статистика скорочень та абревіатур, що містять цифри та символи

3.6. Створення тренажера з перекладу абревіатур в ІТ сфері

Фінальним кроком у виконаній роботі стало укладання навчального тесту з відібраними лексичними одиницями задля його майбутнього впровадження на заняттях в університеті.

Для оптимального часу проходження тесту було використано лексичні одиниці із категорії «Загальноживані в ІТ», що налічує 50 абревіатур та скорочень (див. Додаток 3).

Для виконання цієї задачі була використана онлайн платформа “Quizlet”. Ця освітня платформа розроблена для вивчення різноманітного навчального матеріалу за допомогою інтерактивних вправ, тестів, карток і інших інструментів. Основна ідея цього ресурсу полягає в навчанні шляхом повторень та взаємодії з матеріалом.

Функціонал платформи “Quizlet” надає наступні можливості:

– Створення навчальних наборів. Користувачі можуть створювати свої власні набори питань і відповідей для вивчення різних тем. Це може бути словниковий запас, терміни, дати, поняття тощо.

– Флешкартки. Однією з ключових можливостей є створення флешкарток. Кожна карта містить питання на одному боці та відповідь на іншому. Користувачі можуть використовувати ці картки для самоперевірки та запам'ятовування інформації.

– Тести. Платформа дозволяє створювати тести з різними типами питань, такими як вибір з відповідями, правильні/неправильні, відповідь зі списку та інші. Це допомагає перевіряти рівень засвоєння матеріалу.

– Генерація звуків та зображень. Платформа дозволяє додавати звуки та зображення до питань і відповідей, що поліпшує процес навчання та запам'ятовування.

– Навчання режими. “Quizlet” пропонує різні режими навчання, такі як «Звичайний», «Зворотній», «Змішаний» тощо. Вони допомагають вивчати матеріал з різних ракурсів.

– Доступ до готових наборів. Користувачі можуть переглядати та використовувати набори інших користувачів, що може бути корисним для вивчення нових тем.

– Оцінювання та відстеження прогресу. Платформа надає статистику щодо прогресу користувачів, таку як кількість правильних відповідей, час навчання тощо.

– Мобільний застосунок. “Quizlet” має свій мобільний застосунок, що дозволяє вивчати матеріал з будь-якого пристрою.

Таким чином, “Quizlet” допомагає зробити навчання більш інтерактивним, ефективним та цікавим, надаючи користувачам засоби для створення, збереження і відтворення навчального матеріалу.

Перейдемо до безпосереднього створення нашого онлайн тесту.

1. Крок перший:

Реєструємося на платформі для вивчення мов за допомогою карток “Quizlet” за наступним посиланням <https://quizlet.com/>.

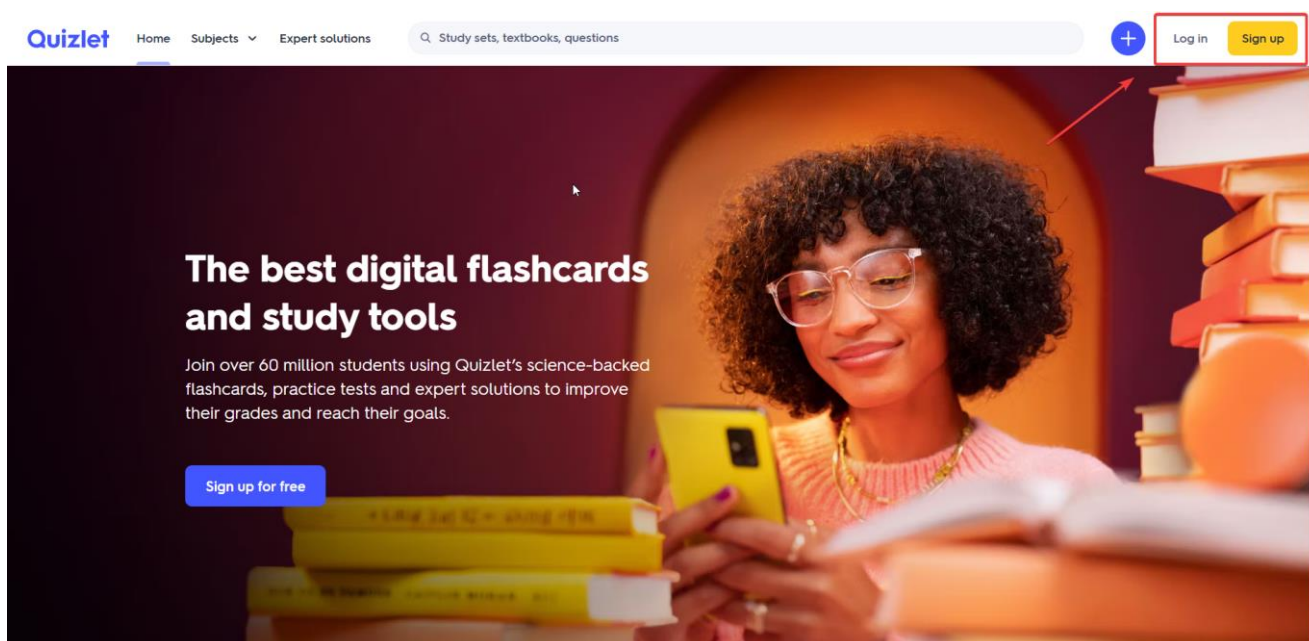

Рис. 21 Головна сторінка сайту “Quizlet”

2. Крок другий

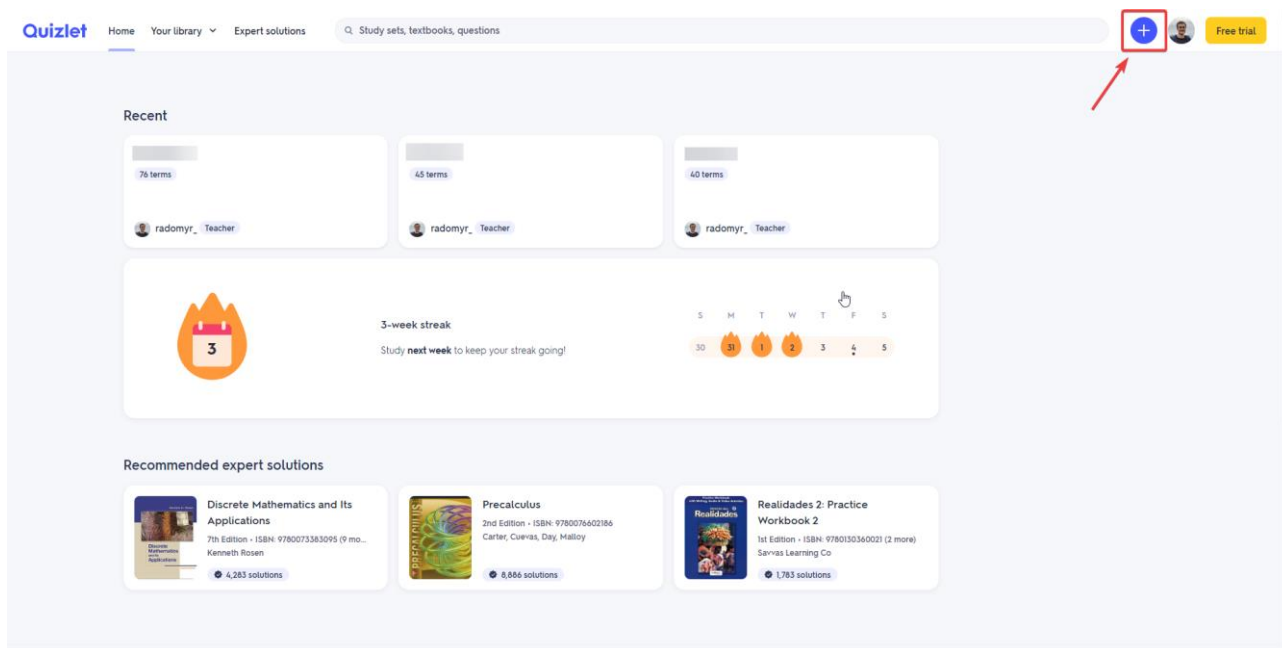

Рис. 22 Кнопка для створення нового набору карток

3. Крок третій

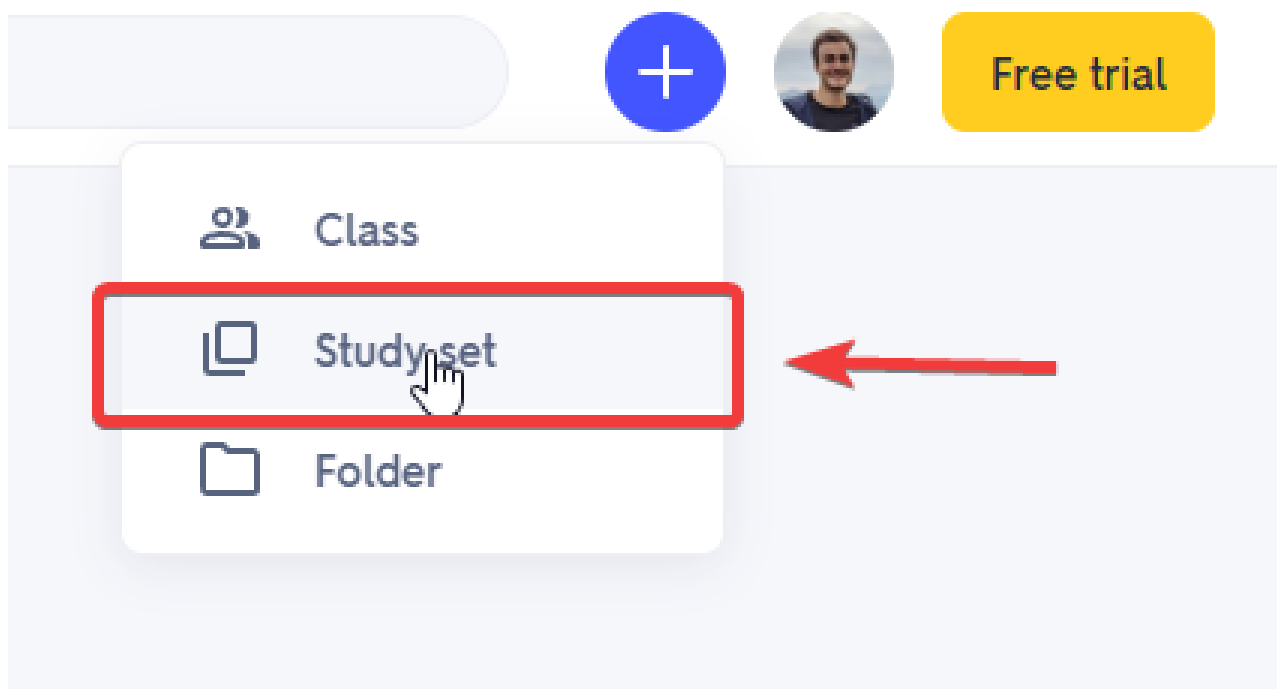

Рис. 23 Контекстне меню для створення нового класу,
набору карток або теки

4. Крок четвертий

Quizlet Your library Expert solutions Search Study sets, textbooks, questions + Free trial

Create a new study set Saved under 1 min ago Create

Abbreviations and shortenings in IT
TITLE

A list of abbreviations and shortenings used in the IT sphere
DESCRIPTION

+ Import + Add diagram

1 =

Enter term Enter definition IMAGE
TERM DEFINITION

Рис. 24 Поля для додавання назви та опису майбутнього набору карток

5. Крок п'ятий

Тепер ми можемо додати терміни з нашого словника окремо по одному або скористатися функцією імпортування та додати одразу весь словник. Останній варіант є зручнішим та набагато швидшим, отже скористаємося ним.

Quizlet Your library Expert solutions Search Study sets, textbooks, questions + Free trial

Create a new study set Saved under 1 min ago Create

Abbreviations and shortenings in IT
TITLE

A list of abbreviations and shortenings used in the IT sphere
DESCRIPTION

+ Import + Add diagram

1 =

Enter term Enter definition IMAGE
TERM DEFINITION

Рис. 25 Кнопка для імпорту попередньо підготовленого словника

Після цього нам необхідно вставити в поле вводу попередньо підготовлений словник термінів, де кожна слово відокремлене від перекладу за допомогою дефіса. Таке розділення необхідне для автоматичного формування карток для тесту.

CANCEL IMPORT

Import your data. Copy and Paste your data here (from Word, Excel, Google Docs, etc.)

SM - експерт з методології SCRUM
 DoS - Атака на відмову в обслуговуванні
 PoE - Живлення через кабель Ethernet
 ACID - ACID (атомарність, узгодженість, ізолюваність, довговічність)
 BPMN - нотація BPMN (модель та нотація бізнес-процесів)
 UML - UML(уніфікована мова моделювання)
 NFC - NFC (зв'язок на невеликих відстанях, комунікація ближнього поля)
 CLI - CLI(інтерфейс командного рядка)
 UDP - UDP (протокол користувачських даних)

Between term and definition Between cards

Tab
 Comma
 -
 New line
 Semicolon
 \n\n

CUSTOM
 CUSTOM

Import

Рис. 26 Встановлення формату розділення термінів від перекладу

6. Крок шостий

Після того як ми вставили наші терміни з перекладом, знизу можна одразу побачити як будуть виглядати майбутні картки.

CANCEL IMPORT

Import your data. Copy and Paste your data here (from Word, Excel, Google Docs, etc.)

SM - експерт з методології SCRUM
 DoS - Атака на відмову в обслуговуванні
 PoE - Живлення через кабель Ethernet
 ACID - ACID (атомарність, узгодженість, ізолюваність, довговічність)
 BPMN - нотація BPMN (модель та нотація бізнес-процесів)
 UML - UML(уніфікована мова моделювання)
 NFC - NFC (зв'язок на невеликих відстанях, комунікація ближнього поля)
 CLI - CLI(інтерфейс командного рядка)
 UDP - UDP (протокол користувачських даних)

Between term and definition Between cards

Tab
 Comma
 -
 New line
 Semicolon
 \n\n

CUSTOM
 CUSTOM

Import

Preview 20 cards

1	SM	експерт з методології SCRUM
	TERM	DEFINITION
2	DoS	Атака на відмову в обслуговуванні
	TERM	DEFINITION
3	PoE	Живлення через кабель Ethernet
	TERM	DEFINITION

Рис. 27 Процес створення карток

7. Крок сьомий

Натискаємо кнопку “Import”. Після цього наш словник був успішно завантажений на платформу і картки для тесту були сформовані.

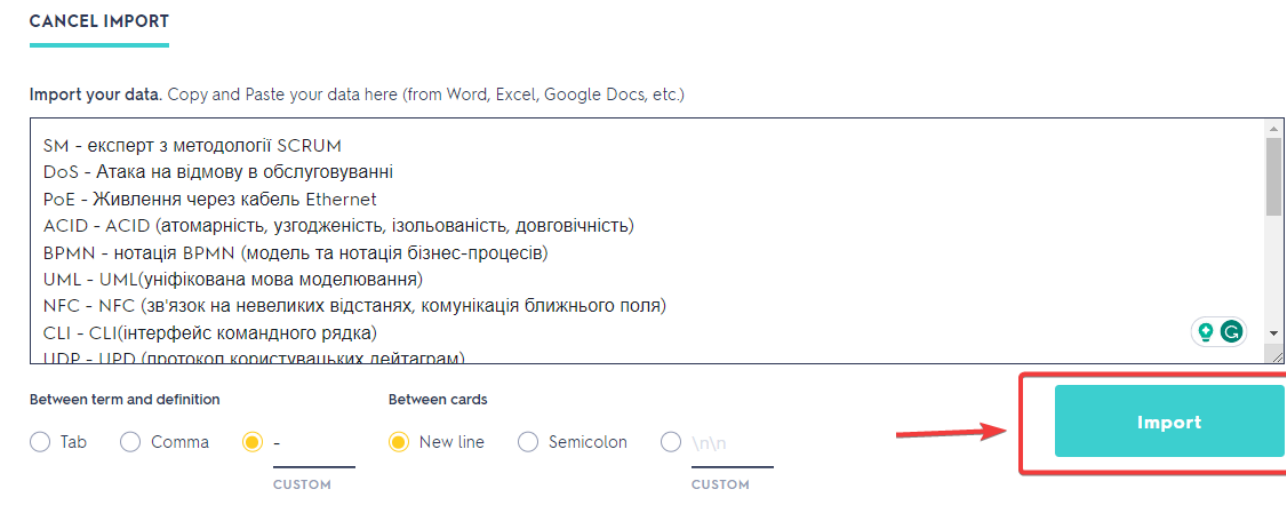

Рис. 28 Кнопка для підтвердження імпорту обраного словника

8. Крок восьмий

Оскільки платформа підтримує багато мов, то наступним кроком треба встановити мову оригіналу та мову перекладу для нашого словника.

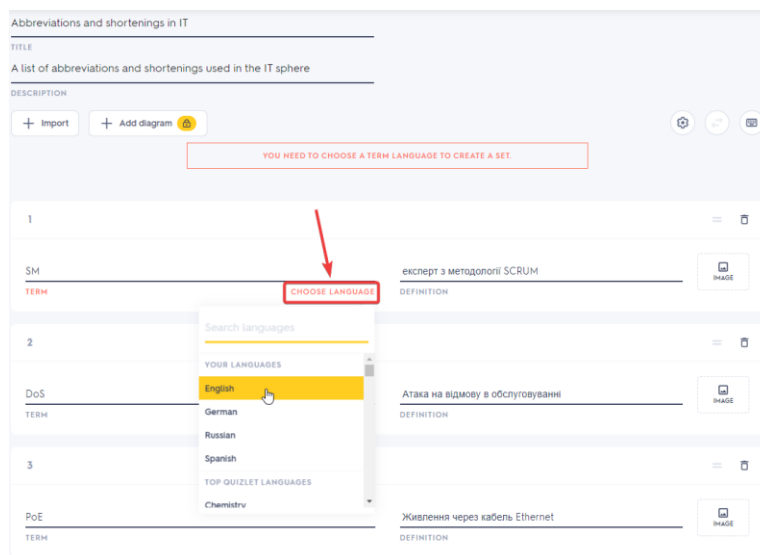

Рис. 29 Поле для вибору мов оригіналу та перекладу нашого словника

9. Крок дев'ятий

Останнім кроком натискаємо кнопку “Create”

Рис. 30 Кнопка для фінального підтвердження створення нового набору карток

10. Крок десятий

Тепер наш словниковий тест готовий до використання.

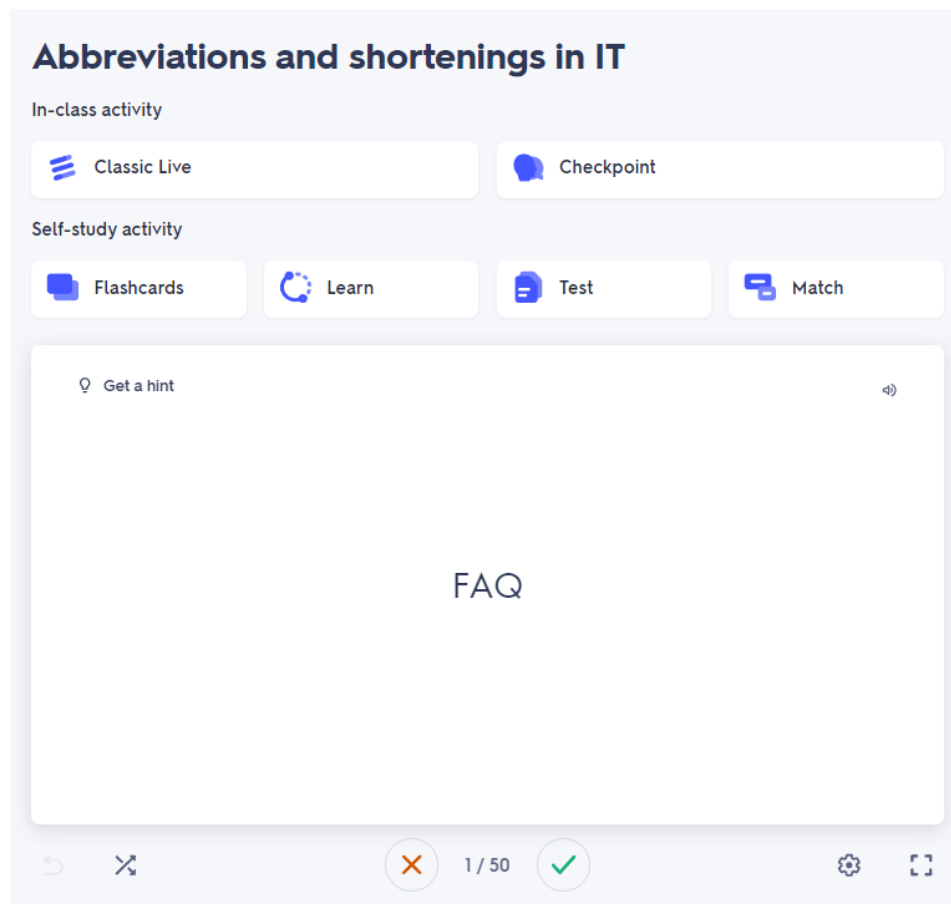

Рис. 31 Фінальний вигляд створеного набору карток

Abbreviations and shortenings in IT

In-class activity

Classic Live Checkpoint

Self-study activity

Flashcards Learn Test Match

Wow, you know your stuff! You've sorted all the cards.

How you're doing

Know	50
Still learning	0
Terms left	0

Next steps

Test your knowledge
Take a practice test to see if you really know it. >

Restart Flashcards
Study all 50 terms again from the beginning. >

[← Back to last question](#)

Рис. 32 Приклад успішно пройденного тесту

Створений в цьому підрозділі тест можна знайти за наступним посиланням: <https://quizlet.com/816734579/abbreviations-and-shortenings-in-it-flash-cards/?funnelUUID=b506fb61-4f09-4ced-a921-6e582e27905e>

ВИСНОВКИ до РОЗДІЛУ 3

Таким чином, були описані основні проблеми та складнощі, з якими стикаються перекладачі при роботі з абревіатурами та скороченнями сфери ІТ. Зокрема: омонімія, вибір правильного словникового відповідника, застосування коректного способу перекладу, адекватне розкриття та передача іншомовних реалій, таких як назви ІТ-компаній, швидкоплинність ІТ сфери, що призводить до нестачі українського перекладу нових термінів.

Були розглянуті основні вимоги до перекладу текстів науково-технічної галузі. Зокрема: повне розуміння явищ та процесів, що описуються в тексті, відсутність емоційного забарвлення, точна передача думки автора, збереження значень лексичних одиниць та особливостей стилю автора.

Далі було розглянуто поняття дешифрування, його основні методи та роль при перекладі скорочень та абревіатур.

Так, було визначено, що у сучасній лінгвістиці виділяють 4 основні методи дешифрування, а саме: аналіз контексту, використання спеціальної допоміжної літератури, структурний аналіз скорочень та вживання аналогій. У ході опису вище зазначених методів, було встановлено, що аналіз контексту дає змогу уникнути омонімії при перекладі, використання додаткової літератури дає змогу визначити повну форму скорочення, до структурного аналізу слід звертатися, якщо абревіатури чи скорочення містять цифри та знаки, а метод вживання аналогій використовується як додатковий інструмент з метою отримання приблизного розуміння абревіатури чи скорочення.

Після цього були перелічені п'ять основних способів перекладу абревіатур та скорочень ІТ тематики, а саме: переклад існуючим українським відповідником, переклад відповідною повною формою абревіатури чи скорочення, транскодування (що складається з транслітерації та транскрибування), метод прямого запозичення та експлікація.

Усі перелічені способи були детально розглянуті. До кожного зі способів були наведені відповідні відібрані приклади ІТ тематики. Так, було з'ясовано, що

найнадійнішим способом вважається переклад українським відповідником, оскільки він передбачає знаходження відповідників, що вже посіли своє місце в українській термінології. Було встановлено, що до транскрибування звертаються тоді, коли в українській мові відсутнє відповідне скорочення чи аббревіатура, а для максимально наближеного перекладу використовують метод калькування. Терміни, що не мають українських відповідників та які недоцільно перекладати описовим способом, перекладають транскрибуванням, яке, своєю чергою поділяється на транслітерацію та транскрибування.

Була простежена тенденція до використання методу прямого запозичення при перекладі назви фірм, компаній та мов програмування.

Було встановлено, що найбільш універсальним способом вважається експлікація, за допомогою якої перекладають, зокрема, скорочення та аббревіатури, що позначають назви клавіш на клавіатурі.

У результаті дослідження було відібрано та проаналізовано 542 лексичні одиниці, серед яких 258 аббревіатур та 284 скорочень. Методом статистичного аналізу було встановлене наступне відсоткове співвідношення способів перекладу: *переклад відповідною повною формою – 68%, метод прямого запозичення – 13%, транскодування скорочення – 8%, переклад українським відповідником – 6%, експлікація – 4%, транскодування повної форми скорочення – 1%.*

Окрім цього, відібрані лексичні одиниці були згруповані за сферою їх використання та предметами, що вони позначають. Були отримані наступні результати: *програмування – 232 (43%), комп'ютерні терміни – 105 (19%), спілкування у мережі Інтернет – 68 (13%), загальноповсюджені в ІТ – 50 (9%), назви одиниць вимірювання – 27 (5%), назви професій, позицій або ролей – 15 (3%), назви клавіш на клавіатурі – 12 (2%), назви мов програмування – 10 (2%), назви компаній або організацій – 9 (2%), товарні та промислові найменування – 8 (1%), назви департаментів – 6 (1%).*

Насамкінець, на основі відібраного масиву лексичних одиниць був створений онлайн-тренажер на онлайн платформі **Quizlet**.

ВИСНОВКИ

З активним впровадженням цифрових технологій в різні сфери життя в Україні, процес спілкування в мережі Інтернет набуває все більш нагального значення. Як результат, виникає гостра потреба у глибшому дослідженні мови, яку використовують не просторах Інтернету. Отже, проведене нами дослідження англomовних абревіатур та скорочень в IT-дискурсі є своєчасним і актуальним.

Дослідження проводилось з використанням таких методів наукового дослідження як вибірка, метод словникової ідентифікації, зіставний метод, описовий метод, дистрибутивний аналіз та статистичний метод.

Усього було опрацьовано 29 теоретичних джерел та 5 джерел для вибірки ілюстративного матеріалу. До складу останніх увійшли: тлумачні словники з інформатики, словники комп'ютерних термінів та онлайн-ресурси.

У ході проведення дослідження було:

1. Проаналізовано теоретичні засади вивчення абревіації як мовного явища.
2. Розглянуто різницю між такими синонімічними термінами як «абревіація», «абревіатура», «скорочення», «акронім» та «усічення» з точки зору мовознавства.
3. Досліджено основні функції вживання абревіатур та скорочень в сучасній англійській мові, а саме: номінативну, компресійну, когнітивну, репрезентативну, комунікаційну, естетичну та евфемістичну.
4. Розглянуто основні класифікації абревіатур та скорочень. Було з'ясовано, що скорочення можна розділяти за: частиною слова, що скорочується (початкове, серединне та кінцеве), сферою та частотою уживання (ті, що зафіксовані у словниках та okazіональні скорочення), кількістю літер у скороченні (дво-, три- та чотирилітерні скорочення). Були визначено, що абревіатури можна розділяти за: вимовою – звуковербальні та акроніми, візуальним представленням – абревіатури, що містять у своєму складі лише літери та абревіатури з цифрами.

5. Досліджено особливості використання аббревіатур та скорочень в англomовному ІТ-дискурсі, а саме: частотність, розміщення в тексті, співвідношення з іншими словами, сприйняття аудиторією та стандарти вживання.

6. Описано лексичні трансформації, що використовують при перекладі аббревіатур та скорочень, а саме: *конкретизація значення слова, додавання слова, вилучення слова, заміна слова однієї частини мови на слово іншої частини мови, перестановка слова*. За допомогою статистичного методу був проведений підрахунок використання певної трансформації серед відібраних лексичних одиниць. Були одержані наступні результати: *заміна слова однієї частини мови на слово іншої частини мови – 31 (6%), додавання слова – 20 (4%), перестановка слова – 17 (3%), конкретизація значення слова – 10 (2%), вилучення слова – 8 (1%)*.

7. Відібрано масив англomовних аббревіатур та скорочень з галузі ІТ у розмірі 562 лексичні одиниці, надане їхнє розшифрування та український переклад. Усі відібрані аббревіатури та скорочення були згруповані за сферою використання. Були одержані наступні результати: *програмування – 232 (43%), комп'ютерні терміни – 105 (19%), спілкування у мережі Інтернет – 68 (13%), загальноживані в ІТ – 50 (9%), назви одиниць вимірювання – 27 (5%), назви професій, позицій або ролей – 15 (3%), назви клавіш на клавіатурі – 12 (2%), назви мов програмування – 10 (2%), назви компаній або організацій – 9 (2%), товарні та промислові найменування – 8 (1%), назви департаментів – 6 (1%)*.

8. Досліджено наявність та роль цифр та символів у відібраних лексичних одиницях. Отримано наступні результати: *цифри – 36 (7%), крапка – 32 (6%), скісна риска – 14 (3%), дефіс – 12 (1%), знак амперсанда – 8 (1%), знак плюса – 5 (1%)*.

9. Розглянуто та описано способи перекладу українською мовою аббревіатур та скорочень ІТ сфери, а саме: переклад відповідною повною формою, переклад українським відповідником, транскодування скорочення, транскодування повної (вихідної) форми скорочення, метод прямого

запозичення та експлікація. Було пораховано частоту уживання цих способів перекладу серед масиву відібраних лексичних одиниць. Були отримані наступні результати: *переклад відповідною повною формою – 68%, метод прямого запозичення – 13%, транскодування скорочення – 8%, переклад українським відповідником – 6%, експлікація – 4%, транскодування повної форми скорочення – 1%.*

10. Укладено навчальний тренажер на основі відібраних лексичних одиниць на онлайн-платформі **Quizlet**.

Таким чином, проведене дослідження свідчить про актуальність теми перекладу абревіатур та скорочень сфери ІТ в українському мовознавстві та потребу у глибокому та цілеспрямованому вивченні.

Теоретичним значенням проведеного нами дослідження є внесок у розвиток українського вузькогалузевого перекладознавства. Своєю чергою, практичним значенням проведеної роботи є перспективи використання розглянутих та упорядкованих лексичних одиниць як довідникового матеріалу.

Створений нами онлайн-тренажер стане у нагоді студентам та усім охочим поглибити знання у сфері абревіатур та скорочень ІТ-дискурсу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Базалій, А. Г. Основні особливості перекладу технічних текстів комп'ютерної тематики / А. Г. Базалій, Є. І. Ковальова // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. – 2018. – С. 84–88.
2. Бебешко, В. Е. Переклад абрєвіацій як об'єкта лінгвістичного скорочення / В. Е. Бебешко // Наука. Перші кроки: тези доп. XIV регіон. студент. наук.-техн. конф.: в 4 т. ДВНЗ «ПДТУ». – Маріуполь, 2020. – Т. 3. – С. 201–202.
3. Волох, О. Т. Сучасна українська літературна мова. – [2-ге вид. перероб. і доп.] / О. Т. Волох. – К. : Вища школа, 1996. – 199 с.
4. Гончаров, Б. А. К вопросу о типологии и переводе сокращений в англоязычной научно-технической литературе / Б. А. Гончаров // Теория и практика перевода. – 2003. – №17. – С. 143–151.
5. Єнько, С. В. Абрєвіатури та скорочення в англomовних комп'ютерних текстах та стратегії їх перекладу / С. В. Єнько // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київського національного лінгвістичного університету. Філологія, педагогіка, психологія. – 2017. – № 34. – С. 200–204.
6. Калиновська, І. М. Абрєвіація як прояв мовної економії / І. М. Калиновська, М. М. Процик // Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія» – 2012. – № 1.26. – С. 124–125.
7. Карабан, В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В. І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 576с.
8. Кісіль, С. Ю. Функції абрєвіацій в сучасній англійській мові / С. Ю. Кісіль // I Всеукраїнська науково-методична конференція «Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи». – Суми, 2016. – С. 76–77.
9. Кочерган, М. П. Вступ до мовознавства : [підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів]. / М.П. Кочерган. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 368 с.

10. Кривенко, О. В. Особливості перекладу англomовних скорочень науково-технічної літератури на українську мову / О. В. Кривенко // The XI th International scientific and practical conference “Theoretical foundations of modern science and practice”. – Мельбурн, 2020. – 518 с.

11. Кукаріна, А. Д. Способи перекладу абревіатур в англomовному та українomовному медичному дискурсі : дис. ... кандидата філологічних наук : 10.02.16 / Кукаріна Анна Дмитрівна. – К., 2017. – 262 с.

12. Лозицька, П. М. Структурні та семантичні особливості скорочень англійської термінології галузі «Машинобудування» : [Робота бакалавра] / П. М. Лозицька. – Дніпро, 2019. – 69 с.

13. Микульчик, Р. Сучасні українські абревіатури: перспективи і стан дослідження / Р. Микульчик // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». – 2005. – № 538. – С. 11–15.

14. Ніколаєва, Т. М. Перекладацькі аспекти сучасних англійських абревіацій / Т. М. Ніколаєва // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2018. – № 37. – С. 107–109.

15. Олійник, П. Проблема перекладу скорочень у науково-технічній літературі. / П. Олійник // Перекладацькі інновації: матеріали VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. – Суми, 2017. – С. 83–85.

16. Олійник, Т. О. Функції скорочень у науково-публіцистичних текстах / Т. О. Олійник // Вісник студентського наукового товариства. – 2018. – № 20. – 137 с.

17. Радченко, М. О. Особливості перекладу абревіатур та скорочень / М. О. Радченко. – К., 2020. – С. 112–114.

18. Федорова, Ю. Г. Евфемістична функція абревіатур комп'ютерної комунікації / Ю. Г. Федорова // Актуальні проблеми науки та освіти : Збірник матеріалів ХІХ підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ. – Маріуполь, 2017. – С. 204–205.

19. Шелудько, Д. М. Особливості перекладу текстів в ІТ-сфері : [Робота магістра]. / Д. М. Шелудько. – Суми : СумДУ. – 2020. – 63с.

20. Особливості перекладу комп'ютерних скорочень в англomовних текстах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://naub.oa.edu.ua/2014/osoblyvosti-perekladu-kompyuternyh-skorochen-v-anhlomovnyh-tekstah/>

21. Переклад абрeвіатур та скорочень в англomовних текстах комп'ютерної галузі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://textarchive.ru/c-2979211-pall.html>

22. Gelderen, E. A History of the English Language / E. A. Gelderen. – Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2014. – 358 p.

23. Glavan, K. Latin Abbreviations in English / K. Glavan. – Zadar : University of Zadar, 2018. – 52 p.

24. Hewings, M. Advanced Grammar in Use : a reference and practice book for advanced learners of English. / M. Hewings – Cambridge : Cambridge university press, 2013. – 303 p.

25. Newmark, P. A Textbook of Translation / P. Newmark – New York : Prentice Hall, 1988. – 292 p.

26. Rana, Fareeha. How does reading internet and texting abbreviations affect processing? / Fareeha Rana. – Hamilton : McMaster University, 2017. – 119 p.

27. Taiwo, R. Discursive Functions of Coinages and Abbreviations in Nairaland Online Community / R. Taiwo, D. Donte. // Covenant Journal of Language Studies – 2020. – № 8.2. – 18 p.

28. Towards filtering undesired short text messages using an online learning approach with semantic indexing. / [Silva, R. M., Alberto, T. C., Almeida, T. A., Yamakami, A.]. – Campinas : University of Campinas, 2017. – № 83. – pp. 314–325.

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

29. Абревіація у мовознавстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vue.gov.ua>
30. Акронім – що це таке і що означають слова акроніми [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу : <https://termin.in.ua/akronim/>
31. Етимологічний словник української мови: В 7 т. – Т. 1: А–Г / Ред. кол.: О. С. Мельничук (гол. ред.), І. К. Білодід, В. Т. Коломієць, О. Б. Ткаченко. АН УРСР. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К.: Наукова думка, 1982. – 632 с.
32. Ніколаєва, Т.М. Англійські нумероніми як тип аббревіації в мові соціальних мереж / Т. М. Ніколаєва // Львівський філологічний часопис. – 2021. – № 9. – С. 162–166.
33. Навіщо дотримуватися документування на проєкті і хто це повинен контролювати. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://dou.ua/lenta/columns/documenting-on-the-project/>
34. Плєскач В. Л. Інформаційні системи і технології на підприємствах: підручник / В.Л. Плєскач, Т.Г. Затонацька. – К. : Знання, 2011. – 718с.
35. Український правопис / [ред. Є. І. Мазніченко, В. Є. Македон, С. В. Шарабанова, І. Л. Яловнича]. – К. : Наукова Думка, 2019. – 384 с.
36. Словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua>
37. Технічна комунікація та технічне письмо: точки перетину та старт кар'єри [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу : <https://dou.ua/forums/topic/35039/>
38. Acronyms – Microsoft Style Guide [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу : <https://learn.microsoft.com/en-us/style-guide/acronyms>
39. Citing and referencing: Abbreviations used in referencing [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://guides.lib.monash.edu/citing-referencing/apa-abbreviations>

40. How to Use Slashes in Writing [Электронный ресурс]. – Режим доступа
: <https://www.grammarly.com/blog/slash/>

41. Oxford Learner's Dictionaries [Электронный ресурс]. – Режим доступа
: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

42. Тлумачний словник з інформатики / Г.Г. Півняк, Б.С. Бусигін, М.М. Дівізінюк та ін. – Д., Нац. гірнич. ун-т, 2010. – 600 с.
43. ComputerLanguage.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.computerlanguage.com/>
44. Horodysky, Tamara, Teresa Kikena, and Richard Robin. English-Ukrainian computer glossary and short glossary of audio-visual technology. Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1990.
45. Top Acronyms and Abbreviations Dictionary [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.allacronyms.com/>

ДОДАТКИ

Додаток 1

Проаналізовані аббревіатури, їхнє розшифрування, український переклад та спосіб перекладу

Таблиця Д.1.1

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
1	1NF	First Normal Form	1НФ (перша нормальна форма)	Переклад українським відповідником
2	2G2BT	too good to be true	занадто добре, щоби бути правдою	Переклад відповідною повною формою
3	2GL	Second-Generation Programming Language	Мова програмування другого покоління	Переклад відповідною повною формою
4	3G	Third Generation	мережа третього покоління, третє покоління безпроводного зв'язку	Експлікація
5	A.I.	Artificial Intelligence	ШІ (Штучний Інтелект)	Переклад українським відповідником
6	AAC+	Advanced Audio Coding Enhanced	ААС+ (вдосконалений формат поліпшеного аудіокодування)	Метод прямого запозичення
7	ACID	atomicity, consistency, isolation, durability	Принцип "ACID" (атомарність, узгодженість, ізольованість, довговічність)	Метод прямого запозичення
8	AFK	Away From Keyboard	відійшов від клавіатури	Переклад відповідною повною формою
9	AJAX	Asynchronous JavaScript And XML	AJAX (асинхронний JavaScript і XML)	Метод прямого запозичення
10	AKA	Also Known As	Також відомий як	Переклад відповідною повною формою
11	ALU	arithmetic logic unit	АЛП (арифметично-логічний пристрій)	Переклад відповідною повною формою
12	AMD	Advanced micro devices	компанія AMD	Метод прямого запозичення
13	ANSI	American National Standards Institute	Американський національний інститут стандартів	Переклад відповідною повною формою
14	ANT+	Advanced Network Technology Plus	АНТ+ (Розширена мережева технологія)	Метод прямого запозичення

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
15	API	Application Programming Interface	API (інтерфейс прикладного програмування)	Метод прямого запозичення
16	AQA Engineer	Automation Quality Assurance Engineer	Інженер із забезпечення якості автоматизації	Переклад відповідною повною формою
17	ASAP	As Soon As Possible	Якомога швидше	Переклад відповідною повною формою
18	ASCII	American Standard Code for Information Interchange	Стандартний американський код обміну символьною інформацією	Переклад відповідною повною формою
19	ASL	Age/Sex/Location	вік/стать/місце розташування	Переклад відповідною повною формою
20	AT&T	American Telephone & Telegraph	Компанія AT&T	Метод прямого запозичення
21	ATEOTD	At The End Of The Day	Зрештою	Переклад відповідною повною формою
22	ATM	At The Moment	Наразі / Зараз	Переклад відповідною повною формою
23	AYW	As You Want/Wish	Як забажаєте	Переклад відповідною повною формою
24	B.Sc.	Bachelor of Science	бакалавр природничих наук	Переклад відповідною повною формою
25	B2B	Business-To-Business	бізнес для бізнесу	Переклад відповідною повною формою
26	B2C	Business-To-Client	бізнес для користувача. роздрібна торгівля	Переклад відповідною повною формою
27	BA	Business Analyst	БА (Бізнес-аналітик)	Переклад українським відповідником
28	BaaS	Backup As A Service	Резервне копіювання як послуга	Переклад відповідною повною формою
29	BASIC	Beginner's all purpose symbolic instruction code	мова програмування Бейсік (універсальний код символьних інструкцій для початківців)	Транскодування скорочення
30	BD	Business development	Відділ розвитку бізнесу	Переклад відповідною повною формою
31	BD +	Blu-ray Disc Plus	диск Blu-ray плюс	Метод прямого запозичення
32	BDD	Behavior-driven development	BDD (Керована поведінкою розробка)	Метод прямого запозичення

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
33	BDM	Business Development Manager	менеджер з розвитку бізнесу	Переклад відповідною повною формою
34	BFN (B4N)	bye for now	до зустрічі, бувай	Переклад відповідною повною формою
35	BITE	Built-In Test Equipment	Вбудоване тестове обладнання	Переклад відповідною повною формою
36	BITE	Business Information Technology Education	Освіта в бізнес-інформаційних технологіях	Переклад відповідною повною формою
37	BITE	Business Information Technology Ethics	Етика бізнес-інформаційних технологій	Переклад відповідною повною формою
38	BM&Y	Between me and you	Між нами кажучи	Переклад відповідною повною формою
39	BPMN	Business Process Model and Notation	нотація BPMN (модель та нотація бізнес-процесів)	Метод прямого запозичення
40	BRB	Be Right Back	Зараз повернусь	Переклад відповідною повною формою
41	BTW	by the way	до речі, Між іншим	Переклад відповідною повною формою
42	C/S	Cost/Sales	витрати та продажі	Переклад відповідною повною формою
43	CAD	computer-aided design	автоматизоване проєктування	Переклад відповідною повною формою
44	CAM	computer-aided modelling	автоматизоване моделювання	Переклад відповідною повною формою
45	CAO	Chief analytics officer	Головний аналітик	Переклад відповідною повною формою
46	CAPTCHA	(Completely Automated Public Turing test to tell Computers and Humans Apart)	Капча (Повністю автоматизований публічний тест Тюрінга, для розрізнення комп'ютерів та людей)	Транскодування скорочення
47	CCD	charge-coupled device	підзаряджуючий пристрій	Переклад відповідною повною формою
48	CD	carrier detect	Виявлення несучої	Переклад відповідною повною формою
49	CD	clock driver	Формувач тактових або синхронізуючих імпульсів	Експлікація
50	CD	Cost of Delay	Вартість затримки	Переклад відповідною повною формою
51	CDN	Content Delivery Network	CDN	Метод прямого запозичення

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
			(Мережа доправлення і розповсюдження контенту)	
52	CD-R	Compact disc read	Компакт- диск	Переклад відповідною повною формою
53	CD-RW	Compact disc read/write	компакт диск для читання та запису	Переклад відповідною повною формою
54	CEO	Chief executive officer	Головний виконавчий директор	Переклад відповідною повною формою
55	CIO	Chief information officer	Директор з інформаційних технологій	Переклад відповідною повною формою
56	CLI	command line interface	CLI (інтерфейс командного рядка)	Метод прямого запозичення
57	COBOL	Common business oriented language	мова програмування КОБОЛ	Транскодування скорочення
58	COM+	Component Object Model	COM+ (модернізована компонентна об'єктна модель, модель складених об'єктів)	Метод прямого запозичення
59	CPU	Central processing unit	ЦП (центральний процесор)	Переклад українським відповідником
60	CRM	Customer relationship management	Управління відносинами з клієнтами	Переклад відповідною повною формою
61	CRM	Customer Retention Manager	Менеджер з утримання клієнтів	Переклад відповідною повною формою
62	CRT	cathode ray tube	електронно-променева трубка	Переклад відповідною повною формою
63	CRUD	Create, read, update, delete	Операції CRUD (створення, читання, оновлення і видалення)	Метод прямого запозичення
64	CSS	Cascading style sheets	CSS (каскадні таблиці стилів)	Метод прямого запозичення
65	CSS	Customer Service and Support	CSS (підтримка й обслуговування клієнтів)	Метод прямого запозичення
66	CTO	Chief technology officer	Головний технічний директор	Переклад відповідною повною формою
67	CTS	Clear To Send	готовність до відправки	Переклад відповідною повною формою

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
68	CTS	Compatibility Test Suite	набір тестів для перевірки сумісності	Переклад відповідною повною формою
69	CTS	Common Type System	система загальних типів	Переклад відповідною повною формою
70	CYE	Check Your Email	перевірте свою електронну пошту	Переклад відповідною повною формою
71	D&D	Drag & drop	перетягнути й відпустити	Переклад відповідною повною формою
72	DaaS	Data as a Service	дані як сервіс	Переклад відповідною повною формою
73	DAT	digital audio technology	цифрова аудіотехніка	Переклад відповідною повною формою
74	DBMS	Database management system	СКБД (система керування базою даних)	Переклад українським відповідником
75	DEC	Digital Equipment Corporation	компанія DEC	Експлікація
76	DEEP	Detailed Appropriately, Estimated, Emergent, Prioritized	Принцип "DEEP" (Відповідно деталізований, оцінений, оновлювальний, пріоритизований)	Метод прямого запозичення
77	df	disk free	диск вільний	Переклад відповідною повною формою
78	DoD	Definition of Done	Визначення «виконано»	Переклад відповідною повною формою
79	DOM	Document Object Model	DOM (об'єктна модель документа)	Метод прямого запозичення
80	DoR	Definition of Ready	Визначення «готово»	Переклад відповідною повною формою
81	DOS	Disk Operation System	ДОС (Дискова операційна система)	Переклад українським відповідником
82	DoS	Denial of Service	Атака на відмову в обслуговуванні	Експлікація
83	DRY	Don't Repeat Yourself	Принцип "DRY" (не повторюйся)	Метод прямого запозичення
84	DSL	Digital Subscriber Line	цифрова абонентська лінія	Переклад відповідною повною формою
85	DSL	Digital Subscriber Loop	цифровий абонентський шлейф	Переклад відповідною повною формою
86	DSL	Dynamic Simulation Language	мова моделювання динаміки	Переклад відповідною повною формою
87	EaaS	Everything as a Service	все як сервіс	Переклад відповідною повною формою
88	EOF	End of file	кінець файла	Переклад відповідною повною формою

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
89	EPROM	programmable read only memory	репрограмувальний і запам'ятовуючий пристрій	Переклад відповідною повною формою
90	f2f	face-to-face	віч-на-віч	Переклад відповідною повною формою
91	FAQ	Frequently asked questions	часті питання	Переклад відповідною повною формою
92	FAT	factory acceptance testing	заводське приймальне тестування	Переклад відповідною повною формою
93	FIFO	First in, first out	Принцип FIFO (Перший прийшов, перший пішов)	Метод прямого запозичення
94	FIT	Framework for Integrated Test	FIT (Фреймворк для інтегрованого тестування)	Метод прямого запозичення
95	ftp	file transfer protocol	протокол передачі файлів	Переклад відповідною повною формою
96	FYI	For Your Information	До вашого відома	Переклад відповідною повною формою
97	G+	Google Plus	Гугл Плюс	Транскодування повної форми
98	GB	Gigabyte Technology	компанія Gigabyte Technology	Метод прямого запозичення
99	GIGO	Garbage In, Garbage Out	Принцип GIGO (Сміття на вході, сміття на виході)	Метод прямого запозичення
100	GUI	Graphical User Interface	ГІК (графічний інтерфейс користувача)	Переклад українським відповідником
101	HR	Human Resources	Відділ кадрів	Переклад відповідною повною формою
102	HTC	High-Tech Computer	компанія HTC	Метод прямого запозичення
103	HTML5	Hyper text markup language, version 5	HTML (мова розмітки гіпертексту, версія 5)	Метод прямого запозичення
104	HTTP	HyperText Transfer Protocol	HTTP (протокол передачі гіпертекстових документів)	Метод прямого запозичення
105	I/O	input and output	В/В (ввід/вивід)	Переклад українським відповідником
106	IAC	In Any Case	У будь-якому випадку	Переклад відповідною повною формою
107	IBM	International business machines corporation	компанія Ай-Бі-Ем	Транскодування скорочення

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
108	ICYMI	In Case You Missed It	Якщо ви пропустили	Переклад відповідною повною формою
109	IMO	In My Opinion	На мою думку	Переклад відповідною повною формою
110	Intel	integrated electronics	компанія Інтел	Транскодування скорочення
111	Internet	Interconnected Network	Інтернет	Транскодування скорочення
112	INVEST	Independent, Negotiable, Valuable, Estimable, Small, Testable	Принципи “INVEST” (Незалежний, такий, що можна обговорити цінний, такий, що можна оцінити, короткий, такий, що можна протестувати)	Метод прямого запозичення
113	IoT	Internet of Things	Інтернет речей	Переклад відповідною повною формою
114	IOW	in other words	іншими словами, інакше кажучи	Переклад відповідною повною формою
115	IP	Internet protocol	IP (Інтернет-протокол)	Метод прямого запозичення
116	IPv6	Internet Protocol Version 6	інтернет-протокол, версія 6	Переклад відповідною повною формою
117	J2SE	Java 2 Standard Edition	Стандартна версія платформи Java 2	Переклад відповідною повною формою
118	JIT	just in time	вчасно	Переклад відповідною повною формою
119	JPEG	joint pictures expert group	формат файла для обміну зображеннями JPEG	Експлікація
120	JSON	JavaScript Object Notation	JSON (запис об'єктів JavaScript)	Метод прямого запозичення
121	JWT	Json Web Token	JWT токен	Метод прямого запозичення
122	KISS	keep it short and simple	Принцип “KISS” (роби коротше і простіше)	Метод прямого запозичення
123	KPI	Key Performance Indicator	КПЕ (Ключовий показник ефективності)	Переклад українським відповідником
124	LG	Life's Good	компанія LG	Метод прямого запозичення
125	LIFO	Last in, first out	Принцип LIFO (Останнім прийшов, першим вийшов)	Метод прямого запозичення
126	LMK	Let Me Know	Дай знати	Переклад відповідною повною формою

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
127	LSI	Large scale integral	ВІС (велика інтегральна схема)	Переклад відповідною повною формою
128	M&A	Merger & Acquisition	злиття та поглинання	Переклад відповідною повною формою
129	MVC	Model-View- Controller	Шаблон MVC (модель-вид- контролер)	Метод прямого запозичення
130	MVP	minimum viable product	Мінімально життєздатний продукт	Переклад відповідною повною формою
131	N/A	Not Applicable	Непридатний	Переклад відповідною повною формою
132	NaN	Not a Number	NaN одне з особливих значень числа з рухомою комою	Метод прямого запозичення
133	NBD	No Big Deal	Нічого страшного	Переклад відповідною повною формою
134	NDA	Non-disclosure Agreement	угода про нерозголошення	Переклад відповідною повною формою
135	NFC	Near field communication	NFC (зв'язок на невеликих відстанях, комунікація ближнього поля)	Метод прямого запозичення
136	NP	No Problem	Без проблем	Переклад відповідною повною формою
137	NRN	no reply is necessary	відповіді не потрібно	Переклад відповідною повною формою
138	OAT	operational acceptance testing	експлуатаційне приймальне тестування	Переклад відповідною повною формою
139	OCR	Optical Character Recognition	OCR (оптичне розпізнавання символів)	Метод прямого запозичення
140	OMG	Oh my God	Боже мій	Переклад відповідною повною формою
141	OMG	Object Management Group	група з керування об'єктами	Переклад відповідною повною формою
142	OMY	On My Way	Вже йду / В дорозі	Переклад відповідною повною формою
143	OOP	Object-oriented programming	ООП (об'єктно- орієнтоване програмування)	Переклад українським відповідником
144	OS/2	Operational system 2	Операційна система 2	Переклад відповідною повною формою

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
145	OT	Off Topic	Не на тему	Переклад відповідною повною формою
146	OTOH	on the other hand	з іншого боку	Переклад відповідною повною формою
147	P&P	Plug and play	підключай та працюй	Переклад відповідною повною формою
148	P.S.	від лат. «post scriptum»	після написаного	Переклад відповідною повною формою
149	P2P	Peer-To-Peer	однорангова мережа	Експлікація
150	PaaS	Platform as a Service	платформа як сервіс	Переклад відповідною повною формою
151	PDF	Portable Document Format	ПДФ (портабельний формат документа)	Транскодування скорочення
152	PHP	Hypertext preprocessor	PHP (гіпертекстовий препроцесор)	Метод прямого запозичення
153	PL/I	Programming Language One	Мова програмування №1	Переклад відповідною повною формою
154	PM	Project Manage/Product Manager	Проектний менеджер/продуктовий менеджер	Переклад відповідною повною формою
155	PNG	portable network graphics	Формат PNG (портативна мережева графіка)	Метод прямого запозичення
156	PO	Product Owner	Власник продукту	Переклад відповідною повною формою
157	PoE	Power over Ethernet	Живлення через кабель Ethernet	Експлікація
158	POP3	Post Office Protocol version 3	Поштовий Офісний Протокол 3	Переклад відповідною повною формою
159	PR	Public relations	Відділ зв'язку з громадськістю	Переклад відповідною повною формою
160	PROM	programmable read only memory	програмувальний постійний запам'ятовуючий пристрій	Переклад відповідною повною формою
161	PS/4	Play station 4	ігрова консоль PS/4	Переклад відповідною повною формою
162	Q&A	Questions and answers	питання та відповіді	Переклад відповідною повною формою
163	QA engineer	Quality Assurance	Менеджер із забезпечення якості	Переклад відповідною повною формою
164	QC	Quality Control	Відділ контролю якості	Переклад відповідною повною формою
165	QC engineer	Quality Control engineer	Інженер з контролю якості	Переклад відповідною повною формою
166	QoS	Quality of Service	якість послуг	Переклад відповідною повною формою

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
167	R&D	Research & Development	дослідження та розробка	Переклад відповідною повною формою
168	R/W	Read and write	читати/записувати	Переклад відповідною повною формою
169	RACI	responsible, accountable, consulted, informed	Принципи “РАСІ “ (відповідальний, підзвітний, проконсультований, проінформований)	Метод прямого запозичення
170	RAM	Random access memory	ОЗП (оперативний запам’ятовувальний пристрій)	Переклад українським відповідником
171	RDBMS	Relational Database management system	РСКБД (Реляційна система керування базами даних)	Переклад українським відповідником
172	RGB	Red Green Blue	RGB (Червоний, Зелений, Синій)	Метод прямого запозичення
173	RIP	Raster Image Processor	Растрезація	Переклад відповідною повною формою
174	RIP	Routing Information Protocol	Інтернет-протокол маршрутизації	Переклад відповідною повною формою
175	ROI	Return on Investment	повернення вкладень, окупність інвестицій	Переклад відповідною повною формою
176	ROM	Read only memory	ПЗП (постійний запам’ятовувальний пристрій)	Переклад українським відповідником
177	RPG	role-playing game	рольова гра	Переклад відповідною повною формою
178	RTL	React Testing Library	RTL (бібліотека для тестування веб застосунків написаних за допомогою бібліотеки React)	Метод прямого запозичення
179	RYS	Read Your Screen	прочитайте на екрані	Переклад відповідною повною формою
180	S/MIME	Secure/Multipurpose Internet Mail Extensions	стандарт для шифрування і підпису в електронній пошті за допомогою відкритого ключа	Експлікація

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
181	SaaS	Software as a Service	Програма як послуга	Переклад відповідною повною формою
182	sar	system activity report	звіт про активність системи	Переклад відповідною повною формою
183	Sass	Syntactically Awesome Stylesheet	Sass (Синтаксично дивовижна таблиця стилів)	Метод прямого запозичення
184	SAT	site acceptance testing	приймальне тестування сайту	Переклад відповідною повною формою
185	SDLC	Software Development Life Cycle	Життєвий цикл розробки програмного забезпечення	Переклад відповідною повною формою
186	SDLC	Systems Development Life Cycle	Життєвий цикл розробки систем	Переклад відповідною повною формою
187	SEO	Search Engine Optimization	Пошукова оптимізація	Переклад відповідною повною формою
188	SM	Scrum Master	експерт з методології SCRUM	Експлікація
189	SMART	Specific, measurable, attainable, realistic, time-bound	Принцип “SMART” (Конкретний, вимірюваний, досяжний, реалістичний, визначений у часі)	Метод прямого запозичення
190	SME	Subject-matter expert	спеціаліст у відповідній галузі	Переклад відповідною повною формою
191	SOLID	Single responsibility principle, Open-closed principle, Liskov substitution principle, Interface segregation principle, Dependency inversion principle	Принципи “SOLID” (Принцип єдиного обов’язку, Принцип відкритості/закритості, Принцип підстановки Лісков, Принцип розділення інтерфейсу, Принцип інверсії залежностей)	Метод прямого запозичення
192	SP	Story Point	СП (Сторі поінт) (Спеціальна одиниця вимірювання складності завдань при розробці певного програмного забезпечення)	Транскодування скорочення
193	SPA	single page application	односторінковий застосунок	Переклад відповідною повною формою

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
194	SQL	Structured query language	SQL (мова структурованих запитів)	Метод прямого запозичення
195	SRAM	Static RAM	статична пам'ять	Переклад відповідною повною формою
196	SSD	Solid State Disk	твердотільний жорсткий диск	Переклад відповідною повною формою
197	SSH	secure shell	SSH (захищена програмна оболонка)	Метод прямого запозичення
198	SVG	Scalable Vector Graphics	формат SVG (масштабована векторна графіка)	Метод прямого запозичення
199	SVGA	Super Video Graphics Array	поліпшена матриця відеографіки	Переклад відповідною повною формою
200	S-VHS	Super Video Home System	стандарт S-VHS (поліпшена система домашнього відео)	Метод прямого запозичення
201	sysadmin	system administrator	сисадмін (системний адміністратор)	Транскодування скорочення
202	TBD	To Be Determined	Потрібно визначити / встановити	Переклад відповідною повною формою
203	TBH	To Be Honest	Правду кажучи	Переклад відповідною повною формою
204	TCP	transmission control protocol	TCP (протокол керування передачею)	Метод прямого запозичення
205	TD	table data	дані таблиці	Переклад відповідною повною формою
206	TDD	Test-driven development	TDD (Керована тестуванням розробка)	Метод прямого запозичення
207	Tech Lead	Technical Lead	Техлід (технічний лідер)	Переклад українським відповідником
208	TFTI	Thanks For The Information	дякую за інформацію	Переклад відповідною повною формою
209	tftp	trivial file transfer protocol	тривіальний протокол передачі файлів	Переклад відповідною повною формою
210	TH	table header	заголовок таблиці	Переклад відповідною повною формою
211	TIA	Telecommunications industry association	організація TIA	Метод прямого запозичення
212	TIFF	tagged image file format	формат TIFF (тегований формат файлів зображень)	Метод прямого запозичення

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
213	TLDR	Too Long, Didn't Read	Занадто довго, не прочитав	Переклад відповідною повною формою
214	TLTR	Too long to read	Занадто довго читати	Переклад відповідною повною формою
215	TR	table row	рядок таблиці	Переклад відповідною повною формою
216	TYT	Take Your Time	Не поспішай	Переклад відповідною повною формою
217	TZ	time zone	часовий пояс	Переклад відповідною повною формою
218	UAT	user acceptance testing	Приймальне користувацьке тестування	Переклад відповідною повною формою
219	UDA	Universal Data Access	універсальний доступ до даних	Переклад відповідною повною формою
220	UDF	Universal Disk Format	універсальний дисковий формат	Переклад відповідною повною формою
221	UDP	user datagram protocol	UDP (протокол користувацьких дейтаграм)	Метод прямого запозичення
222	UI	User interface	користувацький інтерфейс	Переклад відповідною повною формою
223	UII	User Intellectual Interface	інтелектуальний користувацький інтерфейс	Переклад відповідною повною формою
224	UL	unsorted list	несортований список	Переклад відповідною повною формою
225	UML	Unified Modeling Language	UML (уніфікована мова моделювання)	Метод прямого запозичення
226	UNC	Universal Naming Convention	універсальна угода про іменування	Переклад відповідною повною формою
227	URL	uniform resource locator	URL (ідентифікатор ресурсу уніфікований)	Метод прямого запозичення
228	US	unit separator	символ роздільника елементів	Переклад відповідною повною формою
229	USB 3.0	Universal Serial Bus 3.0	USB 3.0 (універсальна послідовна шина 3.0)	Метод прямого запозичення
230	V.I.P.	very important person	дуже важлива персона	Переклад відповідною повною формою
231	VDB	Visitor Data Base	візитна база даних	Переклад відповідною повною формою
232	VFAT	Virtual File Allocation Table	віртуальна таблиця	Переклад відповідною повною формою

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
			розміщення файлів	
233	V-Model	-	V-модель (модель розробки інформаційних систем (ІС), спрямованої на спрощення розуміння складнощів, пов'язаних з розробкою систем)	Метод прямого запозичення
234	VPD	Virtual Product Development	віртуальна розробка виробу	Переклад відповідною повною формою
235	VPD	Virtual Printer Driver	драйвер віртуального принтера	Переклад відповідною повною формою
236	VPI	Virtual Path Identifier	ідентифікатор віртуального шляху	Переклад відповідною повною формою
237	VPN	Virtual Private Network	VPN (віртуальна приватна мережа)	Метод прямого запозичення
238	VT	vertical tabulator	вертикальний табулятор	Переклад відповідною повною формою
239	VT	video terminal	відеотермінал	Переклад відповідною повною формою
240	W/H	Width/Height	ширина та висота	Переклад відповідною повною формою
241	w00t	We Owned the Other Team	ми «зробили» іншу команду, ми виграли	Переклад відповідною повною формою
242	W3C	World Wide Web Consortium	W3C (Консорціум Всесвітньої павутини)	Метод прямого запозичення
243	WAN	Wide Area Network	глобальна обчислювальна мережа	Метод прямого запозичення
244	WAP	Wireless Application Protocol	протокол безпроводного доступу	Переклад відповідною повною формою
245	wc	word count	підрахунок слів	Переклад відповідною повною формою
246	W-CDMA	Wideband Code Division Multiple Access	широкосмуговий множинний доступ із кодовим розподілом каналів	Переклад відповідною повною формою
247	WDTY	What Do You Think?	Що думаєш?	Переклад відповідною повною формою
248	WLAN	Wireless Local Area Network	WLAN	Метод прямого запозичення

№	Абревіатура	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
			(безпроводна локальна мережа)	
249	wm	window manager	диспетчер вікон	Переклад відповідною повною формою
250	WSA	Web Service Architecture	веб-сервісна архітектура	Переклад відповідною повною формою
251	WWW	world wide web	Всесвітня павутина	Переклад відповідною повною формою
252	XML	Extensible Markup Language	XML (розширювана мова розмітки)	Метод прямого запозичення
253	Y2K	Year Two Thousand problem	проблема 2000 року	Переклад відповідною повною формою
254	yp	yellow pages	жовті сторінки	Переклад відповідною повною формою
255	YTD	Year-To-Date	З початком року, щорічний	Переклад відповідною повною формою
256	C&C	Computer and communications	інтегровані засоби обчислювальної техніки та зв'язку	Переклад відповідною повною формою
257	CD	compact disk	Компакт-диск	Переклад відповідною повною формою
258	XSL	eXtensible Style Language	XSL (розширювана мова таблиць стилів)	Метод прямого запозичення

Проаналізовані скорочення, їхнє розшифрування, український переклад та
спосіб перекладу

Таблиця Д.1.2

№	Скорочення	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
259	2day	today	сьогодні	Переклад відповідною повною формою
260	2moro	tomorrow	завтра	Переклад відповідною повною формою
261	2nite	tonight	ввечері	Переклад відповідною повною формою
262	4ever	forever	назавжди	Переклад відповідною повною формою
263	A/V	audio-visual	аудіовізуальний	Переклад відповідною повною формою
264	abs	absolute	абсолютний	Переклад відповідною повною формою
265	acct.	Account	Обліковий запис	Переклад відповідною повною формою
266	ACK	acknowledgment	підтвердження	Переклад відповідною повною формою
267	ad	advertisement	реклама	Переклад відповідною повною формою
268	admin	administrator	адмін (адміністратор)	Переклад українським відповідником
269	adr	address	адреса	Переклад українським відповідником
270	AF	Autofocus	Автофокус	Переклад відповідною повною формою
271	algo	algorithm	алгоритм	Переклад відповідною повною формою
272	Alpha	Alphabet	Алфавіт	Переклад відповідною повною формою
273	ALT	alternative	клавіша Alt	Метод прямого запозичення
274	app	application	застосунок	Переклад відповідною повною формою
275	arch	architecture	архітектура	Переклад відповідною повною формою
276	arg	argument	аргумент	Переклад відповідною повною формою
277	arr	array	масив	Переклад відповідною повною формою
278	async	asynchronous	асинхронний	Переклад відповідною повною формою
279	Attn	Attention	Увага	Переклад відповідною повною формою

№	Скорочення	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
280	auth	authentication	автентифікація	Переклад відповідною повною формою
281	AV	1) avatar 2) antivirus	1) аватар 2) антивірус	Переклад відповідною повною формою
282	B	byte	Б (байт)	Транскодування скорочення
283	B4	before	до цього	Переклад відповідною повною формою
284	BC	Because	Тому що	Переклад відповідною повною формою
285	B-frame	bi-directional frame	двонаправлений кадр	Переклад відповідною повною формою
286	bg	background	задній фон	Переклад відповідною повною формою
287	Bi-di	Bidirectional	Двонаправлений	Переклад відповідною повною формою
288	Bigint	big integer	велике ціле число	Переклад відповідною повною формою
289	bin	binary	бінарний, двійковий	Переклад відповідною повною формою
290	bio	biography	біографія	Переклад відповідною повною формою
291	bit	binary digit	біт (двійковий знак, двійкова цифра, двійковий розряд)	Транскодування скорочення
292	Blog	Web Log	блог	Транскодування скорочення
293	BMP	bitmap	бітовий масив, порозрядна карта відображення інформації	Переклад відповідною повною формою
294	bool	boolean	логічне значення	Переклад відповідною повною формою
295	bot	robot	бот	Транскодування скорочення
296	B-tree	Balanced-tree	Б-дерево (збалансована деревоподібна структура даних)	Переклад українським відповідником
297	CAPS	Caps Lock	Клавіша Caps Lock	Метод прямого запозичення
298	ccw	clockwise	за годинниковою стрілкою	Переклад відповідною повною формою
299	char.	character	сим. (символ)	Переклад українським відповідником
300	CLK	clock	тактовий, тактуючий сигнал	Переклад відповідною повною формою
301	CMD	command	Команда	Переклад відповідною повною формою

№	Скорочення	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
302	col	column	стовпець	Переклад відповідною повною формою
303	concat.	concatenate	Зчепити, конкатенувати	Переклад відповідною повною формою
304	conf.	configuration	конф. (конфігурація)	Переклад українським відповідником
305	const.	constant	константа	Переклад відповідною повною формою
306	ctime	convert time	конвертувати час	Переклад відповідною повною формою
307	Ctrl	control	клавіша контролю	Експлікація
308	cw	counterclockwise	проти годинникової стрілки	Переклад відповідною повною формою
309	daemon	disk and execution monitor	диск і монітор виконання	Переклад відповідною повною формою
310	DB	database	БЗ (База даних)	Переклад українським відповідником
311	dB	decibel	дБ (децибел)	Транскодування скорочення
312	dec.	decimal	дес. (десятичний)	Переклад українським відповідником
313	Def	Definitely	Безумовно	Переклад відповідною повною формою
314	DEL	delete	клавіша для видалення символу	Експлікація
315	dev	device	пристрій	Переклад відповідною повною формою
316	dev.	development	розробка	Переклад відповідною повною формою
317	df	disk free	диск вільний	Переклад відповідною повною формою
318	diff3	differences of three files	різниця між трьома файлами	Переклад відповідною повною формою
319	dig.	digital	цифровий	Переклад відповідною повною формою
320	DIR	directory	каталог	Переклад відповідною повною формою
321	dir.	directory	каталог	Переклад українським відповідником
322	dirname	directory name	назва каталогу	Переклад відповідною повною формою
323	DIV	division	розділ	Переклад відповідною повною формою
324	DL (D/L)	download	Завантажити (на свій пристрій)	Переклад відповідною повною формою
325	doc.	document	док. (документ)	Переклад українським відповідником
326	dup	duplicate	дублікат	Переклад відповідною повною формою

№	Скорочення	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
327	e.	event	подія	Переклад відповідною повною формою
328	EB	exabyte	ЕБ (ексабайт)	Транскодування скорочення
329	e-cash	electronic cash	електронна валюта	Транскодування повної форми
330	ed	editor	редактор	Переклад відповідною повною формою
331	EdTech	Education Technologies	освітні технології	Переклад відповідною повною формою
332	eEducation	electronic education	е-освіта (електронна освіта)	Переклад українським відповідником
333	EiB	exbibyte	ЕіБ (ексбібайт)	Транскодування скорочення
334	eLearning	electronic learning	е-навчання (електронне навчання)	Переклад українським відповідником
335	elm	electronic mail	електронна пошта	Переклад відповідною повною формою
336	emacs	editing macros	редагування макросів	Переклад відповідною повною формою
337	e-mail	electronic mail	емейл (електронна пошта)	Транскодування скорочення
338	ENT	Enter	клавіша Enter	Метод прямого запозичення
339	env	environment	середовище	Переклад відповідною повною формою
340	eqn	equation	рівняння	Переклад відповідною повною формою
341	err.	error	помилка	Переклад відповідною повною формою
342	errno	error number	номер помилки	Переклад відповідною повною формою
343	Esc	escape	клавіша для виходу	Експлікація
344	eTrade	electronic trade	е-торгівля (електронна торгівля)	Переклад українським відповідником
345	eval	evaluate	обчислити	Переклад відповідною повною формою
346	EXE	Executable file	Виконуваний файл	Переклад відповідною повною формою
347	exec	execute	виконувати	Переклад відповідною повною формою
348	expr	expression	вираз	Переклад відповідною повною формою
349	ext.	extension	розширення (файла)	Переклад відповідною повною формою
350	Fav	favorite	улюблений	Переклад відповідною повною формою
351	feat.	feature	функціонал	Переклад відповідною повною формою

№	Скорочення	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
352	fg	foreground	передній план	Переклад відповідною повною формою
353	filespec.	file specification	специфікація файла	Переклад відповідною повною формою
354	fintech	Financial Technology	фінтех (фінансові технології)	Переклад українським відповідником
355	fmt	format	формат	Переклад відповідною повною формою
356	Fn	function	функ. (функція)	Переклад відповідною повною формою
357	ftok	file token	токен файлу	Переклад відповідною повною формою
358	ftp	file transfer protocol	протокол передачі файлів	Переклад відповідною повною формою
359	fuser	file user	користувач файла	Переклад відповідною повною формою
360	G11n	globalisation	глобалізація	Переклад відповідною повною формою
361	GHz	GigaHertz	ГГц (гігагерц)	Транскодування скорочення
362	GiB	gigabyte	ГіБ (гібібайт)	Транскодування скорочення
363	glob	global	глобальний	Переклад відповідною повною формою
364	GND	Ground	загальний провід схеми, «земля»	Експлікація
365	Gram	Instagram	Інстаграм	Транскодування повної форми
366	hex	hexadecimal	шістнадцятковий	Переклад українським відповідником
367	HQ	Headquarters	головний офіс компанії	Переклад відповідною повною формою
368	HQ	high-quality	високо-якісний	Переклад відповідною повною формою
369	hw	hardware	апаратне забезпечення	Переклад відповідною повною формою
370	Hz	Hertz	Гц (герц)	Транскодування скорочення
371	i12n	initialization	ініціалізація	Переклад відповідною повною формою
372	i18n	internationalization	інтернаціоналізація	Переклад відповідною повною формою
373	id	identity	ідентичність	Переклад відповідною повною формою
374	img	image	зобр. (зображення)	Переклад українським відповідником
375	i-mode	internal mode	внутрішній режим	Переклад відповідною повною формою

№	Скорочення	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
376	info	information	інф. (інформація)	Переклад українським відповідником
377	infotech	information technology	інформаційна технологія	Переклад відповідною повною формою
378	init.	initialize	ініціалізувати	Переклад відповідною повною формою
379	inode	index node	індексний вузол	Переклад відповідною повною формою
380	INS	insert	клавіша для вставки символу	Експлікація
381	int	integer	ціле число	Переклад українським відповідником
382	INT	Interrupt	переривання, вектор переривання	Переклад відповідною повною формою
383	Intel	integrated electronics	компанія Інтел	Транскодування скорочення
384	Internet	Interconnected Network	Інтернет	Транскодування скорочення
385	intro	introduction	вступ	Переклад відповідною повною формою
386	ioctl	input/output control	керування вводом/виводом	Переклад відповідною повною формою
387	JS	JavaScript	мова JavaScript	Метод прямого запозичення
388	K9	canine	собачий	Переклад відповідною повною формою
389	kB	kilobyte	кБ (кілобайт)	Транскодування скорочення
390	Kb	Kilobit	кбіт (кілобіт)	Транскодування скорочення
391	KBD	keyboard	клавіатура	Переклад відповідною повною формою
392	kHz	Kilohertz	КГц (кілогерц)	Транскодування скорочення
393	KiB	kibibyte	КіБ (кібібайт)	Транскодування скорочення
394	kmem	kernel memory	пам'ять ядра	Переклад відповідною повною формою
395	L10n	localization	локалізація	Переклад відповідною повною формою
396	lang	language	мова	Переклад відповідною повною формою
397	LC	lowercase	нижній регістр	Переклад відповідною повною формою
398	len	length	довжина	Переклад відповідною повною формою
399	lib	library	бібл. (бібліотека)	Переклад українським відповідником

№	Скорочення	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
400	Li-ion	lithium-ion	літій-іонний	Переклад відповідною повною формою
401	ln	link	посилання	Переклад відповідною повною формою
402	ls	list	список	Переклад відповідною повною формою
403	LT	Lifetime	тривалість життя (проекта або програмного забезпечення)	Переклад відповідною повною формою
404	lvl	level	рівень	Переклад відповідною повною формою
405	man	manual	посібник	Переклад відповідною повною формою
406	Mb	megabyte	Мб або Мбайт (мегабайт)	Транскодування скорочення
407	Mbps	Megabits per second	Мбіт/с (мегабіт за секунду)	Транскодування скорочення
408	mem	memory	пам'ять	Переклад відповідною повною формою
409	Memo	memoization	запам'ятовування	Переклад відповідною повною формою
410	MHz	megahertz	МГц (мегагерц)	Транскодування скорочення
411	MiB	mebibyte	МіБ (мебібайт)	Транскодування скорочення
412	mic.	Microphone	мікрофон	Переклад відповідною повною формою
413	Mod	modulo	залишок від ділення на ціле число	Переклад відповідною повною формою
414	mod.	module	модуль	Переклад відповідною повною формою
415	ms	millisecond	мс (мілісекунда)	Транскодування скорочення
416	MS	Microsoft	МС (Майкрософт)	Транскодування скорочення
417	mv	move	рухати, переміщувати	Переклад відповідною повною формою
418	mkdir	move directory	перемістити каталог	Переклад відповідною повною формою
419	nav	navigation	навігація	Переклад відповідною повною формою
420	Net	network	мережа	Переклад відповідною повною формою
421	nm	name	ім'я	Переклад відповідною повною формою

№	Скорочення	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
422	ns	nanosecond	нс (наносекунда)	Транскодування скорочення
423	num	number	число	Переклад відповідною повною формою
424	obj.	object	об'єкт	Переклад відповідною повною формою
425	Oct	octal	вісімкова система числення	Переклад відповідною повною формою
426	opcode	operational code	опкод (операційний код)	Транскодування скорочення
427	opt	option	варіант	Переклад відповідною повною формою
428	org	organization	організація	Переклад відповідною повною формою
429	OW	Overwatch	нагляд	Переклад відповідною повною формою
430	P13n	personalization	персоналізація	Переклад відповідною повною формою
431	p1r8	pirate	пірат	Переклад відповідною повною формою
432	param	parameter	параметр	Переклад відповідною повною формою
433	passw	password	пароль	Переклад відповідною повною формою
434	PB	petabyte	ПБ (петабайт)	Транскодування скорочення
435	Pb	petabit	Пбіт (петабіт)	Транскодування скорочення
436	pclose	process close	закрити процес	Переклад відповідною повною формою
437	P-code	pseudocode	псевдокод	Переклад відповідною повною формою
438	Pd	Paid	Оплачуваний	Переклад відповідною повною формою
439	ph.	photo	фото	Переклад відповідною повною формою
440	PiB	pebibyte	ПіБ (пекібайт)	Транскодування скорочення
441	Pic	picture	зображення	Переклад відповідною повною формою
442	pixel	picture element	піксель (елемент відображення)	Транскодування скорочення
443	Pls	Please	Будь ласка	Переклад відповідною повною формою
444	pr	prepare (for printing)	підготувати (до друку)	Переклад відповідною повною формою
445	pre	pre-formatted	попередньо відформатований	Переклад відповідною повною формою

№	Скорочення	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
446	printf	print formatted	відформатований для друку	Переклад відповідною повною формою
447	PRN	Printer	принтер	Переклад відповідною повною формою
448	proc	process	процес	Переклад відповідною повною формою
449	prod.	production	«продакшин» (кінцева версія програмного забезпечення, яке доступне для користувачів)	Транскодування повної форми
450	prof	profiler	профайлер, система побудови профілю програми	Транскодування повної форми
451	prop	property	властивість	Переклад відповідною повною формою
452	prs	print revision summary	надрукувати підсумок редакції	Переклад відповідною повною формою
453	PrtScn	Print Screen	Клавіша для знімка екрана	Експлікація
454	PTY	pseudoterminal	псевдотермінал	Переклад відповідною повною формою
455	PW	password	пароль	Переклад відповідною повною формою
456	qsort	quick sort	швидке сортування	Переклад відповідною повною формою
457	Qty	Quantity	Кількість	Переклад відповідною повною формою
458	REC	record	запис	Переклад відповідною повною формою
459	rec	recreation	відтворення	Переклад відповідною повною формою
460	Rec.	receive	отримати	Переклад відповідною повною формою
461	ref.	reference	посилання	Переклад відповідною повною формою
462	regex	Regular Expression	Регулярний вираз	Переклад відповідною повною формою
463	Rel	release	реліз	Переклад відповідною повною формою
464	REM	remark	зауваження	Переклад відповідною повною формою
465	rep	representative	представник	Переклад відповідною повною формою
466	RL	real-life	у справжньому житті	Переклад відповідною повною формою
467	rm	remove	видалити	Переклад відповідною повною формою

№	Скорочення	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
468	RT	Retweet	Ретвіт (поширити / поділитися повідомленням)	Транскодування повної форми
469	s10n	subscription	підписка	Переклад відповідною повною формою
470	samp	sample	зразок	Переклад відповідною повною формою
471	sar	system activity report	звіт про діяльність системи	Переклад відповідною повною формою
472	sbin	superuser binary	бінарний файл суперкористувача	Переклад відповідною повною формою
473	ScrLk	Scroll Lock key	Клавіша для прокручування документа	Експлікація
474	Sec	second	другий	Переклад відповідною повною формою
475	sed	stream editor	поточковий текстовий редактор	Переклад відповідною повною формою
476	sh	shell	(програмна) оболонка	Переклад відповідною повною формою
477	Sig	signature	підпис	Переклад відповідною повною формою
478	SPC	space	клавіша пробілу	Експлікація
479	Spec	specification	специфікація	Переклад відповідною повною формою
480	SRC	source	джерело	Переклад відповідною повною формою
481	str	string	рядок	Переклад відповідною повною формою
482	strcpy	string copy	копія рядка	Переклад відповідною повною формою
483	strlen	string length	довжина рядка	Переклад відповідною повною формою
484	strpbrk	string pointer break	розрив вказівника на рядок	Переклад відповідною повною формою
485	strchr	string character	символ рядка	Переклад відповідною повною формою
486	su	superuser	суперкористувач	Переклад відповідною повною формою
487	sub	substitute	замінити	Переклад відповідною повною формою
488	sub	subscript	нижній індекс	Переклад відповідною повною формою
489	sup	superscript	верхній індекс	Переклад відповідною повною формою
490	sw	software	програмне забезпечення	Переклад відповідною повною формою
491	syn	synchronous idle	символ синхронізації	Переклад відповідною повною формою

№	Скорочення	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
492	sync	synchronize	синхронізувати	Переклад відповідною повною формою
493	synth	synthesizer	синтезатор	Переклад відповідною повною формою
494	TAB	tabulation	клавіша табуляції	Експлікація
495	tb	table	таблиця	Переклад відповідною повною формою
496	TB	terabyte	ТБ (терабайт)	Транскодування скорочення
497	Tech	technology	технології	Переклад відповідною повною формою
498	term.	terminate	зупинити (процес)	Переклад відповідною повною формою
499	termcap	terminal capability	можливість терміналу	Переклад відповідною повною формою
500	terminfo	terminal information	інформація про термінал	Переклад відповідною повною формою
501	test.	testing	тестування	Переклад відповідною повною формою
502	Thx	Thanks	Дякую	Переклад відповідною повною формою
503	TiB	tebabyte	ТіБ (тебібайт)	Транскодування скорочення
504	Tk	toolkit	інструментарій, комплект інструментальних засобів, пакет розробника	Переклад відповідною повною формою
505	tmp	temporary	тимчасовий	Переклад відповідною повною формою
506	tr	translate	перекласти	Переклад відповідною повною формою
507	tsh	trusted shell	надійна оболонка	Переклад відповідною повною формою
508	tsort	topological sort	топологічне сортування	Переклад відповідною повною формою
509	Ttl	Total	Загальний / Висновок	Переклад відповідною повною формою
510	tty	teletype	телетайп	Транскодування повної форми
511	TV	television	телебачення	Переклад відповідною повною формою
512	txt	text	текст	Переклад відповідною повною формою
513	u	user	користувач	Переклад відповідною повною формою
514	U/L	upload	Завантажити (на сервер)	Переклад відповідною повною формою
515	UC	uppercase	верхній регістр	Переклад відповідною повною формою

№	Скорочення	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
516	ulimit	user's limit	користувацькі обмеження	Переклад відповідною повною формою
517	uniq	unique	унікальний	Переклад відповідною повною формою
518	Usenet	user's network	мережа користувача	Переклад відповідною повною формою
519	usr	user	користувач	Переклад відповідною повною формою
520	util	utility	службова програма, утиліта	Переклад відповідною повною формою
521	v.	version	версія	Переклад відповідною повною формою
522	v12n	virtualization	віртуалізація	Переклад відповідною повною формою
523	valign	vertical alignment	вертикальне вирівнювання	Переклад відповідною повною формою
524	var	variable	змінна	Переклад відповідною повною формою
525	varargs	variable (number of) arguments	змінна (кількість) аргументів	Переклад відповідною повною формою
526	vi	visual	візуальний	Переклад відповідною повною формою
527	vid.	video	відео	Переклад відповідною повною формою
528	vlog	Video Log	влог	Транскодування скорочення
529	w/	with	з, разом з	Переклад відповідною повною формою
530	w/o	without	без	Переклад відповідною повною формою
531	w8	wait	очікуйте	Переклад відповідною повною формою
532	wall	write all	записати все	Переклад відповідною повною формою
533	Win32	Windows 32-Bit Platform	32-розрядна платформа Windows	Переклад відповідною повною формою
534	wish	windowing shell	віконний командний процесор	Переклад відповідною повною формою
535	xargs	extended arguments	розширені аргументи	Переклад відповідною повною формою
536	XMP	example	приклад	Переклад відповідною повною формою
537	YB	iotabyte	ЙБ (йотабайт)	Транскодування скорочення
538	YiB	yobibyte	ЙіБ (йобібайт)	Транскодування скорочення
539	ZB	zettabyte	ЗБ (зетабайт)	Транскодування скорочення

№	Скорочення	Розшифрування	Переклад	Спосіб перекладу
540	ZiB	zebibyte	ЗіБ (зебібайт)	Транскодування скорочення
541	C/L	centerline	осьова лінія	Переклад відповідною повною формою
542	CLS	clear screen	клавіша для очищення екрана	Експлікація

Лексичні одиниці із категорії «Загальноживані в ІТ», що були використані для укладання тренажера на онлайн-платформі “Quizlet”

Таблиця Д.1.3

№	Абревіатура/ скорочення	Переклад
1	FAQ	Часті запитання
2	MVP	Мінімально життєздатний продукт
3	NDA	угода про нерозголошення
4	Q&A	питання та відповіді
5	OCR	OCR (оптичне розпізнавання символів)
6	D&D	перетягнути й відпустити
7	FAQ	часті питання
8	A.I.	ШІ (Штучний Інтелект)
9	W/H	ширина та висота
10	3G	мережа третього покоління, третє покоління безпроводного зв'язку
11	USB 3.0	USB 3.0 (універсальна послідовна шина 3.0)
12	PDF	ПДФ (портабельний формат документа)
13	KPI	КПЕ (Ключовий показник ефективності)
14	SEO	Пошукова оптимізація
15	RPG	рольова гра
16	CAPTCHA	Капча (Повністю автоматизований публічний тест Тюрінга, для розрізнення комп'ютерів та людей)
17	TZ	часовий пояс
18	IP	IP (Інтернет-протокол)
19	PNG	Формат PNG (портативна мережева графіка)
20	URL	URL (Уніфікований покажчик інформаційного ресурсу)
21	CRM	Управління відносинами з клієнтами
22	SVG	формат SVG (масштабована векторна графіка)
23	VPN	VPN (віртуальна приватна мережа)
24	WAN	глобальна обчислювальна мережа
25	WLAN	WLAN (безпроводна локальна мережа)
26	HQ	високо-якісний
27	Li-ion	літій-іонний
28	Pic	зображення
29	Px	піксель
30	pixel	піксель (елемент відображення)
31	Sec	другий
32	Sig	підпис
33	Tech	технології
34	mic.	мікрофон
35	err.	помилка
36	ext.	розширення (файла)
37	Blog	блог
38	vlog	влог
39	eEducation	е-освіта (електронна освіта)
40	eLearning	е-навчання (електронне навчання)
41	eTrade	е-торгівля (електронна торгівля)

№	Абревіатура/ скорочення	Переклад
42	i-mode	внутрішній режим
43	e-cash	електронна валюта
44	e-mail	емейл (електронна пошта)
45	fintech	фінтех (фінансові технології)
46	infotech	інформаційна технологія
47	EdTech	освітні технології
48	img	зобр. (зображення)
49	info	інф. (інформація)
50	Internet	Інтернет